

Rauhan ja onnen ydinaseet

Uutisointi Pohjois-Korean ydinaseohjelmasta 1992-2013

Mikko Palander

Pro gradu -tutkielma

Yleinen historia

Historian ja etnologian laitos

Jyväskylän yliopisto

Joulukuu 2018

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty: Humanistinen tiedekunta	Laitos – Department: Historian ja etnologian laitos
Tekijä – Author: Mikko Palander	
Työn nimi – Title: Rauhan ja onnen ydinseet: Uutisointi Pohjois-Korean ydinaseohjelmasta 1992-2013.	
Oppiaine – Subject: Historia (Yleinen historia)	Työn laji – Level: Pro gradu –työ
Aika – Month and year: Joulukuu 2018	Sivumäärä – Number of pages: 85
<p>Tiivistelmä – Abstract:</p> <p>Tässä tutkimuksessa tarkastellaan kolmen eri median, yhdysvaltalaisen The New York Timesin, brittiläisen The Guardianin ja poliittisia asiantuntijapuheenvuoroja julkaisevan Foreign Affairsin julkaisemia pääkirjoituksia Pohjois-Korean ydinaseohjelmasta 1992-2013. Tutkimusaineistona käytetään myös Pohjois-Korean Pohjoismaiden suurlähetystön julkaisemia tiedotteita ja pohjoiskorealaisen uutistoimisto KCNA:n kautta julkaistuja tiedonantoja.</p> <p>New York Times, The Guardian ja Foreign Affairs ovat kukin arvostettuja painomedioita ja merkittäviä mielipiteenmuokkaajia. Ne ovat myös tärkeitä ääniä siinä keskustelussa, miten ydinaseet näytetään ja mitä valtiot voivat niiden omistuksella saavuttaa. Tutkimus käsittelee näiden kolmen vaikutusvaltaisen median antamia näyttökulmia uudesta ydinasevaltiosta Pohjois-Koreasta, joka murtautui vuonna 2006 ydinaseiden kerhoon huolimatta pitkäkestoisesta ja intensiivisestä kansainvälisestä painostuksesta. Se käsittelee myös sitä, miten ydinaseet näytetään ja miten niistä puhutaan kylmän sodan jälkeisessä maailmassa, joka vaikutti ottaneen käänteen kohti ydinaseriisuntaa entisten Neuvostotasavaltojen luopuessa ydinasearsenaaleistaan.</p> <p>Tutkimuksessa käy ilmi, että aineistona käytetyt länsimaiset mediat antavat kriittisen kuvan Pohjois-Korean ydinasepyrkimyksistä, mutta niiden näyttökulmien välillä havaittiin myös eroja. New York Timesin ja Foreign Affairsin välittämää keskustelun sävyä voisi luonnehtia konservatiiviseksi, joka näyttää Pohjois-Korean kilpajuoksun kohti ydinasevaltion statusta hälyttävänä, mutta toisaalta vaikuttaisivat varovaisesti hyväksyvän jo olemassa olevien ydinasevaltioiden oikeutuksen. Brittiläinen The Guardian esittää Pohjois-Korean toiminnan yhtä suurella kriittisyydellä, mutta radikaalisti kyseenalaistaa varsinkin brittiläisen ydinasepelotteen tarpeen ja moraalisen oikeutuksen, sekä näyttää ydinaseet hyödyttöminä suurvaltastatuksen symboleina. Ydinaseiden kerhoon murtautunut Pohjois-Korea puolestaan pyrkii näyttämään ydinaseensa positiivisesta kulmasta ja välittämään itsestään kuvan suurvaltojen ydinase-monopolin murtajana ja oikeuden ja tasapainon puolustajana Itä-Aasiassa.</p>	
Asiasanat – Keywords: Pohjois-Korea, ydinaseet, Yhdysvallat, proliferaatio, joukkotuhoaseet	
Säilytyspaikka – Depository:	
Muita tietoja – Additional information: -	

Sisällys

Johdanto	4
Aineisto.....	7
Lehdistön käytöstä lähteenä yleisesti	8
Aineisto I: The New York Times	10
Aineisto II The Guardian	12
Aineisto III Foreign Affairs	14
Aineisto IV Korean demokraattisen kansantasavallan Pohjoismaiden suurlähetystön tiedotteet ja KCNA:n kautta julkaistu materiaali	16
Tutkimuksen työkalut.....	17
Miksi valtiot haluavat kehittää ydinaseita?	19
Tausta: Pohjois-Korean ydinaseohjelmasta	27
Korean niemimaan ydinasekysymys Yhdysvaltain näkökulmasta.....	30
Pohjois-Korean tiedonannot omista ydinaseistaan, eli rauhan ja onnen ydinaseet.....	32
Lempeät suurmiehet rakentavat ydinaseita ja turvaavat taloudellisen hyvinvoinnin	39
The New York Times 1992-2013	43
The Guardian 1992-2013.....	54
Foreign Affairs 1992-2013	71
Ydinaseiden rooli kylmän sodan jälkeisessä maailmassa	23
Päätäntö	77
Lähteet	82

Johdanto

Yhdysvaltain presidentti John F. Kennedy arvioi pahimmaksi mahdolliseksi uhkakuvaksi, että 70-luvulla Yhdysvallat joutuisi kohtaamaan 15-25 muuta ydinasevaltaa.¹ Kennedyn pelko ei toteutunut, mutta hänen huolensa kuvastanee, millaisen vaikutuksen valtioiden väliseen voimatasapainoon hän näki ydinaseilla olevan.

Tämän pro gradu -työ tutkii, minkälaisia reaktioita Pohjois-Korean murtautuminen ydinasevaltioiden joukkoon saa aikaan kansainvälisessä lehdistössä. Haluan tutkia Yhdysvaltain ja Pohjois-Korean näyttökulmien eroavaisuuksia Pohjois-Korean ydinaseita käsiteltäessä. Tutkimuksen tarkoitus on antaa kuva Pohjois-Korean ja Yhdysvaltojen ydinasejännitteen kulusta ja taustoista ja tarkastella, mikä on ydinaseiden merkitys kylmän sodan jälkeisessä maailmassa 1992-2013. Olen rajannut tarkastelun aikajakson alkamaan karkeasti Neuvostoliiton hajoamisesta ja päättymään joulukuun 31:een 2013, eli täyteen kalenterivuoteen, jolloin Pohjois-Korea suoritti kolmannen ydinkokeensa. Olen valinnut nämä ajankohdat, sillä Neuvostoliiton olemassaolon lakkaaminen mullisti olennaisesti Pohjois-Korean liittolaisuussuhteet ja turvallisuusympäristön ja mahdollisesti vakiinnutti Pyongyangin päätöksen kehittää ydinase. Aikajänne päättyy kolmannen ydinkokeen suoritusvuoteen, sillä ensimmäinen Pohjois-Korean ydinkoe oli epäonnistunut. Rajaukseksi valitsin toisen sijasta kolmannen ydinkokeen, joka oli räjähdysteholtaan jo huomattavan tehokas. Kolmas ydinkoe liittyy myös Pohjois-Korean sisäiseen vallanvaihdokseen, kun valtaapitävän Kim-dynastian uusin sukupolvi Kim Jong-un astui valtiolaivansa ruoriin ja päätöksellään ydinkokeesta todisti aikovansa pitää Pohjois-Korean isänsä Kim Jong-ilin viitoittamalla tiellä ydinasevaltiona.

Tutkin myös, mihin sävyyn eri länsimaisessa painomediassa The New York Timesissa ja The Guardianissa ja Foreign Affairsissa käsitellään Pohjois-Korean muuttumista ydinasevaltioksi. Aihe on merkittävä, koska Pohjois-Korea murtautui ydinasekerhoon ulkopuolelta uhmaten huomattavaa kansainvälistä painostusta, joka pyrki saamaan Pohjois-Korean luopumaan ydinasepyrkimyksistään. Pohjois-Korea oli vuoteen 2003 ydinaseiden leviämistä ehkäisevän ydinsulkusopimuksen (tästä eteenpäin NPT)² jäsen, mutta erosi siitä vuonna 2003. Korean demokraattinen kansantasavalta suoritti ensimmäisen ydinkokeensa vuonna 2006.

¹ Allison (2010).

² Engl. Non-Proliferation Treaty. Ydinaseiden kehittämisen kieltävän sopimus luotiin vuonna 1968, ja se on tämän pro gradun kirjoitushetkellä (2018) allekirjoittanut 190 maata. Sopimuksen tavoite on estää ydinaseiden ja -aseteknologian

Pohjois-Korea on poliittisesti eristetty kommunistinen valtio, joka kylmän sodan päätyttyä on joutunut kamppailemaan sekä romahtaneen taloutensa että merkittävien turvallisuusuhkien kanssa. Pohjois-Korea on ollut vuodesta 1950 sotatilassa rajanaapurinsa Etelä-Korean ja sen liittolaisen Yhdysvaltain kanssa. Kylmän sodan aikana Pohjois-Korea saattoi luottaa kommunistisen blokin apuun, mutta Neuvostoliiton romahdettua sen perillisen Venäjän ja Kiinan tuki on kuivunut olemattomiin. Pohjois-Korealla on mieslukumäärällä mitattuna vahva armeija, mutta sen tavanomaisten aseiden iskukyky on laskenut suhteellisesti sen ensisijaisiin vihollisiin Etelä-Korean ja Yhdysvaltoihin. Pohjois-Korea joutuu kamppailemaan myös sisäisten paineiden kanssa. Valtaapitävä henkilökultin ympäröivä Kim-suku pitää otettaan päättäväisesti vallankahvassa ja johtajien vanheneminen ja luonnollinen menehtyminen synnyttävät paineita vallanvaihdoksesta.

Yhdysvallat on ollut aktiivinen toimija Korean niemimaalla toisesta maailmansodasta lähtien. Yhdysvallat on ydinasevaltio ja yksi virallisista ydinasevaltioista,³ ja se toimii aktiivisesti ehkäistäkseen ydinaseiden leviämisen. Yhdysvallat on tehnyt huomattavia taloudellisia panostuksia, jotta esim. entisten Neuvostoliiton maiden perityt ydinaseet saataisiin tuhottua. Se on myös leikannut tuntuvasti omaa kylmän sodan aikaista mammuttimaista ydinasearsenaaliaan. Yhdysvallat on liittolaisensa Etelä-Korean kanssa sotatilassa Pohjois-Korean kanssa ja se pitää Pohjois-Korean varustautumista ydinaseella merkittävänä turvallisuusuhkana. Yhdysvallat on myös huolissaan Pohjoisen mahdollisesti myyvän ydinaseosaamistaan kolmansille osapuolille, ehkä jopa Al-Qaidan kaltaisille, Yhdysvalloille vihamielisille, terroristijärjestöille. Yhdysvaltain puoluepolitiikasta johtuen se joutuu tekemään ratkaisunsa erilaisten sisäisten paineiden ohjaamana, sillä varsinkin oikean siiven poliitikkojen keskuudessa on merkittävää halua kukistaa Pohjois-Korea joko sotilaallisesti, tai romahduttaa se kansainvälisillä pakotteilla. Yhdysvallat ei toivo ydinaseiden leviämistä, sillä ydinaseet ovat suurille valtioille suhteellisesti suurempi uhka kuin pienille valtioille.

Etelä-Korea on Yhdysvaltain liittolainen ja sotatilassa Pohjois-Korean kanssa vuodesta 1950 lähtien. Korean sodan 1950-1953 jälkeen kahden Korean välillä vallitsi kilpailu, jota mitattiin talouden ja sotilaallisen voiman mittarein. Alun perin maatalousvaltainen Etelä-Korea näytti ensin altavastaajalta, mutta 1980-luvulle tultaessa Etelän talous ohitti humisten ennen voitolla olleen

leviäminen, lisätä yhteistyötä rauhanomaisen ydinenergian käytössä ja sen lopullinen tavoite on kaikkien valtioiden ydinaseriisunta.

³ Ydinsulkusopimuksessa (NPT) ennen vuotta 1968 ydinaseensa kehittäneet valtiot, eli Yhdysvallat, Neuvostoliitto, Britannia, Ranska ja Kiina tunnustettiin virallisiksi ydinasevaltioiksi, joilla nähtiin olevan oikeus toistaiseksi pitää hallussaan ydinasetta, kunnes NPT:n lopullinen päämäärä, täydellinen ydinaseriisunta saataisiin toteutettua.

Pohjois-Korean. Etelä-Korea on ydinaseeton valtio, mutta se piti 1990-luvulle asti maaperällään Yhdysvaltain ydinaseita. Koska Etelä-Korean armeijan parempi varustus ja liittolaisuus Yhdysvaltain kanssa takaavat sille tavanomaisen sotilaallisen etulyöntiaseman Pohjoiseen nähden, se ei toivo Pohjois-Korean varustavan itseään ydinasein, mikä horjuttaisi vallitsevaa turvallisuusasemaa merkittävästi.

Venäjä on Neuvostoliiton perillinen ja entinen Pohjois-Korean tukija, mutta Neuvostoliiton romahdettua se on keskittynyt enemmän omiin ongelmiinsa ja vetänyt merkittävästi apuaan Pohjois-Korealle. Kylmän sodan aikana venäläiset torjuivat Pohjois-Korean yhteistyöpyynnöt ydinaseiden kehittämisessä, eikä venäläisten asenne muuttunut kylmän sodan päätyttyäkään. Kylmän sodan päättymisen jälkeen Venäjä on lähentynyt Yhdysvaltain kanssa, mikä on epäedullista Pohjois-Korealle.

Myös Kiina antoi kylmän sodan aikana merkittävää sotilaallista ja taloudellista apua Pohjois-Korealle, mutta on 1970-luvulta lähtien alkanut lähentyä Yhdysvaltain kanssa ja vähentänyt tasaisesti apuaan Pohjoiselle. Kiina on Pohjois-Korean rajanaapuri, eikä se toivo Pohjois-Korean ydinaseistusta, mutta toisaalta ei Pohjoisen romahtamistakaan. Pohjois-Korean romahtaminen aiheuttaisi kaaoksen ja mahdollisen pakolaistulvan rajan yli Kiinaan, ja siksi Kiina antaa Pohjois-Korealle tukea ainakin sen verran, että katastrofaalinen valtion luhistuminen saadaan estettyä. Kiinaa on tähän asti ollut mahdoton saada mukaan niihin kansainvälisiin pakotteisiin, joilla voisi olla fataaleja seurauksia Pohjois-Korealle. Myös Kiina on menneisyydessä torjunut Pohjois-Korean yhteistyöpyynnöt ydinaseiden kehittämiseen.

Aineisto

Olen hakenut aineistoni käsiini Jyväskylän yliopiston käyttämän proQuest -tietokannan kautta. Alkuperäislähteinä toimivat New York Times, The Guardian sekä ulkopoliittisia asiantuntijalausuntoja julkaiseva amerikkalainen Foreign Affairs. Aineiston haussa on käytetty hakusanoja ”North Korea” ja ”nuclear weapons”. Valitsin nämä hakusanat saadakseni selville, minkä verran edes viittauksenomaisesti Pohjois-Korean ydinasepyrkimyksiä on lehden sivuilla käsitelty. Lehden virallisen linjan löytämiseksi ja osittain myös aineiston suuruuden vuoksi rajaan tutkimukseni vain pääkirjoituksiin. Jokaisen pääkirjoituksen yksityiskohtainen läpikäyminen ei mielestäni ole tarpeellista tai edes mielekästä, joten viittaan työssäni ainoastaan niihin, jotka käsittelevät aihetta syvällisemmin ja merkityksellisesti.

On huomioitava, että Pohjois-Korean hallituksen saattaa olla hankalampi saada ääntään kuuluviin kansainvälisessä lehdistössä. Tätä varten olen ottanut yhdeksi alkuperäislähteekseni Pohjois-Korean Pohjoismaiden suurlähetystön julkaisemia diplomaattisia tiedotteita. Otin yhteyttä Korean demokraattisen kansantasavallan Pohjoismaiden suurlähetystöön, mutta en saanut materiaalipyyntöihini suosiollista vastausta.

Pohjois-Koreaan liittyvä aineisto on hankittu Suomi-Korea- seuran kautta, mutta se on valitettavan suppea: Seuran kautta saatavilla oleva aineisto alkaa vasta vuodesta 2009. Olen käyttänyt myös Suomen Juche-aatteen opintoyhdistyksen sivuilla julkaistuja Pohjois-Korean tiedonantoja ja diplomaattisia tiedotteita.

Lehdistön käytöstä lähteenä

Sanomalehdet sekä muokkaavat että kuvastavat yleistä mielipidettä, sekä luovat että heijastavat hallitusten linjaa. Sanomalehtien vaikutusta voisi näin ollen luonnehtia kaksisuuntaiseksi⁴. Koska demokraattisesti hallitussa maassa julkisella mielipiteellä on suuri merkitys, hallituksille ei ole yhdentekevää, miten niiden linjasta kirjoitetaan. ”Lehdistö” terminä on hyvin laeva käsite. Lehti voi olla riippumaton tai se voi olla hallintoon hyvät suhteet omaava ”puolivirallinen” sanomalehti; se voi myös olla jonkin poliittisen ryhmän tai puolueen linjaa avoimesti suosiva äänenkannattaja.

Vaikka lehdistö on hallituksen toimista erillään, on se kuitenkin mukana muokkaamassa sen linjaa. Lehdistön toiminta voi vaikuttaa hallituksen toimiin joko tukien tai niitä hankaloittaen. Lehdistön myönteiset vaikutusmahdollisuuden politiikkaan ovat hyvin moninaiset. Sanomalehti voi esimerkiksi tuoda poliitikkojen tietoon asioita, jotka vaativat poliittisia aloitteita. Lehdistö voi myös tarjota laajalti taustoja, asiantuntijalausuntoja ja analyysejä poliitikoille.

Tässä pro gradu –työssä lehdistön roolia pyritään hyödyntämään tutkimuslähteenä diplomatian lisäkanavana.

On turvallista olettaa, että lehdistön kautta jaettu tieto on todenperäistä: hallitukset haluavat lehdistön kautta tukea omalle politiikalleen. Näin ollen on heidän etujensa mukaista pitää lehdistö ajan tasalla ja jakaa sille oikeaa tietoa hallituksen linjasta.⁵

Lähdekriittisessä mielessä on otettava kuitenkin huomioon, että lehdistöllä voi olla myös negatiivisia vaikutuksia päätöksentekoon. Julkilausutuista journalistisista ihanteistaan huolimatta lehti on kuitenkin myytäväksi tarkoitettu tuote. Lehtiartikkeleita kirjoittavat korkeasti koulutetut alan ammattilaiset, mutta hekin ovat vain ihmisiä. Kirjoitteluun saattavat vaikuttaa joskus hyvinkin henkilökohtaiset tai jopa tunnepohjaiset syyt. Sanomalehti saattaa vaikuttaa myös negatiivisesti käytyyn keskusteluun, mikäli toimittajat harjoittavat lehtensä kautta tunnepohjaista painostamista ohjatakseen keskustelua haluamaansa suuntaan. Toisinaan lehdistö saattaa toimia hallituksia kiistanhaluisemmin pyrkien kärjistämään ristiriitoja, vaikka osapuolet olisivat valmiita sovintoratkaisuun. Esimerkiksi 1970-luvun lopulla Kiinan hallinto oli halukas parantamaan

⁴ Ks. viite 10.

⁵ Torvinen (1982).

suhteitaan Neuvostoliittoon, mutta kiinalainen lehdistö kirjoitti yhä Neuvostoliitosta kiivaaseen sävyyn vaikuttaen julkiseen mielipiteeseen.⁶

Myös on syytä huomioida, että kirjoituksen ajoituksella on vaikutusta. Propagandistisessa tai tarkoitushakuisessa julkaisussa yleisön tai joidenkin toimijoiden mielipiteeseen ja toimintaan pyritään vaikuttamaan ja saamaan se omalle linjalle suosiolliseksi. Uutisen toisto ja intensiivisyys vaikuttavat sekä yleiseen mielipiteeseen että lukevaan tutkijaan. Lähdekritiikkiä ei tule unohtaa edes arvovaltaisen medioiden tapauksessa.⁷

⁶ Sama.

⁷ Sama, 13-14.

Aineisto I: The New York Times

Olen valinnut yhdeksi tutkielmani lähteeksi The New York Timesin (tästä eteenpäin NYT). Sanomalehdet ovat erittäin vartenotettava informaation lähde niin virallisissa kuin epävirallisissakin yhteyksissä. Sanomalehdistöä usein kutsutaan neljänneksi valtiomahdiksi viitaten sen suureen vaikutusvalttaan. Sanomalehdet ovat olleet osaltaan vaikuttamassa julkiseen mielipiteeseen ja näin ollen myös julkiseen päätöksentekoon jo painetun median kehittämisestä lähtien.

The New York Timesin kaltainen, itseään riippumattomana pitävä sanomalehti ei kuitenkaan ole sidoksissa mihinkään puolueeseen tai poliittiseen ryhmään, vaan pyrkii parhaansa mukaan tekemään sitoutumatonta laatujournalismia.

NYT on erittäin arvostettu sanomalehti. Se on perustamisestaan 1851 lähtien saanut 112 Pulitzer⁸ –palkintoa, enemmän kuin yksikään toinen sanomalehti. Se on moneen otteeseen todistanut parhaansa mukaan vaalivansa korkealuokkaista journalismia ja tarvittaessa ollut valmis arvostelemaan omankin maansa hallitusta kärkevästi. The New York Timesillä on myös äärimmäisen laaja kirjeenvaihtoverkosto, jonka avulla se uutisoi 1800-luvulla Euroopan tapahtumista joskus jopa nopeammin kuin eurooppalaiset sanomalehdet. NYT on levittänyt kirjeenvaihtajaverkostonsa ympäri maailmaa, ja sen on arvioitu olevan suurin ja kattavin sanomalehti maailmassa.⁹

Lehden perusti Henry J. Raymond vuonna 1851, alkuperäiseltä nimeltään New York Daily Times¹⁰. Lehden oli määrä olla sovitteleva, ei-radikaali ja ei-sensaationhakuinen. Jo Henry Raymondin aikana lehti keskittyi uutisoimaan kattavasti sekä Yhdysvaltain että maailman tapahtumista. Kun Raymond kuoli 1869, lehti siirtyi hänen yhtiökumppanilleen George Jonesille. Raymondin ja Jonesin aikana New York Times hankki maineen laadukkaana painomediana, jonka levikki ylsi jo ensimmäisenä vuotenaan 25 000 tilaajaan.¹¹

Myöhemmin NYT ajatui taloudellisiin vaikeuksiin ja lopulta tappiota tekevän lehden osti nuori saksalaistaustainen sanomalehtimies Adolph Ochs¹² vuonna 1896. Hänen ohjauksessaan NYT:sta

⁸ Pulitzer – palkinto annetaan tunnustukseksi erinomaisen ansioituneesta journalismista.

⁹ Torvinen (1982), 187 – 191.

¹⁰ Sana ”Daily” pudotettiin pois lehden nimestä 1857, jolloin nimeksi vakiintui The New York Times. Sama, 187-196.

¹¹ Walker (1982), 212 – 214.

¹² Adolph Simon Ochs 1858 – 1935.

tuli vakavasti otettavaa laatujournalismia edustava päivälehti, joka Henry Raymondin perintöä kunnioittaen julkaisi maailman-, kotimaan- ja paikallisuutisia asiallisesti ja luotettavasti. Ochs myös uudisti Daily Timesia niin ulkoasultaan kuin sisällöltään käsittämään myös talousasioita. Ochs'n motto kuuluikin: *"all the news that's fit to print"*, kaikki uutiset, jotka ansaitsevat tulla painetuksi.¹³

Ochs'in The New York Timesista tuli hyvin suosittu laadukkaana uutisointinsa ja sangen edullisen hintansa – 1 centti per painos – tähden. Levikin kasvaessa NYT panosti myös huomattavasti ulkomaantoimitukseensa, joka kasvoi erittäin kattavaksi. Laajan kirjeenvaihtajaverkoston ansiosta NYT pystyi uutisoimaan maailman tapahtumista nopeasti jättäen tässä suhteessa kilpailijat kauas taakseen.¹⁴ Adolph Ochs'in kuoleman jälkeen 1935 lehden otti haltuunsa uusi sukupolvi hänen vävykoivansa Arthur Sulzbergerin johdolla.

NYT:lla oli toisen maailmansodan päättymisen jälkeen läheiset suhteet Yhdysvaltain hallintoon ja CIA:han, mutta tätä erityissuhteen vaikutusta ei pidä liioitella arvioitaessa lehden uutisoinnin puolueettomuutta. Ochs'in ajoista lähtien lehden linja on ollut tukea hallitusta sikäli kuin se rehellisen uutisoinnin nimissä on mahdollista, mutta se ei ole pelännyt kritisoida hallitusta ja tuoda sen väärinkäytöksiä päivänvaloon silloin, kun se on katsonut tämän tarpeelliseksi. Kritisoimalla tarvittaessa oman hallituksensa toimintaa ja rohkeasti tuomalla esiin sen väärinkäytöksiä tulkitsemiaan asioita NYT todisti olevansa todella vallan vartikoira harmittoman seurakoiran sijaan.¹⁵

NYT on saanut tunnustusta kattavasta pääkirjoitustoimituksestaan, joka toimii pro gradu -työni alkuperäislähteenä. The New York Timesin pääkirjoitustoimituksen vuotuinen budjetti, jonka se käytti yksistään uutisten keräämiseen vuonna 1980 oli huikeat 53 miljoonaa dollaria – arvoltaan saman verran kuin arvostusta nauttiva brittiläinen The Guardian kokonaisuudessaan.¹⁶

¹³ Walker (1982), 214 – 216.

¹⁴ Sama, 216 – 224.

¹⁵ Sama, 218 - 228.

¹⁶ Sama, 231 – 232.

Aineisto II The Guardian

The Guardian on arvostettu brittiläinen päivälehti, jota siteerataan maailmalla ahkerasti. Lehden nimi oli alun perin The Manchester Guardian¹⁷ ja sen perusti englantilainen John Edward Taylor¹⁸ vuonna 1821. Lehti alkoi vaatimattomasti maakuntalehtenä, mutta kasvatti asemansa ensin valtakunnalliseksi ja lopulta kansainväliseksi mediaksi.¹⁹

Lehti aloitti toimintansa John Taylorin ohjauksessa varovaisena Whig-lehtenä eli liberaalina medianana. Taylorin perhe pysyi The Guardianin johdossa aina vuoteen 1872, jolloin päätoimittajan ohjia siirtyi pitämään perheen sukulainen Charles Prestwick Scott²⁰.

Charles Scottin aikana The Manchester Guardiania uudistettiin ja Scott alkoi kerätä lehtensä toimittajiksi radikaaliliberaaleja tutkijoita ja kirjailijoita.²¹ Oletettavasti tämä kohotti lehden yleistä ja kulttuurin tuntemuksen tasoa ja loi pohjan myöhemmän The Guardianin asemalle laadukkaana ja radikaalina kansainvälisenä medianana.

Scottin periaatteena toimi ehdoton vastuuntunto lukijoitaan sekä yhteiskuntaa kohtaan. Hän ei antanut taloudellisten paineidenkaan vaikuttaa toimintaansa, vaan julkaisi myös uutisia ja ajatuksia, jotka eivät olleet suuren yleisön mieleen. Tämä saattoi The Manchester Guardianin taloudellisen vararikon partaalle hänen julkaistuaan pasifismin hengessä kirjoituksia, jotka tuomitsivat Britannian buurisodat²², mikä vihastutti suuren osan lehden lukijakunnasta. Toisaalta lehden ilmeisen tinkimätön linja sai myöhemmin osakseen myös kannatusta, sillä The Manchester Guardianin tasapainoinen ja propagandasta etäisyyttä ottava uutisointi miellytti ensimmäisen maailmansodan rintamilla taistelleita sotilaita. Lehden osoittama rohkeus nosti sen painoarvon merkittäväksi mediaksi 1900-luvun alkupuolella.²³

1930-luvulla lehti profiloitui myös Saksan kansallissosialismin vastustajana sekä sallivamman pakolaispolitiikan puolestapuhujana. The Manchester Guardian ei myöskään ole epäillyt ottaa kantaa oman hallituksensa toimia vastaan, kuten se teki esimerkiksi Suezin kriisin aikana 1956

¹⁷ Lehti nimettiin uudelleen The Guardianiksi vuonna 1959.

¹⁸ John Edward Taylor (1791 – 1844) oli englantilainen kustantaja ja liikemies.

¹⁹ Torvinen (1982), 92.

²⁰ Charles Prestwick Scott 1846 – 1932.

²¹ Torvinen (1982), 92.

²² Buurisodat käytiin Etelä-Afrikassa Britannian ja hollantilaisista polveutuvien buurien välillä alueen timantti- ja kultavarantojen hallinnasta. Ensimmäinen buurisota käytiin 1880 – 1881 ja toinen buurisota 1899 – 1902.

²³ Torvinen (1982), 92 – 94.

Englannin yrittäessä ottaa strategisesti merkittävä kanava haltuunsa. Lehti kärsi tämän epäsuositun linjansa tähden merkittäviä taloudellisia menetyksiä menetettyjen tilaajien muodossa. The Guardian on myöhemmin myös profiloitunut ydinaseriisunnan puolestapuhujana.²⁴

The Guardianin omistajuus on siirretty Charles Scottin perinteiden suojelemiseksi säätiön käsiin. Lehteä on usein yritetty ostaa huomattavillakin summilla oletettavasti sen huomattavan vaikutusvallan vuoksi, mutta tarjouksista on tähän asti kieltäydytty. Säätiöön kuuluu Charles Scottin perheenjäseniä, lehden päätoimittajia sekä joitakin lehden vanhimpia työntekijöitä. Säätiö on sitoutunut ylläpitämään Scottin ajaman journalismin perintöä.²⁵

The Guardian on määritellyt itsensä riippumattomaksi keskusta-vasemmistolaiseksi lehdeksi mutta 1960 -luvulta lähtien sen suunta on muuttunut aiempaa radikaalimmaksi. Lehti kiinnittää tarkkaa huomiota ulkomaiden tapahtumiin ja The Guardianin uutistilasta 27 % on varattu ulkomaan uutisille. Lehden yleinen kirjoittelu on analyysoivaa ja kantaaottavaa. Tämän vuoksi se on arvostettu tiedonlähde yliopistoväen ja vaikuttajien keskuudessa. Lehden kattavan kansainvälisen uutisoinnin vuoksi sitä luetaan paljon myös Britannian ulkopuolella. The Guardian tekee myös yhteistyötä ulkomaisten laatumedioitten, kuten ranskalaisen Le Monden ja Washington Postin kanssa.²⁶

The Guardianin kansainvälisestä arvostuksesta kertonee se, että Yhdysvalloissa sen viikkojulkaisu on myydyin ulkomainen sanomalehti. The Guardian on myös huomioitu merkittävällä määrällä journalistisia palkintoja.²⁷

²⁴ Sama, 94.

²⁵ Sama, 94.

²⁶ Sama, 95 – 96.

²⁷ Sama, 95.

Aineisto III Foreign Affairs

Foreign Affairs (tästä eteenpäin FA) perustettiin vuonna 1922 ja sen tarkoitus oli olla foorumi, jossa alan asiantuntijat voisivat keskustella ja kommentoida ulkopoliittikkaan liittyvistä asioista tarjoten näin sekä Yhdysvaltain hallinnolle että suurelle yleisölle mahdollisuuden perehtyä syvällisesti ulkopoliittisiin kysymyksiin. Ensimmäisen maailmansodan päätyttyä Yhdysvaltain senaatti torjui Versailles'n rauhansopimuksen eikä liittynyt Kansainliittoon. Monet vaikutusvaltaiset amerikkalaiset pitivät tätä eristäytymistä vahingollisena, ja sen syynä sitä, että suuri yleisö ei ollut riittävän tietoinen ulkopoliittisista päätöksistä tai siitä, mikä merkitys niillä tulisi olemaan. Tätä vasten perustettiin ensin Council of Foreign Relations vuonna 1921, johon kuului lukuisia merkittäviä politiikan tuntijoita, lehtimiehiä sekä ulkopoliitiikan tutkijoita. Edwin F. Gay, entinen Harvard Graduate School of Business:n dekaani ja the New York Evening Postin hallituksen puheenjohtaja esitti ajatuksen, että Council of Foreign Relationsin tulisi alkaa julkaista omaa lehteä.²⁸

Gay lähestyi Harvardin kollegaansa Archibald Cary Coolidgea ja pyysi tätä ryhtymään FA:n ensimmäiseksi päätoimittajaksi. Coolidge oli ansioitunut akateemikko, joka oli erikoistunut Venäjän asioihin. Coolidge oli myös toiminut Yhdysvaltain delegaatioissa Pariisin rauhankonferenssiin 1919 ja hyvin perehtynyt ulkovaltojen asioihin.²⁹

Coolidgen rinnalle valittiin vielä vastaava päätoimittaja, tuolloin alle kolmekymmenvuotias Hamilton Fish Armstrong. Armstrong oli valmistunut Princetonin yliopistosta pääaineenaan journalismi, ja hän oli toiminut sota-aikana kirjeenvaihtajana Itä-Euroopassa. Coolidgen kuoltua vuonna 1928 Hamilton Armstrong otti hänen paikkansa lehden päätoimittajana.³⁰

Työnjako hoidettiin siten, että vanhempi Coolidge hoitaisi lehden toimittamisen Cambridgestä käsin, ja nuorempi Armstrong puolestaan huolehtisi lehden julkaisemisesta New Yorkissa. Coolidgen onnistui varmistaa apurahan turvin, että FA saattaisi jatkaa julkaisemistaan ainakin seuraavat viisi vuotta. Armstrong arveli, että ensimmäisenä vuonna lehden levikki ylittäisi noin 2500:an mutta FA:n suosio yllätti: jo ensimmäisenä julkaisuvuotenaan sitä myytiin noin 5000 painosta.³¹

²⁸ Hyland (1992).

²⁹ Sama.

³⁰ Sama.

³¹ Sama.

Ensimmäisessä numerossa päätoimittaja Coolidge totesikin Yhdysvalloissa olevan tarve lehdelle, jonka pääasiallinen tarkoitus olisi edistää keskustelua ajankohtaisista kansainvälisistä asioista ja joka toimisi välittäjänä parhaille ajatuksille.³² Tämä FA:n julkilausuttu ideaali tekee siitä erinomaisen lähteen pro gradu -työlleni.

FA:ssa on käyty monipuolista keskustelua ydinaseista niiden syntymästä lähtien. Lehdessä on käsitelty aktiivisesti ydinaseiden olemassaoloa ja niiden hallintaan liittyviä kysymyksiä, niiden luonnetta ja käyttötapoja.³³

Jo varhaisessa vaiheessa FA:n sivuilla vierailleet tutkijat esittivät ajatuksen, että ydinaseiden leviämisen estäminen olisi tulevaisuudessa keskeinen osa Yhdysvaltain ulkopolitiikkaa, ja että sitä varten olisi syytä perustaa kansainvälinen valvova elin. Esimerkiksi Henry Stimson kirjoitti jo vuonna 1947: "halkaistu atomi voi valvomattomana olla ainoastaan kasvava uhka meille jokaiselle".³⁴

Vaikka FA:n pääkirjoitusten sisällöt ovat usein mukailleen Yhdysvaltain virallista linjaa, se ei ole pelännyt esittää sivuillaan myös eriäviä kantoja ja julkaista vaihtoehtoisia ajatusmalleja Yhdysvaltain hallituksen linjalle. Esimerkiksi ydinaseisiin liittyvissä kysymyksissä FA on julkaissut myös hallituksen linjaa kritisoivia kirjoituksia.³⁵

Lehti linjasi ensi hetkistään alkaen, ettei se asettuisi kannattamaan mitään aatetta tai asiaa, vaan se halusi esittää näytteille monipuolisen mielipiteiden kirjon. Coolidgen aikana FA:n sivuilla vierailikin hyvin monipuolinen vaikuttajien kirjo aina Lev Trotsky´stä W.E.B. DuBois´n ja Franklin D. Rooseveltiltä Richard Nixoniin ja Alexander Solzhenitsyniin.³⁶

³² Sama.

³³ Sama.

³⁴ "--the riven atom, uncontrolled, can only be a growing menace to us all.", Sama.

³⁵ Sama.

³⁶ Sama.

Aineisto IV Korean demokraattisen kansantasavallan Pohjoismaiden suurlähetystön tiedotteet ja KCNA:n kautta julkaistu materiaali

Käytän myös aineistona Korean demokraattisen kansantasavallan Pohjoismaiden suurlähetystön julkaisemia tiedotteita sekä kansallisen uutiskanavan KCNA:n kautta julkaistuja tiedonantoja. Diplomaattiset tiedotteet on kerätty Suomi-Korea-seura ry:n kautta, kuten myös KCNA:n uutismateriaali on kerätty Suomen Juche-aatteen opintoyhdistyksen tietopankin³⁷ kautta.

On huomioitava, että tämä materiaali ei ole puolueetonta vertaistutkimusta, vaan valtioon läheisesti kytköksissä olevia propagandistisia julkaisuja. Tiedotteet on otettu tutkimuksen aineistoksi, sillä muunlaista pohjoiskorealaista aineistoa ei ole saatavilla ja vertaisarvioitu ja puolueettomuuteen pyrkivä pohjoiskorealainen materiaali on käytännössä olematonta.

KCNA (Korean Central News Agency) on Pohjois-Korean valtiollinen ja ainoa uutistoimisto Pohjois-Koreassa. KCNA on perustettu vuonna 1946. Se on valtion ylläpitämä organisaatio, jonka päämaja on pääkaupungissa Pyongyangissa mutta KCNA:lla on haaratoimistoja sekä Pohjois-Korean sisällä että ulkomailla. KCNA toimii Korean Työväenpuolueen ja Korean demokraattisen kansantasavallan hallinnon äänitorvena ja toimittaa hallinnon uutisia pohjoiskorealaiselle medialle. Se tuottaa viranomaisille ja ulkomaiden suurlähetystöille ja kansainvälisille organisaatioille tarkoitettuja yhteenvetoja kansainvälisistä ja Koreoiden välisistä suhteista. KCNA julkaisee päivittäisen tiedonannon (bulletin) englanniksi, venäjäksi ja espanjaksi.³⁸

KCNA:lla on pitkään ollut suhteita myös ulkomaisiin uutistoimistoihin, esimerkiksi kiinalaiseen Xinhua'an ja venäläiseen ITAR-TASS:iin, joista molemmilla on toimistonsa ja vakituiset kirjeenvaihtajansa Pyongyangissa. 2010-luvulla KCNA on onnistunut luomaan myös lähempiä yhteistyösuhteita eurooppalaisiin uutistoimistoihin, kuten saksalaiseen Reutersiin. KCNA on myös Organization of Asia - Pacific News Agencies -organisaation jäsen. KCNA:n toimittajat ovat myös käyneet kouluttautumassa ulkomaisissa uutistoimistoissa, kuten Reuterssia ja British Broadcasting Companyssa.³⁹

³⁷ Suomen Juche-aatteen opintoyhdistys. Viitattu 25.9.2018. <https://www.jucheaate.com/english>

³⁸ Hoare (2012), 231.

³⁹ Sama, 231.

Tutkimuksen työkalut

Tutkimukseni pääasiallisena työkaluna toimii diskurssianalyysi.

Pro gradu -tutkielmassani käytän kriittisen diskurssianalyysin metodia, joka tarkastelee kielen kautta muita ilmiötä, tässä tapauksessa Pohjois-Korean ydinasevarustelua. Tarkastelen kriittisen diskurssianalyysin metodilla Pohjois-Korean ydinaseita käsitteleviä pääkirjoituksia ja valotan siihen liittyviä historiallisia ja maailmanpoliittisia konteksteja. Tarkastelun kohteena on ydinasevarustelun kontekstissa tapahtuva kielenkäyttö ja tapahtumien välinen suhde.⁴⁰ Miten NYT:ssa ensin mahdollisen ja lopulta toteutuneen uuden ydinasevaltion ilmaantuminen suljettuna pidettyyn ”ydinase maiden kerhoon” esitetään anglo-amerikkalaisesta näyttökulmasta ja miten se näytetään Pohjois-Koreassa? Koetaanko Pohjois-Korean konfrontaation ja haastamisen jollain tavalla järkyttävän kylmän sodan jälkeistä maailmaa tai maailmanjärjestystä? Kontekstien tarkastelu brittiläisen The Guardianin ja kansainvälisiä asioita kommentoivan FA:n kautta haastaa mielenkiintoisella tavalla NYT:n ja Yhdysvaltain hallinnon näyttökulmat. Tätä gradutyötä voisi luonnehtia tutkimukseksi siitä, mikä on kylmän sodan jälkeinen suhtautuminen ydinaseisiin ja ydinaseiden käytön historian tutkimiseksi.

Median vaikutus instituutioihin ja ihmisten ajatteluun ja sitä kautta historiaan on huomattava, sillä media ja politiikka vaikuttavat ja heijastavat merkittäviä tapahtumia ja muokkaavat toinen toisiaan.⁴¹

Media-aineistoa käytettäessä on tärkeää olla unohtamatta lähdekritiikkiä: lehti on myytäväksi tarkoitettu tuote, ja sen ensisijainen tarkoitus on houkuttaa yleisöä tarjoamalla helposti ymmärrettävää sisältöä. Tärkeää on muistaa myös, että lehdistö on syntynyt 1800-luvun poliittisista jännitteistä, jolloin varhainen lehdistö kamppaili tuodakseen esiin edustamansa luokan näkökulmia yrittäen samalla heikentää muiden äänien kuuluvuutta. Nykyinen lehdistö ja niiden tapa käsitellä politiikkaa on perintöä tästä kamppailusta.⁴²

Yhdysvaltojen ja Pohjois-Korean kanssakäyminen virallisten diplomaattisuhteiden puuttuessa on haastavaa. Yhdysvallat ja Pohjois-Korea vaikuttavat pelaavan ydinasepolitiikkaan usein liittyvää

⁴⁰ Pietikäinen (2008).

⁴¹ Curran, Seaton (1988), 1-3.

⁴² Sama, 1-3.

signaalipeliä⁴³, ja näiden signaalien tulkintoihin NYT:n, The Guardianin ja asiantuntijalausuntoja julkaisevan FA:n kaltaiset julkaisut tarjoavat hyvän alustan. Sanomalehtien kautta Yhdysvallat ja Pohjois-Korea saattavat tehdä hienovaraisia tunnusteluja toistensa suuntaan ja yrittävät saada oman äänensä kuuluviin yleisön edessä⁴⁴.

Käytän tutkimuksessani lähteenä NYT:n ja The Guardianin pääkirjoituksia, joita olisi mahdollista myös luokitella ja tutkia kvantitatiivisesti, mutta mielestäni tällainen lähestymistapa ei synnyttäisi mielenkiintoista historiallista tietoa, ja siksi on parempi käyttää kvalitatiivista metodia.

⁴³ Singh, Way (2004).

⁴⁴ Torvinen (1982).

Miksi valtiot haluavat kehittää ydinaseita?

Proliferaatioon⁴⁵ liittyvä keskustelu pyörii usein sen ajatuksen ympärillä, että valtiot, jotka joutuvat kohtaamaan niin mittavia turvallisuusuhkia, etteivät voi olettaa torjuvansa niitä tavanomaisin keinoin, ovat taipuvaisia tavoittelemaan suojakseen ydinaseita. Sen lisäksi ydinaseet palvelevat myös poliittisina objekteina, joilla on roolinsa sekä ulkopoliitikassa että kotimaan politiikassa ja byrokratiassa. Ne voivat myös olla huomattavia kansallisen identiteetin, kansainvälisen vaikutusvallan ja moderniuden symboleita.⁴⁶

Valtion motiiveille proliferoida voidaan antaa kolme selittävää mallia:

1. Turvallisuusmalli, jonka mukaan valtiot kehittävät ydinaseita ulkoisia uhkia vastaan.
2. Kotimaan politiikan malli, jonka mukaan valtio saattaa kehittää ydinaseen edistämään pienen piirin kotimaan politiikka tai byrokratiata.
3. Normeihin liittyvä malli, jonka mukaan valtio tekee päätöksen ydinaseen kehittämisestä tai kehittämättä jättämisestä, koska se tuo mukanaan tärkeän symbolin kyseisen valtion identiteetistä ja moderniuudesta.⁴⁷

Uhkaava turvallisuusympäristö motivoi merkittävästi valtion proliferatiohaluja ja koetut turvallisuusuhat ovat merkittävä tekijä ydinaseiden leviämisessä. Vastaavasti liittolaisuussuhde ydinaseita omistavan suurvallan kanssa ja sen ydinsateenvarjon alle suojautuminen näyttäisi tilastollisesti vähentävän valtion pyrkimyksiä hankkia ydinaseita.⁴⁸

Proliferaatiohaluihin vaikuttaa myös se, kuinka tehokkaasti valtio pystyy kytkeytymään ydinteknologian kansainvälisiin markkinoihin. Mahdolliset proliferoidit saavuttavat merkittäviä hyötyjä, jos ne pystyvät tuomaan osan sensitiivisestä ydinteknologiastaan toisesta valtiosta. Tämä mahdollistaa sen, ettei proliferoivan valtion tarvitse itse ratkaista kaikkia teknologisia ja tieteellisiä haasteita. Näin on tapahtunut Pohjois-Koreankin tapauksessa, joka onnistui maahantuomaan pakistaniilaista ydinaseteknologiaa ja tietotaitoa.⁴⁹

Joidenkin ydinaseisiin liittyvien tutkimusten mukaan tällaiset sensitiivisen ydinteknologian vaihdot ovat merkittävä osa ennustettaessa, mitkä maat saattavat proliferoida. Valtion mahdollisuus saada

⁴⁵ Proliferaatio tarkoittaa joukkotuhousoseiden leviämistä, niiden lukumäärän ja niitä hallussaan pitävien valtioiden määrän kasvua.

⁴⁶ Sagan (1996/1997), 2-3.

⁴⁷ Sama, 3.

⁴⁸ Kroenig (2009), 10-15.

⁴⁹ Sama, 1-7.

käsiinsä sensitiivistä ydinteknologiaa voidaan katsoa olevan proliferaation tärkein osatekijä.⁵⁰ Täten ei ainoastaan ydinaseteknologian kysyntä, vaan myös sen tarjonta näyttelee tärkeää osaa ydinaseiden leviämässä. Mutta vaikka jokin valtio saisikin apua sensitiivisen teknologian siirron muodossa, on tie ydinaseiden kehittämiseen silti pitkä ja kivinen. Jopa ydinteknologian siirtojen kohteena olevat valtiot joutuvat ponnistelemaan huomattavasti tuottaakseen toimivan ydinaseen.⁵¹

Kolme strategista tekijää vaikuttaa valtion halukkuuteen jakaa eteenpäin sensitiivistä ydinteknologiaa.

1. Suhteellinen voimakkuus: mitä voimakkaampi valtio on suhteessa ydinteknologian tuontia havittelevaan valtioon, sitä epätodennäköisemmin siirto tapahtuu.
2. Valtiot ovat yleensä halukkaampia siirtämään sensitiivistä ydinteknologiaa maahan, jos niillä on yhteinen vihollinen.
3. Valtiot, jotka eivät ole kovin herkkiä suurvaltojen painostukselle, ovat taipuvaisempia siirtämään sensitiivistä ydinteknologiaa.⁵²

Valtiot, jotka saavat apua kehittyneemmältä valtiolta, voivat hypätä kätevästi useiden teknologisten esteiden yli. Teknologian maahantuonti nopeuttaa kehittämisprosessia ja halventaa proliferaation kustannuksia, jotka ovat huimaavan korkeat jopa valtioiden budjeteissa. Vain valtiot, jotka ovat saaneet tuotua maahan sensitiivistä ydinteknologiaa ja apua toiselta maalta, ovat pystyneet kehittämään ydinaseen. Ilman teknologian siirtoja, pitkäkestoisetkin proliferaatiopyrkimykset ovat valuneet hukkaan, kuten mm. Egyptin, Irakin ja Etelä-Korean tapauksessa. Kytkeytyminen ydinteknologian kansainväliseen kauppaan ja ystävällismielinen suhde voimakkaaseen ydinasevaltaan ennustavat siis myös tehokkaasti proliferaation mahdollisuuksia.⁵³

Neorealisticen teorian mukaan valtiot vaikuttavat kansainvälisessä järjestelmässä, joka on anarkian tilassa ja valtioiden on turvattava oma olemassaolonsa, miten parhaiten taitavat. Vahvat valtiot voivat kehittää omatoimisesti oman ydinasearsenaalin. Heikommat maat joutuvat hakemaan suojaa vahvoista, ydinaseita omistavasta maista ja liittoutumaan niiden kanssa saadakseen turvaa niiden laajennetusta pelotteesta kohtaamiaan uhkia vastaan. Laajennetun pelotteen soveltaminen on tosin ongelmallinen vahvallekin valtiolle, sillä se joutuu kohtaamaan ydinsodan riskin, jos se joskus

⁵⁰ Kroenig (2009), 1-2.

⁵¹ Sama, 2-4.

⁵² Sama, 4.

⁵³ Sama, 4-6.

käyttäisi ydinaseitaan suojellakseen liittolaisiaan sellaista valtiota vastaan, joka omistaa itsekin ydinaseen.⁵⁴

Päätös ydinaseen luomisesta saattaa olla vastaus tavanomaista sotilaallista uhkaa vastaan, mutta usein päätös tehdään myös vastaamaan toisen ydinasevaltion aiheuttamaan sotilaalliseen paineeseen. Toisin sanoen, proliferaatio synnyttää proliferaatiota. Neuvostoliitto loi oman aseensa Yhdysvaltain muodostamaa uhkaa vastaan kylmän sodan alussa; Ranska ja Britannia kehittivät ydinaseensa torjumaan Neuvostoliiton muodostamaa sotilaallista painetta. Voidaan siis sanoa proliferaation helposti etenevän ketjureaktion lailla kilpailevasta valtiosta toiseen.⁵⁵

Vastaavasti poliittisen realismin logiikkaa hyödyntäen voidaan sanoa, että merkittävän sotilaallisen uhan poistuminen voi saada aikaan päätöksen luopua ydinaseista tai niiden kehityksestä. Näin toimivat esimerkiksi Etelä-Afrikka sekä entiset Neuvostoliiton jäsenet Valko-Venäjä, Ukraina ja Kazakstan kylmän sodan päätyttyä.⁵⁶

Turvallisuustekijöillä selitettävä proliferaatio kattaa suuren osan menestyneistä ydinaseohjelmista, mutta on olemassa tapauksia, joissa valtion päätös luoda ydinasepelote palvelee turvallisuuden sijaan pientä byrokraattista tai poliittista piiriä. Tästä esimerkiksi voidaan nostaa Intian vuoden 1974 ”rauhanomaisen” ydinkokeen, joka ei vaikuta ensisijaisesti kohdistuneen niinkään ulkoisen uhan torjuntaan, joka sekin oli tosin olemassa, vaan palvelemaan kotimaan poliitikkojen ja byrokraattien etua kohonneen kansallistunteen ja suosiollisempien mielipidemittausten muodossa.⁵⁷

Jos kotimaan poliittisen tekijät vaikuttavat voimakkaasti jonkin valtion päätökseen kehittää ydinase, ulkoisella paineella voidaan olettaa olevan rajallinen vaikutus. Tässä tapauksessa NPT muodostuu tärkeäksi työkaluksi taistelussa ydinaseiden leviämistä vastaan. NPT saattaa vaikuttaa valtion sisällä tehtyihin päätöksiin antamalla turvamekanismiensa kautta tietoa mahdollisen kilpailevan valtion ydinaseohjelmasta, mutta se saattaa myös voimistaa valtion sisällä vaikuttavia poliittisia voimia, jotka vastustavat kotimaan ydinasepyrkimyksiä. Voimistamalla valtion sisällä ydinaseita vastustavia

⁵⁴ Sagan (1996/1997), 5.

⁵⁵ Sama, 5-8.

⁵⁶ Sama, 8-9.

⁵⁷ Sama, 13-17.

voimia NPT voi osoittautua tehokkaaksi työkaluksi poistamaan kotimaista poliittista halukkuutta proliferoida.⁵⁸

Valtion proliferaatiohalukkuuteen saattavat vaikuttaa myös jaetut käsitykset siitä, mikä on valtiolta hyväksyttävää toimintaa ja mikä ei; mikä tekee suurvallan ja mikä laskee valtion keskikastiin. Ydinaseen voidaan nähdä palvelevan eräänlaisena suurvallan symbolina, jollaiseksi se miellettiin vielä 1960-luvulla. Esimerkiksi on mahdollista, että Ranskan päätös kehittää ydinase johtui suurelta osin halusta korostaa Ranskan laskenutta suurvalta-asemaa toisen maailmansodan jälkeen.⁵⁹

Tässä normatiivisessa ajattelussa on kuitenkin tapahtunut historiallinen muutos, sillä 1990-luvulle tultaessa ydinaseisiin ei enää liitetty julkisessa keskustelussa ja kansainvälisessä politiikassa samaa arvonantoa, joka sille oli annettu aiemmin. Kylmän sodan jälkivuosina ja sen jälkeisessä maailmassa ydinaseiden kehittämistä, omistamisesta ja testaamisesta oli tullut valtion tarpeettoman lihasten pullistelun symboli, johon liitettiin negatiivisia kielikuvia. Ydinasepyrkimykset saattoivat jopa laskea valtion poliittista arvostusta ulkovaltojen silmissä sen kohottamisen sijaan, ja niitä tavoittelevista valtioista, kuten Pohjois-Koreasta, Libyasta, Irakista ja Iranista puhuttiinkin 1990-2000-luvulla ”roistovaltioina”.⁶⁰

⁵⁸ Sama, 19-21.

⁵⁹ Sama, 24-28.

⁶⁰ Sama, 28-30. Mäkilä (2007).

Ydinaseiden rooli kylmän sodan jälkeisessä maailmassa

Ydinaseita kutsutaan usein tuomiopäivän aseiksi niiden välittömän tuhoivoiman ja ihmiselämälle ja luonnolle haitallisten ja pitkäaikaisten vaikutusten vuoksi. Ydinaseiden vastustamisen perusargumenttina käytetäänkin usein niiden erottelematonta hävityskykyä ja moraalittomana pidettyä luonnetta. Kuitenkin juuri niiden tuhoivoiman ja sen mahdollistaman pelotteen tähden ydinaseista muovautui kylmän sodan aikana keskeinen elementti suurvaltojen välisessä kilpailussa. Ydinase oli atomiajan varhaisina vuosina ihailun kohde ja suurvallan tunnusmerkki.⁶¹

Kylmän sodan aikana vallitseva ydinasedoktriini oli ”varma molemminpuolinen tuho, Mutually Assured Destruction”, eli lyhennettynä MAD. Tämä doktriini lähti ajatuksesta, että kylmän sodan kaksi kilpailevaa leiriä, USA ja Neuvostoliitto, kohdentaisivat ydinsodan syttyessä ydinasearsenaalinsa toistensa kaupunkeihin tuhoten ne täydellisesti. Tällä kauhun tasapainolla oli tarkoitus pitää yllä vastustajan tervettä kunnioitusta omaan ydinasearsenaalin sekä pitää täydelliseen tuhoon johtavan ydinsodan uhan kautta vastustajan laajentumispyrkimyksen aisoissa. Kylmän sodan MAD – doktriini syntyi, koska kantolaitejärjestelmien kehittymättömyyden vuoksi ydinaseiden kirurginen käyttö olisi ollut mahdotonta. Atomiajan alkutaipaleella ensimmäiset ydinaseet olivat alkeellisia gravitaatiopommeja⁶², ja hieman myöhemmin kantolaitteena käytettyjen ohjusten teknologiakaan ei ollut niin kehittynyttä, että onnistunut maalintaminen kaupunkia pienempään kohteeseen olisi ollut mahdollista.⁶³

Neuvostoliiton romahdettua 1990-luvun alussa näytti vähän aikaa siltä, että ydinaseiden aikakausi olisi ohitse. Jo 1980-luvulla ydinaseiden vastustaminen lisääntyi merkittävästi ja kun kylmän sodan loputtua Neuvostoliittokin lakkasi olemasta, näytti vähän aikaa siltä, että ydinaseista voitaisiin lopullisesti luopua. Ilo oli kuitenkin ennenaikaista, sillä ydinaseambitiot alkoivat nostaa uudelleen päätänsä 1990-luvun lopulla.⁶⁴

Vaikka kylmä sota olikin ohitse, ”ydinapartheid” eli virallisten ydinasevaltojen harjoittama kaksinaismoralistiseksi luonnehdittu asennoituminen jatkui. Suurvallat kyllä leikkasivat omaa ydinaseistustaan, mutta eivät suinkaan luopuneet niistä kokonaan. Samalla ne edellyttivät

⁶¹ Kerttunen (2008), 11-12. Mäkilä (2007), 212-225.

⁶² Gravitaatiopommi on lentokoneesta kohteen yllä pudotettava räjähdde.

⁶³ Kerttunen (2008), 24.

⁶⁴ Mäkilä (2007), 127 – 128.

pienempien valtioiden kunnioittavan sitoumuksiaan olla kehittämättä ydinaseita. Yhdysvallat ja Neuvostoliiton manttelinperijä Venäjä suorittivat jopa lukuisia uusia alikriittisiä⁶⁵ ydinkokeita varmistaakseen oman aseistuksen toimivuuden.⁶⁶

Maailmaan syntyikin 1990-luvulla kaksi uutta ydinasevaltiota, kun vuonna 1998 sekä Intia että Pakistan suorittivat ensimmäiset sotilaalliset ydinkokeensa. Pienempien valtioiden keskuudessa alkoi ilmetä selvää kiinnostusta ydinaseisiin, niiden joukossa Pohjois-Korea. Tämän vuoksi on perusteltua sanoa, että 1990-luvun lopulla ydinaseet kokivat eräänlaisen uuden tulemisen. Ydinaseyönteiseksi muuttuneita poliittisia asenteita saattaa joissakin valtioissa saattaa selittää talous: ydinaseiteollisuudessa ja siihen liittyvissä teollisuuden haaroissa pyöri huomattava määrä rahaa, ja aseiteollisuus oli 1990-luvulla myös aktiivinen lobbaaja.⁶⁷

Kylmän sodan aikana ydinaseiden leviämistä olivat ehkäisseet suurvaltojen pienemmille valtioille antamat turvatakuut, mutta 1990-luvulla tilanne oli Neuvostoliiton romahdettua muuttunut, eivätkä aiemmin tehdyt lupaukset tuntuneet pienemmistä valtioista yhtä vakuuttavilta kuin ennen.⁶⁸ Muutokset turvallisuusympäristössä, turvatakuiden uskottavuuden hupeneminen ja alati laskeva teknologinen kynnys oletettavasti vaikuttivat myös osaltaan siihen, että 1990-luvun lopulla ydinaseita mahdollisesti havittelevia valtioita näytti olevan yhä enemmän.⁶⁹

Kylmän sodan loputtua joukkotuhoaseiden proliferaation estäminen muodostui nopeasti tärkeäksi kysymykseksi Yhdysvalloille. Proliferaation estämisen tärkeydestä kertonee se, että vuonna 1992 voimaantullut Nuclear Weapons Empliment Policy -asiakirja käsitteli mm. mahdollisuutta, että Yhdysvallat saattaisi olla valmis käyttämään ydinasetta ydinasetonta valtiota vastaan tuhotakseen sen piilottamat joukkotuhoasevarastot tai tuotantolaitokset.⁷⁰

Kylmän sodan jälkeen yhdysvaltalaiset poliitikot kiinnittivät huomiota siihen, että kylmän sodan jälkeisen maailman nouseva turvallisuusuhka olivat alueelliset aggressiiviset valtiot, joita alettiin kutsua roistovaltioiksi⁷¹, millä viitattiin siihen, että näiden valtioiden katsottiin toiminnallaan

⁶⁵ Alikriittisellä ydinkokeella tarkoitetaan koetta, jossa ydinaseen fissiili ei tarkoituksella saavuta kriittistä massaa, eikä siten johda ydinräjähdykseen.

⁶⁶ Mäkilä (2007), 127 – 128.

⁶⁷ Sama, 127 – 128.

⁶⁸ Sama, 127 – 128.

⁶⁹ Singh, Way (2004), 1-4.

⁷⁰ Fors (2006), 24-26.

⁷¹ Engl. Roque state. Roistovaltion tunnusmerkiksi annetaan yleisesti esim. ihmisoikeusrikkomukset, autoritaarinen hallinto ja joukkotuhoaseiden levittäminen.

uhkaavaan kansainvälistä turvallisuutta. Roistovaltion tittelin saivat kantaakseen Pohjois-Korea, Iran, Syyria, Libya, Kiina ja Kuuba.

Joukkotuhoaseiden leviäminen muuttui diplomaattisesta kysymyksestä sotilaalliseksi prioriteetiksi. Ajatus Yhdysvaltojen ydinasein tekemästä iskusta ydinaseetonta maata vastaan juontaa jo kylmän sodan ajalle, joka periytyi presidentti Clintonin hallinnolle ja suorastaan korostui George W. Bushin aikana uusien turvallisuusuhkien myötä. Kylmän sodan päättymisen jälkeen Yhdysvaltain armeija etsi uusia perusteita ydinasearsenaalinsa olemassaololle ja arveltiin, että proliferaatiota vastaan voitaisiin taistella käyttämällä taktisesti pienitehoisia ydinaseita poistamaan vaikeasti tuhottavia⁷² roistovaltioiden kohteita. Ajatus herätti tosin vastusta, ei ainoastaan moraalisen aspektinsa vuoksi, mutta ydinaseiden käyttäminen NPT:n piirissä olevia valtioita vastaan saattoi olla juridisesti hyvinkin kiistanalaista. Jonkinlainen uskottava pelote roistovaltioita kohtaan katsottiin kuitenkin tarpeelliseksi.⁷³

George W. Bushin hallintoa luonnehdittiin kovin ydinaseemyönteiseksi. Oikeastaan George W. Bushin hallinnon linja ei juuri eroa aikaisempien hallintojen linjoista, mutta se on puolestaan ollut retoriikassaan aggressiivisempi siinä missä aikaisemmat hallinnot ovat olleet tarkoituksella epämääräisiä. Yleinen käsitys siitä, että Yhdysvaltain ydinaseiden käyttökynnys olisi madaltunut, on kuitenkin väärä.⁷⁴

Yhdysvalloilla on kuitenkin motiivi lähettää signaaleja päättäväisyydestä ja jopa valmiudesta käyttää voimaa estääkseen ydinaseiden leviämisen. Taistellessaan ydinaseiden leviämistä vastaan Yhdysvaltain on huomioitava oman linjansa vaikutus käsillä olevaan proliferoivaan valtioon, mutta myös se, miten valitut menettelytavat tulevat vaikuttamaan tulevaisuuden proliferaatioon. Mikäli Yhdysvallat osoittaa heikkoutta, muut ydinasepelotetta harkitsevat valtiot saattavat lukea sen signaaliksi, ettei proliferaatiosta koidu mainittavia seurauksia.⁷⁵

Bushin hallintoa on arvosteltu myös siitä, että sen omaksuma linja uhkasi ydinaseiden valvonnan perustaa ja mahdollisesti edistäisi proliferaatiota sellaisissa maissa, kuten Pohjois-Korea ja Iran, mutta sotilasiantuntijat ovat pitäneet näkemystä liioiteltuna.⁷⁶

⁷² Esim. syvälle maan alle kaivetut kohteet, jotka ovat vaikeasti tuhottavissa tavanomaisin asein.

⁷³ Fors (2006), 23-27.

⁷⁴ Sama, 75 – 79.

⁷⁵ Feaver, Niou (1996), 12.

⁷⁶ Fors (2006), 77.

Kantolaitejärjestelmien kehittyminen on mahdollistanut sen, että ydinaseita voidaan käyttää myös MAD-doktriinin ulkopuolella pienempien kohteiden tuhoamiseen. Tätä kutsutaan ydinaseiden taktiseksi käytöksi. Taktinen käyttö on pienitehoisen ydinaseen käyttöä pienemmällä areenalla, esim. taistelukentällä voiton varmistamiseksi yksittäisessä taistelussa. Taktinen ydinaseen käyttö ei kohdenna vihollisen kaupunkeja ja siviilejä.⁷⁷

George W. Bush väläytteli virkakautensa aikana mahdollisuutta kehittää taktisia ydinaseita esim. maanalaisten bunkkerien tuhoamiseen. Näistä aseista käytettiin nimeä ”Bunker Buster”, eli bunkkerintuhoaja, mutta näiden kehitystyö on lopetettu.⁷⁸ Bunkkerintuhoajien kehitystyö mahdollisesti antoi ristiriitaisia signaaleja ja heikensi Yhdysvaltain uskottavuutta sen vaatiessa muun muassa Pohjois-Koreaa luopumaan ydinaseohjelmistaan.

Yhdysvaltain kylmän sodan jälkeiseen ydinasedoktriiniin sisällytettiin ajatus siitä, että ydinasetta saatettaisiin käyttää ensin rajatuissa olosuhteissa ja vasta äärimmäisessä hätässä siirryttäisiin rajoittamattomaan ydinsotaan eli vihollisen kaupunkien täydelliseen tuhoamiseen. Rajoitetussa ydinsodassa käytettäisiin taktisia eli lyhyen matkan (kantamaltaan 500 km) ydinaseita tuhoamaan siviilikeskusten sijaan sotilaallisesti merkittäviä kohteita.⁷⁹

Voidaan argumentoida, että ydinaseet ovat edelleen tärkeä osa maailmanjärjestystä. Tähän viittaa virallisten ydinasevaltioiden halu ylläpitää ja kehittää omaa arsenaaliaan, haluttomuus luopua niistä, sekä ”ydintyrkyksikin”⁸⁰ luonnehdittujen pienempien valtioiden, kuten Pohjois-Korean ja Iranin halu päästä ydinase maiden kerhoon. Kylmän sodan päättyminen ei ole tarkoittanut sen keskeisen instituution, ydinaseiden, häviämistä.⁸¹

⁷⁷ Kerttunen (2008), 24-30.

⁷⁸ Fors (2006), 63-69.

⁷⁹ Kerttunen (2008), 24-25. Fors (2006), 11-14.

⁸⁰ Engl. nuclear wannabe. Särmä (2014).

⁸¹ Kerttunen (2008), 37.

Tausta: Pohjois-Korean ydinaseohjelmasta

Pohjois-Korean pitkäaikainen tukija, Neuvostoliitto, lakkasi olemasta joulukuussa 1991. Kommunismin romahtamisen myötä Pohjois-Korea löysi itsensä tilanteesta, jossa sen pitkäaikaiset tukijat alkoivat ottaa siihen etäisyyttä ja 2000-luvulle tultaessa Pohjois-Korea oli poliittisesti yksi maailman eristäytyneimmistä valtioista. Kiina on tosin tukenut Pohjois-Koreaa esimerkiksi edullisilla kauppasopimuksilla, mutta jo 1980-luvulta alkaen sekin on ottanut huomattavaa etäisyyttä liittolaiseensa. Pohjois-Korean suhteet rajanaapuriinsa Etelä-Koreaan puolestaan ovat pysyneet sotilaallisesti jännittyneinä vailla pysyviä liennytyksen merkkejä: maiden välillä ei edelleenkään ole solmittu rauhansopimusta, joten teknisesti ottaen Etelä- ja Pohjois-Korea ovat yhä sotatilassa keskenään. Toisinaan jännitteet eskaloituvat aseellisiin välikohtauksiin ja kuolonuhreihin⁸². Koreoiden rajalla sijaitseva demilitarisoitu vyöhyke, lyhennettynä DMZ, on maailman tarkimmin vartioitu rajalinja, jota presidentti Clinton luonnehti sanoin ”pelottavin paikka maan päällä”⁸³.

Ydinaseet ovat näytelleet Pohjois-Korean poliittishistoriallista ympäristöä Korean sodasta 1950-1953 lähtien. Tuolloin Yhdysvaltain presidentti Harry S. Truman ja häntä 1952 seurannut presidentti Dwight Eisenhower sekä kenraali Douglas MacArthur väläyttelivät optiota mahdollisesta ydinaseen käytöstä, jotta Korean sota saataisiin nopeasti päätökseensä. Mahdollisesti tarkoituksena oli vaikuttaa Pohjois-Koreaa tukeneeseen Kiinan kansantasavaltaan sekä luonnollisesti kommunistiblokin johtajaan, Neuvostoliittoon.⁸⁴ Tämä politiikka oli suunnattu nimenomaan Neuvostoliittoa vastaan, sillä Yhdysvallat halusi pysäyttää Neuvostoliiton vaikutuspiirin leviämisen. Yhdysvaltain hallitus arveli jo pelkän ydinaseen olemassaolon olevan riittävä turva Neuvostoliiton vaikutusvallan patoamisessa ja Neuvostoliiton ylimmän johdon pelästyttämisessä Yhdysvaltoja myötäileväksi.⁸⁵ Korean sota oli ensimmäinen aseellinen konflikti toisen maailmansodan jälkeen, jolloin ydinasetta olisi mahdollisesti voitu käyttää sodan ratkaisemiseksi. Amerikkalaiset käyttivätkin ”ydinasekorttiaan” painostuskeinona sodan aikana jättäen vaikutuksensa pohjoiskorealaisiin.⁸⁶

⁸² Esim. vuonna 2010 Pohjois-Korea pommitti Etelä-Korealaista Yeongpyeongin saarta, osuen sekä sotilas- että siviilikohteisiin. Vähemmän dramaattiset ampumavälikohtauksetkaan eivät ole tavattomia Pohjois- ja Etelä-Korean välisellä demilitarisoidulla vyöhykkeellä.

⁸³ Oberdorfer (2001), 185.

⁸⁴ French (2007), 224 – 225.

⁸⁵ Herken (1988), 11 – 46.

⁸⁶ French (2007), 24 – 25.

Mahdollisesti tämän vuoksi Pohjois-Korean tuolloinen hallitsija, Pohjois-Korean perustaja *Kim Il-sung* päätteli ydinasepelotteen olevan olennainen osa Yhdysvaltoja vastaan suunnattavaa puolustusta, ja ydinasepelotteen hankkiminen onkin kuulunut osaksi Pohjois-Korean turvallisuusagenda Korean sodan päättymisestä lähtien. Pohjois-Korean turvallisuushkat ovat 1970-luvulta alkaen korostuneet sen ydinase liittolaisten Neuvostoliiton ja Kiinan kansantasavallan ottaessa siihen etäisyyttä ja sille vihamielisiksi katsomiensa tahojen muuttuessa vahvemmiksi. Merkittävä Pohjois-Korean turvallisuustilanteeseen vaikuttanut tekijä oli myös Neuvostoliiton hajoaminen 1990-luvun alussa.⁸⁷

Kim Il-sung yritti taivutella sekä Stalinia, että Kiinan kommunistisen puolueen puheenjohtajaa Mao Zedongia jakamaan maidensa ydinasetietoden Pohjoisen kanssa. Kumpikaan maa ei ollut kuitenkaan halukas yhteistyöhön, vaikka vuosikymmenten mittaan pyyntö toistettiin useita kertoja vedoten liittolaisuuteen ja yhteiseen kommunistiseen ideologiaan. Molemmat supervallat pysyivät kuitenkin kylminä Pohjois-Korean ydinasepyrkimyksille, vaikka avustivatkin Pohjois-Koreaa monin muin tavoin. Liittolaisten torjuva asenne ei ollut Kimille mieleen, mutta Kiinaa ja Neuvostoliittoa ei käynyt taivuttelemisen. Siispä Kim Il-sung käynnisti kotoperäisen ydinaseohjelmansa, josta ajan mittaan muodostui hyvin olennainen osa Pohjois-Korean ulkopolitiikkaa.⁸⁸

1950-luvulta lähtien aina 1980-luvulle asti pohjoiskorealaisia tiedemiehiä koulutettiin sekä Neuvostoliitossa että Kiinassa. Neuvostoliitto ja Kiina jakoivat myös osaamistaan rauhanomaisen⁸⁹ ydinenergian osalta, ja Neuvostoliitosta toimitettiin 1960-luvulla Yongbyoniin ensimmäinen ydinreaktori. Yongbyonin ydinvoimala onkin ollut keskeisessä roolissa Pohjois-Korean ydinaseen kannalta, sillä siellä tuotettiin Pohjoisen ydinaseiden valmistuksessa käytetty plutonium.⁹⁰

1970-luvun tapahtumat merkkäavat merkittävää poliittista muutosta. Nixonin vierailu Kiinan kansantasavaltaan vuonna 1972 tarkoitti Yhdysvaltain ja Kiinan lähentymistä, joka sai Pyongyangin huolestumaan omasta asemastaan Kiinan ulkopolitiikassa. Kiina oli tukenut Pohjois-Koreaa sangen avokätisesti niin taloudellisesti kuin sotilaallisestikin aina 1950-luvulta lähtien. Pyongyang ei ollut

⁸⁷ Sama, 224 – 225.

⁸⁸ Oberdorfer (2001), 249-255.

⁸⁹ Rauhanomaisella ydinvoimalla tarkoitetaan ydinteknologiaa, jota on tarkoitus käyttää muuhun, kuin sotilaskäyttöön. Rauhanomaista ydinenergian hyödyntämistä ovat esimerkiksi sähkön tuotantoon tarkoitetut ydinvoimalat, joiden polttoainesykliä valvotaan tarkasti, tai ydinreaktorit ovat mallia, jotka eivät tuota sotilaskäyttöön soveltuvan laatuista radioaktiivista plutoniumia.

⁹⁰ Oberdorfer (2001), 251-255.

hyvillään liittolaisensa ja vihollisenaan pitämän Yhdysvaltain lähentymisestä. Kiina katsoi kuitenkin lähentymisen Yhdysvaltain kanssa arvokkaaksi eduksi, eivätkä Pyongyangin protestit vaikuttaneet Pekingin ja Washingtonin suhteiden lämpenemiseen. Pyongyangin turvallisuushuolia pahensi vielä 1970-luvulla alkanut Etelä-Korean oma ydinaseohjelma, joka tosin myöhemmin lopetettiin.⁹¹

Etelä-Korea piti vuosikymmenten ajan maaperällään noin seitsemän ja puoli sataa Yhdysvaltain ydinasetta käyttäen niitä pelotteena Pohjoisen suuntaan. 1970-luvulta lähtien Yhdysvallat ja Etelä-Korea kuitenkin vähensivät ydinaseiden määrää asteittain, kunnes lopulta vuonna 1991 Yhdysvallat ilmoitti poistavansa kaikki ydinaseensa Etelä-Korean maaperältä.⁹²

Vielä kylmän sodan aikana Pohjois-Korea oli saattanut nojautua kommunistisen blokin solidaarisuuteen, mutta uuden poliittisen tilanteen myötä sen täytyi sopeutua elämään olennaisesti muuttuneessa turvallisuusympäristössä.⁹³

Motiiveiksi Pohjois-Korean ydinaseohjelmalle voidaan esittää seuraavia:

1. Pelote Yhdysvaltoja vastaan. Pelote on hyökkäyksellinen ja puolustuksellinen aspekti.
2. Pelote toimii ”vakuutuksena” Etelä-Korean tavanomaisen armeijan ylivoimaa vastaan.
3. Diplomaattisen vaikutusvallan hankkiminen. Kansainvälisen yhteisön on pakko huomioida ydinasevalta. Pohjois-Korea myös luultavasti tavoittelee kahdenvälisiä neuvotteluja Yhdysvaltain kanssa.⁹⁴
4. Ydinaseohjelma saattaa olla keino pönkittää hallinnon legitimitettä.
5. Ydinaseohjelma toimii vakuutuksena, mikäli Pohjois-Korean perinteiset liittolaiset Kiina ja Venäjä hylkäisivät sen täysin. Ydinaseohjelma varmistaa suuremman toiminnanvapauden. Ydinaseohjelma on Pohjoisen ”vipuvarsi” naapurivaltioihin.⁹⁵

On esitetty arvioita, että Pohjois-Korea olisi saattanut olla valmis luopumaan ydinaseohjelmastaan vielä 1970-luvulla, muttei enää 1990-luvulla.⁹⁶ Pohjois-Korean ydinaseohjelma on sen ainoa vipuvarsi, jolla se voi vaikuttaa muuhun maailmaan. Johtuen aikaisemmin yhtenäisen Korean jakautumisesta kahteen toisilleen vihamieliseen valtioon, voidaan myös olettaa, että Pohjois-Korean ydinaseohjelma on tiiviisti liittynyt kysymykseen Koreoiden yhdistymisestä⁹⁷. Pohjois-Korealle

⁹¹ Sama (2001).

⁹² Sama, 255-260.

⁹³ Sama, 197 – 249.

⁹⁴ Yhdysvaltain presidentti Donald Trump ja Pohjois-Korean johtaja Kim Jong-un pitivät kaikkien aikojen ensimmäisen maiden johtajien välisen tapaamisen Singaporessa heinäkuussa 2018.

⁹⁵ Mazarr (1995), 10.

⁹⁶ Sama, 10-11.

⁹⁷ Toisen maailmansodan lopussa miehittäjävaltiot Yhdysvallat ja Neuvostoliitto jakoivat aikaisemmin yhtenäisen Korean kahteen eri valtioon, Etelä- ja Pohjois-Koreaan.

suurin turvallisuusuhka Yhdysvaltain lisäksi on sen eteläinen naapuri Etelä-Korea, joten ydinasekysymystä ei ehkä saada selvitettyä ilman, että Korean niemimaan yhdistymiskysymys ratkaistaan.⁹⁸

Korean niemimaan ydinasekysymys Yhdysvaltain näkökulmasta

Ydinaseiden leviämisen estäminen etenkin Yhdysvalloille vihamielisten valtioiden käsiin on ollut Yhdysvaltain ulkopolitiikan korkein prioriteetti toisen maailmansodan loputtua.⁹⁹

Kylmän sodan päätyttyä Yhdysvallat on taistellut proliferaatiota vastaan tarvittaessa sotilaallista voimaa käyttäen, kuten se teki Irakissa 1990- ja 2000-luvuilla. Yhdysvallat on taistellut proliferaatiota vastaan myös diplomaattisin keinoin: esimerkiksi voi nostaa Ukrainan ja sen, kuinka Washington kykeni saamaan Kiovan luopumaan vapaaehtoisesti ydinaseistaan Neuvostoliiton hajottua. Washington toimi menestyneesti ottamalla tarkasti huomioon Ukrainan ilmaistut turvallisuustarpeet, joihin Kiovan oli vastattava tavalla tai toisella.¹⁰⁰ NPT:n mukaisesti YK:n kautta Yhdysvallat on käyttänyt myös taloudellisia sanktioita painostamaan proliferoivia valtioita luopumaan ydinasepyrkimyksistään. Sanktiot ovat olleet laaja-alaista kaupankäynnin rajoittamista proliferoivan valtion kanssa, tarkoituksenaan taloudellinen rankaiseminen ja proliferaation tekeminen kalliiksi ja epähoukuttelevaksi vaihtoehdoksi.¹⁰¹

Pohjois-Korean tapauksessa Yhdysvallat on kuitenkin kieltäytynyt järjestämästä korkean tason neuvotteluja Pohjois-Korean kanssa, sillä Washington katsoo niiden olevan palkinto Pyongyangin huonosta poliittisesta käytöksestä. Kuitenkin voidaan huomauttaa diplomatian todistetusti kannattaneen: Käänteentekevä lämpeneminen Yhdysvaltain ja Pohjoisen suhteissa 1990-luvulla tapahtui, kun korkean tason virkamiehet, etenkin entinen presidentti Jimmy Carter, saivat avattua keskusteluyhteyden Pyongyangin kanssa.¹⁰²

⁹⁸ Sama, 11.

⁹⁹ Sama, 1. Feaver, Niou (1996), 7.

¹⁰⁰ Mazarr (1995), 16.

¹⁰¹ Sama, 21.

¹⁰² Sama, 11-12.

Vaikka ydinasein aseistautunut Pohjois-Korea on turvallisuusriski Yhdysvalloille, sen muodostama uhka on suhteellinen, ei absoluuttinen: Pohjois-Korea ei muodosta samanlaista vaaraa Yhdysvaltain olemassaololle kuin Neuvostoliitto muodosti kylmän sodan aikana.¹⁰³

Pohjois-Korean ydinaseohjelman täydellinen pysäyttäminen esimerkiksi taloudellisilla pakotteilla olisi voinut johtaa maan taloudelliseen luhistumiseen sekä kaaokseen ja pakoistulviin pois Pohjois-Koreasta. Luhistumisesta koituva hinta voisi muodostua lähialueen valtioille kalliiksi, joista moni on Yhdysvaltain liittolainen.¹⁰⁴ Jos Yhdysvallat ei ota taistelussa proliferaatiota vastaan lainkaan huomioon niiden valtioiden intressejä, joita sen olisi tarkoitus suojella Aasiassa, tuloksena voi olla liittolaissuhteiden huonontuminen tai jopa menettäminen. Mikäli Washington ei osoita herkkyyttä Itä-Aasian liittolaistensa tarpeille, ne saattavat alkaa harkita uudelleen, onko liittolaissuhde Yhdysvaltojen kanssa todella hintansa arvoinen.

Vaikka Yhdysvallat on ollut tarvittaessa valmis käyttämään myös sotilaallista voimaa päämääriensä saavuttamiseksi, diplomatia ja multilateralismi on kuitenkin ollut kylmän sodan jälkeisen proliferaation vastustamisen kulmakivi. Tässä prosessissa kansainväliset organisaatiot, kuten NPT ja Kansainvälinen Atomienenergiajärjestö IAEA¹⁰⁵ ovat näytelleet tärkeää roolia. Yhdysvallat kuitenkin olettaa, että maailman ainoana supervaltana yhteistyön on tapahduttava sen johdolla. Washingtonin esittämät johtamistaidot näyttelevät tärkeää osaa siinä, millaiseksi lopputulos muodostuu Yhdysvaltain kannalta: liian aggressiivinen ote saattaa vahingoittaa Washingtonin suhteita sen omiin liittolaisiin ja nouseviin kilpailijoihin, kuten Kiinaan, koska kaikkien merkittävien pelaajien näkökulmat olisi syytä huomioida, jotta suhteet näihin säilyisivät hyvinä myös tulevaisuudessa.¹⁰⁶

¹⁰³ Sama, 2.

¹⁰⁴ Sama, 13.

¹⁰⁵ International Atomic Energy Agency.

¹⁰⁶ Mazarr (1995), 18-20.

Pohjois-Korean tiedonannot omista ydinaseistaan eli rauhan ja onnen ydinaseet

Pohjois-Korean Pohjoismaiden suurlähetystön tiedotteissa annetaan Korean ydinaseista toisenlainen kuva verrattuna muihin aineistoihin. NYT:ssa, The Guardianissa ja FA:ssa Pohjois-Korean ydinase nähtiin mahdollisena riskinä Itä-Aasian tasapainolle sekä ydinaseiden leviämiselle. Yksikään yllä mainituista lähteistä ei pidä uuden ydinasevaltion ilmaantumisesta toivottavana asiana.

Pohjois-Korean Pohjoismaiden suurlähetystön antamat tiedonannot ja kansallisen uutiskanava KCNA:n kautta julkaistu materiaali sitä vastoin sisältävät hyvin positiivisia kirjoituksia ydinaseista. Aika ajoin uusista Pohjois-Korean omista ydinaseista puhutaan lähes haltioituneeseen sävyyn kansakunnan turvallisuuden, onnen ja vaurauden takaajina. Ydinaseilla Pohjois-Korea turvaa tulevaisuutensa, varmistaa kansalaisten hyvinvoinnin ja haastaa suurvaltojen hegemonian. Pohjois-Korean ydinaseet ovat ”rauhan ja onnen ydinaseita”¹⁰⁷. Esimerkiksi KCNA:n kautta julkaistussa tiedotteessa vuodelta 2013 kuvataan, kuinka ”viimeinkin Pohjois-Korea on ylittänyt vedenjakajan toteuttaakseen unelmansa kestävästä rauhasta ja hyvinvoinnista. KDKT:n pääsy käsiksi ydinaseisiin edistää maailman riisumista ydinaseista ja rauhaa. Voimaa voi vastustaa vain voimalla ja ydinaseita vain ydinaseilla. Yhdysvaltain ydinaseet edistävät asevarustelukilpoja, mutta KDKT:n ydinaseet edistävät ydinaseista luopumista, sillä ne edustavat uutta käytötappaa ja tehtävää ydinaseille. Nyt on mahdollista saattaa voimaan uusi, rauhanomainen järjestys lamauttamalla suurvaltojen ydinasevaltit ja hegemonia”.¹⁰⁸

Pohjois-Korean Pohjoismaiden suurlähetystön tiedonannot ovat toisinaan melko värikästäkin luettavaa, mutta niissä toistuu usein ydinaseisiin kohdistuva suuren saavutuksen ihannointi. Lähetystön tiedotteissa ja KCNA:n kautta julkaistuissa materiaalissa toistuvat maininnat Pohjois-Korean kokemasta turvallisuushasta Yhdysvaltojen suuntaan, jolla ydinasepelotteen luomista

¹⁰⁷ “The U.S. nukes presage disaster but the Korean people's nukes promise peace and happiness, --”. KCNA 12.4.2013, Nuke and peace. <https://www.jucheate.com/news>. Viitattu 19.9.2018.

¹⁰⁸ “At last the DPRK crossed the watershed for realizing its dream for lasting peace and prosperity. The DPRK's access to nukes accelerates the world's denuclearization and peace. Strength can be contained only with strength and nukes with nukes. The U.S. nukes beget nuclear proliferation and nuclear arms race but the DPRK's nukes promote denuclearization based on new concept and mission of nukes. It has become possible to set up new peaceful and stable order by disabling big powers' nuclear advantages and hegemony.” Sama. Viitattu 19.9.2018.

perustellaan. Kolmas usein toistuva aihe on ydinasearsenaalin puolustuksellinen luonne: Pohjois-Korea painottaa omissa tiedotteissaan, ettei sillä ole aikeita suorittaa ensi-iskua Yhdysvaltoja, tai sen liittolaisia vastaan, mutta aikoo suorittaa ”armottoman” vastaiskun, jos sen omaa suvereniteettia loukataan.¹⁰⁹

Yhdysvaltain aktiivisuus Korean niemimaalla ja sen toiminta kansainvälisessä yhteisössä Pohjois-Korean ydinaseohjelman pysäyttämiseksi koettiin ilmeiseksi turvallisuusuhaksi. Pohjoismaiden suurlähetystön tiedotteessaan 2/2009 Pohjois-Korea kirjoitti uhkaavan ilmapiirin johtuvan Yhdysvaltain jatkuvasta painostuksesta, jota vastaan Pohjois-Korean oli reagoitava luomalla kotoperäinen ydinasearsenaali.¹¹⁰

Suurlähetystön tiedonannot liittävät Pohjois-Korean omiin ydinaseisiin hyvin positiivisen latauksen, ja niihin viitataan esimerkiksi ”kansakunnan aarteena”. Etelä-Korean esittämistä vaatimuksista ydinaseiden riisumisesta puhutaan sääliänsä suurvaltojen liehakointina, joka johtuu ymmärtämättömyydestä, mikä kansakunnan todellinen aarre oikein on.¹¹¹

Yhdysvaltain toimintaan Pohjois-Koreaa kohtaan viitataan ”imperialismina”, jota vastaan sen ydinasepelote on luotu. Julkaisemiensa diplomaattisten tiedotteiden mukaan mahdollinen konfrontaatio saattaa johtaa jopa ”pyhään sotaan”, joka olisi kuitenkin Pohjois-Korean näyttökulmasta puhtaasti puolustuksellinen.¹¹²

Pohjois-Korea ilmeisesti katsoo kuitenkin, että sen ydinaseohjelman motiivit ja vaikutukset on esitetty kansainvälisessä yhteisössä liian uhkaavassa valossa. Ydinasepelote puolustuksellista

¹⁰⁹ “The DPRK is a genuine peaceloving state which has made all efforts to protect peace on the Korean Peninsula and security in the region from the U.S. vicious nuclear war scenario. The DPRK, a responsible nuclear weapons state, will neither be the first to use nuclear weapons nor transfer relevant means and technology under any circumstances as already declared as long as the hostile forces for aggression do not encroach upon its sovereignty.” KCNA 6.1.2016, DPRK proves successful H-bomb test. <https://www.jucheate.com/bulletins>. Viitattu 26.9.2018.

¹¹⁰ “The U.S. is bringing dark clouds of a nuclear war to hang heavily over the Korean Peninsula, while escalating military pressure upon the DPRK, pursuant to its policy of "dialogue and pressure" towards the DPRK. Under this situation the army and people of the DPRK keenly realize once again how just it was when it chose to have access to nuclear deterrence for self-defence.” KDKT:n Pohjoismaiden suurlähetystön tiedote 2/2009.

¹¹¹ “The puppet authorities, too, are crying out for the dismantlement of nukes and halt to provocation as dictated by their master, without knowing what is precious wealth for the nation. They move like a robot and repeat anything like a parrot.” KDKT:n Pohjoismaiden suurlähetystön tiedote 2/2013.

¹¹² “The army and people of the DPRK will start a retaliatory sacred war of their own style based on nuclear deterrent any time necessary in order to counter the U.S. imperialists and the south Korean puppet forces deliberately pushing the situation to the brink of a war.” KDKT:n Pohjoismaiden lähetystön tiedote 1/2010.

aspektia painotetaan usein, ja väite, että Yhdysvallat yrittää vaikuttaa sen julkisuuskuvaan negatiivisesti tuodaan esille toistuvasti.¹¹³

Pohjois-Korean näyttökulmasta Yhdysvaltojen kerrotaan tehneen tyhjiksi pohjoiskorealaisten menestymisen mahdollisuudet usean vuosikymmen ajan ja tilanteen herättävän suurta kaunaa. Uuden ydinasepelotteen tarkoitus on olla ”rankaisun ja vastaiskun väline” jolla voidaan palauttaa valta kansalle.¹¹⁴

Pohjois-Korea vakuuttaa suurlähetystönsä tiedotteissa lujaa päättäväisyyttään vastustaa kokemaansa Yhdysvaltain ydinaseuhkaa omilla ydinaseillaan varoittaen ajamasta tilannetta liian pitkälle. Pohjois-Korean mukaan Yhdysvallat yrittää kärjistää tilannetta, mutta varoittaa, että mikäli Yhdysvallat kärjistää tilanteen äärimmilleen, se johtaa Pohjoisen ”pidättemättömään vastaiskuun”.¹¹⁵

Pohjois-Korea tuntee ilmiselvästi suurta ylpeyttä omasta ydinaseestaan. Kim Jong-ilin panostaminen vahvaan armeijaan ja ydinaseisiin nähdään patriottisena ja anti-imperialistisena tekona, jonka ansiosta ”historiallinen käänne Koreoiden yhdistymisessä” on saavutettu. Suurlähetystön tiedote vuodelta 2009 myös arvelee Pohjois-Korean kansainvälisen arvovallan ja vaikutusvallan kasvaneen Kim Jong-ilin päättäväisen toiminnan, Songun-politiikan¹¹⁶ ja vahvan sotilasmahdin ansiosta merkittävästi.¹¹⁷

Samassa tiedotteessa Pohjois-Korea toteaa myös Songun-politiikan taanneen Pohjois-Korean kansanarmeijan muuttumisen voittamattomaksi vallankumouksen armeijaksi taaten Pohjois-Korealle loistavan historian täynnä voittoja ja kunniaa. Songun-politiikka näytetään Pohjois-Korean

¹¹³ “The arrogant U.S. imperialists and all stripes of hostile forces have built up public opinion as if the world has been faced with big danger.” KCNA 12.4.2013, Nuke and peace. <https://www.jucheate.com/news>. Viitattu 19.9.2018.

¹¹⁴ “Such hard-working and resourceful, highly civilized nation in the land of golden tapestry has had its opportunities for progress and prosperity deprived for nearly seven decades, being subject to hardships generation after generation. Its grudge is now running sky-high. So the Koreans accessed nukes for punishment and retaliation, a weapon enough to smash the oppression and replace the imperialists' order by one of independent people.” Sama. Viitattu 26.9.2018.

¹¹⁵ “It is the invariable attitude and stand of the DPRK to react to the U.S. nuclear threat with nukes, its missile threat with missiles and its moves to drive "confrontation" to an extreme phase with just all-out confrontation of Korean style.” KDKT:n Pohjoismaiden lähetystön tiedote 2/2009.

¹¹⁶ Songun tarkoittaa ´armeija ensin´.

¹¹⁷ KDKT:n Pohjoismaiden suurlähetystön tiedote 2/2009.

suuren kohtalon, kansakunnan ja sosialismin takeena ja se on luonut Pohjois-Korealle suuren historian tekemällä Pohjoisesta rikkaan ja voimakkaan valtion.¹¹⁸

Yhdysvaltain Etelä-Korealle takaama ydinsateenvarjo ja laajennettu pelote koetaan kuitenkin Pohjois-Koreassa uhkana. Pohjois-Korea kirjoittaa Pohjoismaiden suurlähetystön tiedotteessaan vuodelta 2009 tämän tarkoittavan tosiasiallisesti seuraavan Korean sodan olevan ydinsodan. Myös Yhdysvaltain ja Etelä-Korean vuosittaisia sotaharjoituksia ei pidetty Pohjois-Koreassa suinkaan puolustuksellisina, vaan ne nähtiin pahantahtoisiksi hyökkäyssodan harjoituksiksi, jotka todistavat kasvavaa ydinaseiden uhkaa Pohjois-Koreaa kohtaan.¹¹⁹

Selvästikään Pyongyangilta ei ollut jäänyt huomiotta Yhdysvaltain YK:n suurlähettilään John Boltonin viesti, kun hän kehotti aikaisemmin Pohjois-Koreaa ottamaan oppia Irakista. Suurlähetystönsä tiedotteessa vuodelta 2009 Pyongyang viittaa meneillään olleisiin Yhdysvaltain ja Etelä-Korean yhteisiin sotaharjoituksiin, jotka nimettiin ”Ulji Freedom Guardianiksi”, arvellen sillä viitattavan Irakin ja Afganistanin sodista käytettyihin operaationimiin ”Iraqi Freedom” ja ”Enduring Freedom”. Pyongyang ilmaisi ymmärtäneensä signaalin sodan valmisteluna.¹²⁰

Pohjois-Korea muistuttaa, että sen ”vankkumaton asenne on vastata Yhdysvaltain ydinaseuhkaan omilla ydinaseillaan ja ohjuksiin ohjuksilla”, sekä vastata Yhdysvaltain yrityksiin kärjittää kriisiä ”oikeutetulla totaalilla konfrontaatiolla korealaiseen tapaan”.¹²¹

Myös vuoden 2011 Ulji Freedom Guard herätti pahennusta Pohjois-Koreassa. Kuten edelliselläkin kerralla näihin sotaharjoituksiin viitattiin suurlähetystön tiedotteessa harjoituksina ydinsotaa varten. Pohjoinen koki sotaharjoitukset provokaationa ja arveli niiden pilaavan mahdollisuudet Koreoiden yhdistymiselle ja kiristävän tilannetta Korean niemimaalla.¹²²

Pohjois-Korea piti erityisen loukkaavana sitä, että meneillään olleessa Ulji Freedom Guardian 2011 -sotaharjoituksessa erikoisryhmä näytti harjoitelleen myös ydinaseiden etsimistä ja tuhoamista. Pohjois-Korea totesi tämän viittaavaan suuntaan, että Yhdysvallat ei aio ratkaista Korean niemimaan

¹¹⁸ Sama.

¹¹⁹ Sama.

¹²⁰ Sama.

¹²¹ ” It is the invariable attitude and stand of the DPRK to react to the U.S. nuclear threat with nukes, its missile threat with missiles and its moves to drive "confrontation" to an extreme phase with just all-out confrontation of Korean style.” Sama.

¹²² Sama.

ydinasekysymystä neuvotteluihin vaan voimakeinoin. Se kuitenkin vakuutti Pohjois-Korean vankkumattoman kannan olevan rauhan säilyttäminen ja ydinasekysymyksen ratkaiseminen dialogin ja neuvotteluiden avulla. Suurlähetystön tiedote ilmaisi kuitenkin, että Pohjois-Korea kokee olevan syytä kehittää ydinaseistuksensa määrää ja laatua vastauksena käsillä olevaan tilanteeseen. Se painotti myös, että kaikki yritykset vahingoittaa Pohjois-Koreaa aseellisesti johtaisivat vain armottomaan vastaiskuun.¹²³

Lokakuussa 2011 Pohjois-Korean silloinen johtaja Kim Jong-il vastasi venäläisen ITAR-TASS uutistoimiston esittämiin kysymyksiin. Kimin mukaan Pohjois-Korean tavoite on aina ollut pitää Korean niemimaa ydinaseettomana, mutta on joutunut olosuhteiden pakosta hankkimaan itselleen ydinasepelotteen turvatakseen suvereeniutensa Yhdysvaltojen kasvavalta aggressiolta.¹²⁴

Kim vakuutti kuitenkin Pohjois-Korean ponnistelevan, jotta Korean niemimaa saataisiin ydinaseettomaksi mahdollisimman pian käynnistämällä uudelleen kuudenväliset neuvottelut asian tiimoilta. Pohjois-Korea mainitsee myös jatkavansa toimintaansa, jotta kansainvälisestä areenasta saataisiin oikeudenmukaisempi, ja jatkavansa rauhan ja turvallisuuden puolustamista Aasiassa.¹²⁵

Kim myöskin vakuutti, että Pohjois-Korean tavoiteltu politiikka on kehittää suhteitaan niiden maiden kanssa, jotka ovat ystävällismielisiä sitä kohtaan itsenäisyyden, rauhan ystävyyden hengessä. Kimin mukaan myös Yhdysvaltain ja sen liittolaisen Japanin on mahdollista normalisoida suhteensa Pohjois-Korean kanssa, mutta tulokset riippuvat täysin niiden omista toimista. Kim myös painotti, ettei Pohjois-Koreaa kannata yrittää painostaa mutta vakuutti olevansa halukas normalisoimaan maansa suhteet Yhdysvaltoihin, jos se aloittaisi neuvottelut ”hyvässä hengessä”.¹²⁶

Kimin viittaa myös siihen, kuinka parhaillaan Pohjois-Koreassa luodaan voimakasta sosialistista valtiota, puolueen, armeijan ja kansan yhteistyöllä, sekä pohjoiskorealaisen itsenäisen talouden voimin.¹²⁷

Pohjoiskorealaiset ilmaisevat usein tahtonsa neuvotteluihin mutta varoittavat aina, ettei painostaminen kannata, vaan johtaa ainoastaan kiivaaseen vastaiskuun. Suurlähetystön tiedotteet vakuuttelevat, että Pohjois-Korea on valmis luopumaan ydinaseistaan, mutta ainoastaan, jos

¹²³ Sama.

¹²⁴ KDKT:n Pohjoismaiden suurlähetystön tiedote 3/2011.

¹²⁵ Sama.

¹²⁶ Sama.

¹²⁷ Sama.

Yhdysvallat ja Etelä-Korea normalisoivat suhteensa sen kanssa ja onnistuvat vakuuttamaan Pyongyangin siitä, ettei Etelä-Korean maaperällä ole Pohjois-Koreaan suunnattuja ydinaseita.

Pohjois-Korean julkaisi heti kolmannen ydinkokeensa jälkeen helmikuussa 2013 tiedotteen, jonka mukaan sen viimeisin ydinkoe oli vastaus Yhdysvaltain epäoikeudenmukaiseksi koettuun painostukseen. YK:n turvallisuusneuvosto oli langettanut Pohjois-Korealle taloudellisia pakotteita sen suorittaman satelliittilaukaisun johdosta, joka kansainvälisessä yhteisössä tulkittiin naamioiduksi ohjuskokeeksi; Pohjois-Korean mukaan laukaisu oli rauhanomainen. Suurlähetystön tiedote kertoi kolmannen ydinkokeen olleen paheksunnan ilmaisu Yhdysvaltain mielivaltaiseksi ja vihamieliseksi koettua politiikkaa vastaan. Uusimman ydinkokeen kerrottiin olevan osoitus Pohjois-Korean tahdosta ja kyvystä puolustaa itseään ”viimeiseen asti”.¹²⁸

Pohjoismaiden suurlähetystö painottaa, että heidän näyttökulmastaan ydinasepelote on oikeutettua itsesuojelua, eikä Pohjois-Korea heidän mukaansa ole rikkonut mitään kansainvälistä sopimusta vastaan, sillä se vetäytyi NPT:n piiristä ennen ensimmäistä ydinkoettaan. Tiedote helmikuulta 2013 painottaa myös, että Pohjois-Korea on tietoisesti valinnut ydinasepelotteen kehittämisen turvatakseen tärkeimmät kansalliset etunsa.¹²⁹

Samainen tiedonanto myös kyseenalaistaa YK:n turvallisuusneuvoston asettaminen sanktioiden puolueettomuuden vedoten siihen, että Yhdysvallat itse on suorittanut eniten koelaukaisuja ja ydinkokeita, mutta vailla seurauksia. Pohjois-Korean mukaan sen saama kohtelu rikkoo kansainvälistä lakia ollen ”ydinasekeskusteluun liittyvien kaksoisstandardien huipentuma”.¹³⁰

Pohjois-Korean tiedotteiden retoriikka muuttuikin radikaalimpaan suuntaan vuoden 2013 aikana. Maaliskuussa 2013 Pohjois-Korea tiedotti, että mikäli se joutuisi Yhdysvaltain ydiniskun kohteeksi, se muuttaisi vihollisensa linnakkeet ”tulimereksi”.¹³¹

¹²⁸ ”The main objective of the current nuclear test is to express the surging resentment of the army and people of the DPRK at the U.S. brigandish hostile act and demonstrate the will and capability of Songun Korea to defend the sovereignty of the country to the last.” KDKT:n Pohjoismaiden suurlähetystön tiedote 1/2013.

¹²⁹ Sama.

¹³⁰ ”It is the U.S. that has conducted more nuclear tests and launched more satellites than any others. It, however, cooked up the UNSC’s ”resolution” banning only the DPRK’s nuclear test and satellite launch. This is the breach of international law and the height of double standards.” Sama.

¹³¹ KDKT:n Pohjoismaiden suurlähetystön tiedote 2/2013.

Pohjois-Korea kutsui myös maailman omantunnon vastaamaan ja liittymään Korean kansanarmeijan taisteluun itsenäisyyden ja oikeudenmukaisuuden puolesta. Tiedote maaliskuulta 2013 päättyy luottavaisiin sanoihin: ”Voitto odottaa Korean kansantasavallan kansaa ja armeijaa, jotka nousevat puolustamaan suvereeniuttaan, sekä maailman edistyneitä kansoja, jotka rakastavat oikeutta ja rauhaa.”¹³²

Pohjois-Korean suurlähetystö on julkaissut myös tiedotteita maan tekemistä ohjuskokeista ja avaruusohjelmaan liittyvistä laukaisuista. Kuten yllä on todettu, rakettitekniikka liittyy olennaisella tavalla ydinasekysymykseen, sillä uskottava ydinasepelote edellyttää myös toimivaa kantolaittejärjestelmää. Ohjuskokeidensa ja rakettien koelaukaisujen yhteydessä Pohjois-Korea muistuttaa usein Pohjoismaiden lähetystön tiedotteissaan ohjusteknologiensa iskukyvyyn paranemisesta. Esimerkiksi vuonna 2013 Pohjois-Korean tekemän koelaukaisun yhteydessä Pohjois-Korea painotti tiedonannossaan, että heidän suorittamansa Kwangmyongsong 3-2 satelliitin koelaukaisu oli täysin rauhanomainen, ja sen tarkoituksena puhtaasti teknologiset ja tieteelliset.¹³³ Satelliitin koelaukaisua ei sinänsä ole kielletty kansainvälisessä laissa, mutta koska sen kantolaitetekniikkaa voidaan käyttää myös sotilaallisiin tarkoituksiin, niitä pidettiin kansainvälisessä yhteisössä naamioituina ohjuskokeina.¹³⁴

Vaikka Pohjois-Korea painottikin satelliittinsa koelaukaisun rauhanomaisuutta, laukaisusta kertovassa tiedotteessa Pohjois-Korea muistaa kuitenkin tuoda esille, että Pohjois-Korean ydinasepelote on nyt saavuttanut nyt tason, jonka avulla sen iskukyky ulottuu mahdollisesti koko maailmaan.¹³⁵

Kiistellyn satelliittilaukaisun Kwangmyongsong 3-2 aikaan suurlähetystön tiedote kertoi, kuinka jopa Pohjois-Korealle vihamieliset valtiot olivat tunnustaneen satelliitin laukaisun onnistuneen, sekä suuresti hämmästelleneet ja ihailleet pohjoiskorealaisen avaruusteknologian kehitystä.¹³⁶

¹³² ”The KPA Supreme Command calls upon the conscience of the world to actively join the army and people of the DPRK in defending independence and justice, not blindly following the U.S. high-handed and arbitrary practices and the UNSC’s ”resolutions” bereft of impartiality. Victory is in store for the army and people of the DPRK rising up to defend the sovereignty, and progressive people of the world loving justice and peace”. Sama.

¹³³ KDKT:n Pohjoismaiden suurlähetystön tiedote 1/2013.

¹³⁴ New York Times 14.4.2012, Frightening fizzle: with missile launch, North Korea’s leader has failed his own first test.

¹³⁵ Sama. ”The DPRK’s nuclear deterrence has already acquired the trustworthy capability strong enough to make a precision strike at bases of aggression and blow them up at a single blow no matter where they are on the earth.”

¹³⁶ Sama.

Vuonna 2016 Pohjois-Korean hallinnon nimissä KCNA:n kautta julkaistu tiedonanto ottikin kantaa, ettei Pohjois-Korea aio jäädyttää tai purkaa ydinaseohjelmaansa ennen kuin Yhdysvallat lopettaa vihamielisen politiikkansa Pohjois-Koreaa kohtaan. Päinvastoin, se ilmoitti lisäävänsä sekä ydinaseistuksen määrää että laatua, jotta Pohjois-Korean olemassaolo saadaan turvattua. Puheessaan Pohjois-Korean hallinto puhuu maansa ydinasepelotteesta myös ”oikeuden ydinasepelotteena”, joka mahdollisesti viittaa sekä Yhdysvaltain ja Pohjois-Korean yllä mainittuun kaunaiseen historiaan, että ydinasekeskusteluun liittyviin kaksoisstandardeihin eli suurvaltojen ydinasepartheidiin.¹³⁷

Lempeät suurmiehet rakentavat ydinaseita turvaten taloudellisen hyvinvoinnin

Suurlähetystönsä tiedotteissa Pohjois-Korea kuvaa johtajansa Kim Il-sungin, Kim Jong-ilin ja Kim Jong-unin suurina valtiomiehinä, jotka loivat Pohjois-Korean ydinaseistuksen kansansa hyvinvoinnin turvaksi. Ydinasepelote on luotu turvaamaan pohjoiskorealaiset ulkopuoliselta aggressiolta, mutta Kimien ja Songun-politiikan ansiosta kansakunnan koskemattomuus on taattu. Kimien ansiosta myös Koreoiden rauhanomainen yhdistyminen on jo käden ulottuvilla.

Varsinkin Pohjois-Korean järjestyksessä toisen johtajan Kim Jong-ilin toiminta kuvataan suurlähetystön tiedotteissa valtiomiesmäiseksi ja rauhaa rakentavaksi. Rauhan turvana on Kimin Songun-politiikka ja vahva armeija.¹³⁸

Kim Jong-ilin Songun-politiikka on varmistanut sen, että Pohjois-Korean kansanarmeijasta on tullut voittamaton vallankumouksen armeija, taaten Pohjois-Korealle loistavan historian täynnä voittoja ja kunniaa. Songun-politiikka näytetään Pohjois-Korean suuren kohtalon, kansakunnan ja sosialismin takeena ja sen näytetään luoneen Pohjois-Korealle suuren historian synnyttämällä rikkaan ja voimakkaan valtion.¹³⁹

Kim Jong-ilin uudelleenvalinnan yhteydessä Korean työväenpuolueen johtoon 2010 Pohjois-Korean Pohjoismaiden suurlähetystö julkaisi tiedotteen, jonka mukaan Kimin yksimielinen uudelleenvalinta todisti korealaisten horjumatonta uskoa hänen johtajuuteensa, joka oli puoli vuosisataa kestänyt

¹³⁷ KCNA 6.1.2016, DPKR proves a successful H-bomb test.

https://docs.wixstatic.com/ugd/5a26c5_bec8460115f44fe49d4e86391dabb235.pdf. Viitattu 26.9.2018.

¹³⁸ KDKT:n Pohjoismaiden suurlähetystön tiedote 1/2012.

¹³⁹ KDKT:n Pohjoismaiden suurlähetystön tiedote 2/2009.

tarina sankarillisista taisteluista, joiden aikana ”Kim valaisi tien lakkaamattomalla ajattelullaan, kunnianhimollaan ja poikkeuksellisella energiallaan”. Kimiin viitattiin ”verrattomana poliittisena isoisena ja loistavana Songun-komentajana”, jonka avulla korealaiset toteuttaisivat vallankumouksellisen Songun-Juche aatteen loppuun viemisen.¹⁴⁰

Kim Jong-il oli tehnyt Pohjois-Koreasta voittamattoman poliittis-ideologisen voiman, sotilasmahdin sekä tiede- ja teknologiamahdin. Hänen kauttaan oli auennut ”uusi, ennenkuulumaton hyvinvoinnin aika kansakunnan 5000 vuoden historiassa” antaen ”kuolemattoman panoksensa itsenäisyyden taistelussa imperialismia vastaan”.¹⁴¹

Pohjois-Korean Aseistariisumisen ja Rauhan Instituutin¹⁴² vuonna 2012 julkaiseman lausunnon mukaan Kim Jong-ilin ansiosta myös Koreoiden rauhanomainen yhdistyminen oli nyt lähempänä kuin koskaan. Songun-politiikan murtaneen Yhdysvaltain paineen Pohjois-Koreaa kohtaan, ja sen arvioitiin olevan kulmakivi, jolle rauha tulevaisuudessa rakennettaisiin Korean niemimaalla.¹⁴³

Myös 2011 valtaan astunut Kim-dynastian kolmas sukupolvi, Kim Jong-un esitetään Songun-Korean kunniaakaan perinteen jatkajana ja uutena kunnioitettuna johtajana, ”ruorimiehenä”, joka ohjaa Koreoita niiden yhteensulautumisessa, pysyen uskollisena Kim Il-sungin ja Kim Jong-ilin hartaille toiveelle yhdistyneestä Koreasta.¹⁴⁴

Suurlähetystön tiedotteiden mukaan tähänastinen ”eteneminen tiellä voittoon” oli vaatinut Pohjoisen johtajilta suurten vaikeuksien läpikäymistä, mutta he onnistuivat päämäärässään vaikeuksista huolimatta. Kim Jong-unin johdolla Songun-Korean armeija, punakaarti ja nuoret punakaartilaiset toteuttivat nyt Kim Jong-unin siunaamaa ”aktiivista suunnitelmaa”.¹⁴⁵

Pohjois-Korean ydinasepelote näytetään johtajasuku Kimien luomuksena, jonka tarkoitus on suojella kansaansa. Pohjois-Korea saattaa nyt keskittää voimansa taloudelliseen kehittymiseen ja

¹⁴⁰ Sama.

¹⁴¹ Sama

¹⁴² Engl. The Institute of Disarmament and Peace.

¹⁴³ KDKT:n Pohjoismaiden suurlähetystön tiedote 1/2012.

¹⁴⁴ KDKT:n Pohjoismaiden suurlähetystön tiedote 1/2012.

¹⁴⁵ KDKT:n Pohjoismaiden suurlähetystön tiedote 2/2013.

kansan elintason parantamiseen ydinasepelotteen suojassa, jonka ”suuret kenraalit tarjosivat kansalleen koko elämänsä ajan”.¹⁴⁶

Pohjoiskorealaisissa ydinaseisiin liittyvissä tiedonannoissa toistuu usein myös ajatus ydinaseesta kansan taloudellisen hyvinvoinnin turvaajana. Vaikka Pohjois-Korean ensimmäinen ydinkoe suoritettiin vuonna 2006, ulottuvat sen juuret lähetystönsä mukaan paljon kauemmaksi, ensimmäisen johtajat Kim Il-sungin hallintokaudelle¹⁴⁷ asti. Pohjois-Korean lähetystön tiedotteen helmikuulta 2013 ilmaisee, että pelotteen tarkoitus on taloudellinen kehitys ja kansalaisten elintason nostaminen.¹⁴⁸ Tiedotteissa viitataan toistuvasti elintason, joka on pian kohoava.

Myös Yhdysvaltain yritykset järjestää taloudellisia pakotteita NPT:n kautta nähdään yrityksiä haitata Pohjois-Korean taloudellista menestystä ja kansakunnan rakentamista. Myös toisinaan Pohjois-Koreaan liitettiin ihmisoikeuskysymyksiin viitataan Pohjoismaiden suurlähetystön tiedotteissa Yhdysvaltain kehittämänä salajuonena, jonka tarkoitus on estää yritykset korottaa maan elintasoja ja romuttaa pohjoiskorealainen yhteiskuntajärjestelmä.¹⁴⁹

KCNA:n kautta julkaistussa tiedotteessa huhtikuussa 2013 ilmoitetaan kuitenkin ilmeistä ylpeyttä tuntien, että eristetyksi joutumisen aika on ohi ja vaurauden ajan koittavan pian. Tiedotteessa kuvataan melko runollisin sanankääntein, kuinka uusi Pohjois-Korea ”syöksyy nyt kohti maailmaa satelliitin lailla ydinase tukevana jalansijanaan” ja kuinka Pohjois-Korea on nyt murtautunut suurvaltojen ydinase-monopolin. Ydinaseistuksensa avulla Pohjois-Korea aikoo jakaa suurvaltojen vaurauden ja hyvinvoinnin edelleen kansalle.¹⁵⁰

¹⁴⁶ ”It was the DPRK’s goal to focus efforts on economic construction and the improvement of the standard of people’s living by dint of nuclear deterrence for self-defence provided by the great Generalissimos Kim Il Sung and Kim Jong Il all their lives.” KDKT:n Pohjoismaiden suurlähetystön tiedote 1/2013.

¹⁴⁷ Kim Il-sung oli Pohjois-Korean johtaja 1948 – 1994.

¹⁴⁸ ”It was the DPRK’s goal to focus efforts on economic construction and the improvement of the standard of people’s living by dint of nuclear deterrence for self-defence provided by the great Generalissimos Kim Il Sung and Kim Jong Il all their lives.” KDKT:n Pohjoismaiden suurlähetystön tiedote 1/2013.

¹⁴⁹ ”While kicking up all forms of economic sanctions and conspiratorial ”human rights” racket against the DPRK with mobilization of the hostile forces, the U.S. has made desperate efforts to block its building of a thriving nation and improvement of the people’s living standard and ”bring down its social system”.” KCNA 6.1.2016, ”DPRK proves successful H-bomb test.” https://docs.wixstatic.com/ugd/5a26c5_bec8460115f44fe49d4e86391dabb235.pdf. Viitattu 27.9.2018.

¹⁵⁰ ”With its foot firmly based on the foundation of a nuclear power, the DPRK will surge toward the world like a satellite. Just as it turned nukes which were a monopoly of imperialism into the treasured sword of the people it will turn the wealth and prosperity owned by imperialism into the possession of the people.” KCNA 12.4.2013, Nuke and peace. <https://www.jucheate.com/news>. Viitattu 19.9.2018.

Myös rakettiteknologian kehittymistä ja koelaukaisujen onnistumisia tervehditään KDKT:n Pohjoismaiden lähetystön tiedotteissa talouskasvun ja vaurauden tuojina, joiden avulla Pohjois-Korea kohottaa kansalaisten elintasoja.¹⁵¹ Tiedotteissa ei tosin avata konkreettisesti, mikä yhteys luvattulla vaurastumisella uusiin ydinaseisiin ja rakettiteknologiaan on.

Omissa tiedonannoissaan Pohjois-Korea korostaa kokemiensa turvallisuussuhkien vakavuutta Yhdysvaltain suuntaan ja siten pyrkii oikeuttamaan omat ydinasepyrkimyksensä. Pohjois-Korea ei kuvaa itseään ydinaserenegaattina, vaan oikeuden ja vapauden esitaistelijana.

Pohjois-Korea ilmaisee tavoittelevansa ydinaseetonta Korean niemimaata, mutta ainoastaan, jos sen kokemat turvallisuussuhat, eli Yhdysvaltain ja Etelä-Korean paine saadaan poistettua. Pohjois-Korean tiedonannot sisältävät kuitenkin runsaan määrän ydinaseemyönteistä ihannointia, joka asetetaan jonkinlaiseen ”ihmelääkkeen” asemaan, jolla voidaan parantaa kansalaisten elintasoja, torjua koetut turvallisuussuhat, kohentaa taloutta ja kohottaa Pohjois-Korean arvostusta kansainvälisessä yhteisössä.

Pohjoiskorealaisessa materiaalissa esiintyvät puheenvuorot ydinaseista ovat käytetyn aineiston radikaaleimpia. Ne toivovat muutosta vallitsevaan ydinasetasapainoon täydellisen ydinase-monopolin murtumisen muodossa, kuin myös muutosta NPT:n sanelemaan maailmaan, jossa muutamat etuoikeutetut supervallat ovat oikeutettuja ydinaseistukseen. Asennoituminen Pohjois-Korean omiin ydinaseisiin on erittäin myönteinen, mutta ne pyritään esittämään rauhanteon ja vaakakuppien tasaamisen välikappaleina. Vastapuolen eli Yhdysvaltojen ydinaseet sen sijaan näytetään erittäin negatiivisessa valossa, epäoikeudenmukaisuuden, tuhon ja kurjuuden työkaluina.

¹⁵¹ “Its successful launch of satellite Kwangmyongsong 3-2 in December last year was a peaceful one from A to Z which was conducted according to its plan for scientific and technological development for economic construction and the improvement of the standard of people's living.” KDKT:n Pohjoismaiden suurlähetystön tiedote 1/2013.

The New York Times 1992 – 2013

Tarkastelen nyt lähemmin New York Timesin uutisointia Pohjois-Korean ydinaseohjelmasta alkaen vuodesta 1992.

Joulukuussa 1991 Neuvostoliitto hajosi. Hajoamisessa irtautuneen Venäjän federaation ja Pohjois-Korean välit eivät muodostuneet yhtä lämpimiksi kuin Neuvostoliiton aikoina. Voidaan sanoa, että joiltain osin suhteet muuttuivat hyvinkin viileiksi.¹⁵²

Vuonna 1992 virkaan astuneelle Yhdysvaltain uudelle presidentti Bill Clintonille CIA:n esittämät turvallisuusraportit herättivät epäilyksiä Pohjois-Korean mahdollisesti salaavan ydinaseiden kehittämiseen tähtäävää ohjelmaa. Kansainvälinen atomienergiajärjestö IAEA halusi suorittaa tarkistuksia Pohjois-Korean ydinvoimaloissa, joihin Pohjois-Korea NPT:hen sitoutuneena maana oli velvoitettu. Vastalauseena Pohjois-Korea ilmoitti vetäytyvänsä NPT:stä. Lopulta Pohjois-Korea kuitenkin perui vetäytymisensä ja Pohjois-Korean ja Yhdysvaltain suhteet lämpenivät hieman presidentti Clintonin hallituskausien aikana. Suhteiden lämpeneminen ja Clintonin ohjaama Pohjois-Korean ydinaseohjelman purkamiseen diplomaattisin keinoin tähännyt sopimus sai nimen *Agreed Framework*.¹⁵³

Vaikka presidentti Clinton tekikin eleitä Pohjois-Korean ja Yhdysvaltain välien korjaamisen ja ydinasekriisin ratkaisemisen suuntaan, epäilyt Pohjois-Korean luotettavuudesta neuvottelukumppanina istuivat esim. senaatissa. Sisäpolitiikassa vaikuttikin 1990-luvulla monenlaisia tekijöitä, jotka hankaloittivat Clintonin toimintaa. Esimerkiksi republikaanisen puolueen haukat¹⁵⁴ halusivat jarruttaa prosessia. Dakotalaisen senaattorin Larry Preslerin (rep.) mukaan nimetty *Presler Amendment* eväisi Pohjois-Korealta Yhdysvaltain humanitaarisen avun, ellei se myöntäisi sillä olevan ydinaseita.¹⁵⁵ Tällaiset vastatoimet herättivät paheksuntaa Pohjois-Koreassa, joka reagoi voimakkaasti poistamalla polttoainesauvat ydinreaktoreistaan, joissa oli arvioitu olevan tarpeeksi plutoniumia viiteen tai kuuteen ydinaseeseen.

¹⁵² Radchenko (2015), 7-8.

¹⁵³ Oberdorfer (2001), 281 – 369.

¹⁵⁴ Haukalla viitataan yleisesti Yhdysvaltain politiikassa poliittiseen toimijaan, joka suosii kovan linjan toimia, kuten taloudellisia pakotteita ja jopa sotilastoimija. Rauhanomaisimpien keinojen, kuten diplomatian keinoja suosivia henkilöitä kutsutaan kyyhkyiksi.

¹⁵⁵ The New York Times 22.2.1994, "Bomb scares".

Tilanne eskaloitui suoranaiseksi kriisiksi ja maat kävivät eräiden arvioiden mukaan lähellä sotatilaa vuonna 1994¹⁵⁶, mutta konflikti saatiin lopulta purettua diplomaattisin keinoin entisen presidentti James Carterin matkustettua Pyongyangiin hieromaan sopua.¹⁵⁷

Lokakuussa 1994 NYT kirjoittikin ”läpimurron tapahtuneen Koreassa” (Nuclear breakthrough in Korea). Pohjois-Korea oli suostunut myönnytyksiin: se lupasi palata takaisin NPT:n piiriin ja sallia IAEA:n tarkistukset ydinvoimaloissaan ja ydinjätteiden kaatopaikoillaan. Se myös lupautui sulkemaan Yongbyonin ydinvoimalansa. NYT perustellusti huomautti, että Pohjois-Korealta tingityt myönnytykset olivat isompia, kuin NPT oikeastaan vaati¹⁵⁸. Pohjois-Korea myös lupasi sulkea reaktorista poistamansa plutoniumsauvat sinetöityihin kontteihin, joissa ne odottaisivat kuljetusta ulkomaille käsiteltäviksi. Vastineeksi Yhdysvallat lupasi Pohjois-Korealle kaksi kevytvesireaktoria, jotka olisivat vastustuskykyisiä aseiden tuotannolle.¹⁵⁹

Yhdysvaltain senaatin ”haukat” olisivat halunneet jämäkämpää ulkopolitiikkaa, joka sisälsi taloudellisia sanktioita ja mahdollisia sotilastoimenpiteitä. NYT kuitenkin katsoi Clintonin diplomaattisen linjan olevan parempi vaihtoehto.¹⁶⁰

Tyytymättömyyttä Yhdysvaltain hallinnossa varsinkin republikaanien kesken herätti se, että Yhdysvaltojen katsottiin joutuvan maksumiehen asemaan. Valkoinen talo lupasi huolehtia Pohjois-Korean plutonium –sauvojen jälleenkäsittelystä, mutta se tulisi maksamaan Yhdysvalloille 15 miljoonaa dollaria. Valkoinen talo saattoi irrottaa Pentagonin varoista 5 miljoonaa dollaria, mutta puuttuvan 10 miljoonaa se joutui pyytämään senaatilta.¹⁶¹

NYT kirjoitti sovittelupolitiikan saavan aikaan kritiikkiä kotimaassa. Arvostelijoiden mukaan Pohjois-Koreaa ei pitäisi palkita uhmakkaasta käytöksestä, jota se oli osoittanut kriisin kestäessä. Pohjois-Korean arveltiin myös pelaavan aikaa. NYT otti kuitenkin kantaa Pohjois-Korean puolesta huomauttaen, että Pohjois-Korea oli tehnyt kaiken, mihin se oli uudessa sopimuksessa sitoutunut.¹⁶²

¹⁵⁶ https://www.armscontrol.org/act/1997_05/sigal, vierailtu 20.5.2018

¹⁵⁷ The New York Times 21.6.1994, ”The Carter opening”.

¹⁵⁸ NPT ei oikeuttanut vaatimaan Yongbyonin sulkemista, vaan ainoastaan laitoksen ja polttoainesyökin tarkkailua.

¹⁵⁹ The New York Times 19.10.1994, ”Nuclear breakthrough in Korea”.

¹⁶⁰ The New York Times 8.11.1994, ”Rethinking nuclear diplomacy”.

¹⁶¹ The New York Times 17.12.1994, ”A prudent turnabout”.

¹⁶² Sama.

Kriisi saatiin kuitenkin purettua vuoden 1994 lopulla diplomaattisin keinoin ja sekä Yhdysvallat että Pohjois-Korea ilmoittivat palaavansa neuvottelupöytään.¹⁶³ Clintonin hallinnon luomalle sopimukselle Pohjois-Korean kanssa annettiin nimi *Agreed Framework*, ja sen oli määrä olla asteittainen tiekartta Pohjois-Korean ydinaseohjelman lopettamiseen ja sen diplomaattisten suhteiden normalisoimiseen Yhdysvaltain kanssa.

Kriisin laukeamisen jälkeen kuohunta Pohjois-Korean ympärillä taukosi NYT:n sivuilla tilapäisesti. Vuosina 1995-1998 aihetta käsittelevien pääkirjoitusten määrä oli huomattavasti vähäisempi kuin vuosina 1992-1994. Seuraavan kerran asia palasi kunnolla uutisaiheeksi, kun uudet turvallisuusraportit Pohjois-Korean ydinaseohjelman tilasta tulivat julki vuonna 1998. Times otti kannan, että Pohjois-Korea on jäänyt kiinni petkutuksen valmistelusta.¹⁶⁴

Pohjois-Korea suoritti myös elokuussa 1998 kokeen ensimmäisellä ballistisella ohjuksellaan Taepodong 1:llä, mikä koettiin provokatiivisena. NYT kuitenkin muistutti, että Washington ei ollut toimittanut Pohjois-Korealle puoliakaan luvattua energia-avusta, eikä luvattujen kevytvesireaktoreiden rakentamista oltu vielä edes aloitettu. NYT arveli Pohjois-Korean haluavan toimillaan painostaa Washingtonia toimimaan. Provokatiiviseksi koetun toiminnan arveltiin NYT:ssa kuitenkin palvelevan huonosti Pohjois-Koreaa, sillä huonoksi koettu käytös herättäisi vastustusta senaatissa ja Pohjois-Korean naapurimaissa, joiden oli määrä maksaa luvatut reaktorit.¹⁶⁵

Joulukuussa 1999 yhteisymmärrys *Agreed Frameworkin* suhteen alkoi osoittaa rakoilemisen merkkejä. Uudet tiedusteluraportit kertoivat työmaista, joiden arveltiin liittyvän ydinaseisiin. NYT arveli Pohjois-Korean hämmentävällä käytöksellään haluavan tinkiä uusia ja parempia ehtoja sopimukseen. Tällä kertaa NYT otti kantaa Pohjois-Koreaa vastaan muistuttaen Pohjois-Koreaa siitä, että ”Amerikan avokätisyydellä on rajansa, ja se haluaa sopimusta kunnioitettavan loppuun asti”.¹⁶⁶

Pyongyang jatkoi tempoilevaa toimintaansa Yhdysvaltain 43:n presidentin George W. Bushin ensimmäisellä presidenttikaudella, ja se ilmoittikin vuonna 2003 vetäytyvänsä NPT:stä lopullisesti sekä aloittavansa ydinaseohjelmansa uudelleen. Kansainvälisen lain näkökulmasta Pohjois-Korealla

¹⁶³ The New York Times 5.8.1994, “Defusing Korea’s nuclear crisis”.

¹⁶⁴ The New York Times 19.8.1998, “North Korea’s nuclear ambitions”.

¹⁶⁵ Sama.

¹⁶⁶ The New York Times 12.1.1999, “A frayed deal with North Korea”.

on tähän täysi oikeus, sillä sopimuksessa taataan allekirjoittaneille maille mahdollisuus poistua 90 päivän varoitusajalla sopimuksen piiristä.¹⁶⁷

Clintonin demokraattien vaihduttua republikaanisen puolueen George W. Bushin hallintoon vuonna 2001 Pohjois-Korean ja Yhdysvaltain suhteissa tapahtui muutos kireämpään suuntaan. Yhdysvaltain uusi hallinto ilmoitti kuitenkin aluksi kunnioittavansa Clintonin tekemiä sitoumuksia Pohjois-Korealle. Washingtonin linja muuttui kuitenkin nopeasti ja uuden hallinnon automaattiset epäilykset Pohjois-Korean vilpittömyydestä johtivat nopeasti neuvottelujen katkeiluun vuodesta 2002 alkaen.

George W. Bush ilmaisi kuitenkin halukkuutensa karsia Yhdysvaltain omaa ydinasearsenaalia ja kiinnostuksensa ydinaseiden vähentämiseen tähtäävien sopimusten solmimiseen Yhdysvaltain ja Venäjän välille. Samalla Washington kuitenkin väläytteli suunnitelmia mahdollisesta ohjuskilvestä torjumaan Pohjois-Korean muodostamaa uhkaa.¹⁶⁸

Vaikka NYT tervehti näitä puheita ydinaseiden vähentämisestä Venäjän ja Yhdysvaltain arsenaalista tervetulleina, lehden pääkirjoituksissa arveltiin, että Bushin hallinnon kaavailema uusi ohjuskilpihanke saattaisi heikentää antiballististen ohjusjärjestelmien käyttöä rajoittavaa ABM-sopimusta¹⁶⁹, ja rohkaista muita valtioita, esimerkiksi Kiinaa, uudistamaan vastauksena ydinasearsenaaliaan. Ohjuskilvellä saattaisi siten olla Yhdysvaltain turvallisuutta heikentävä vaikutus, jos vastauksena muut valtiot tehostaisivat ydinasepelotettaan. Bushin hallinnon ”avoin halveksunta” ABM-sopimusta kohtaan katsottiin NYT:n pääkirjoituksissa huolestuttavaksi.¹⁷⁰ ABM-sopimuksen kohtalo ratkesikin Bushin ensimmäisellä kaudella Yhdysvaltain poistuttua sopimuksen piiristä vuonna 2002, mikä johti sen raukeamiseen.

NYT oli pettynyt George W. Bushin hallinnon suhtautumiseen myös Pohjois-Korean neuvotteluihin. Se myönsi, että uuden hallituksen tulee hakea oma linjansa, ja asiantuntijoidenkin keskuudessa olevan erimielisyyttä Pohjois-Korean aikeiden vilpittömyydestä. NYT kuitenkin katsoi, että Pyongyang oli osoittanut merkkejä aidosta kiinnostuksesta kahdenvälisen suhteiden parantamista kohtaan. Se oli esimerkiksi tarjoutunut luopumaan ohjusohjelmastaan ruoka-, ja polttoaineapua

¹⁶⁷ http://fpif.org/north_korea_the_npt/ vierailtu 19.2.2015.

¹⁶⁸ The New York Times 10.1.2001, ”Missile shield illusions”.

¹⁶⁹ ABM, eli Anti-Ballistic Missile treaty.

¹⁷⁰ The New York Times 18.2.2001, ”The Bush defence agenda”.

vastään. NYT kuitenkin myönsi, ettei Pohjois-Korea ollut onnistunut verifioimaan tottelevaisuuttaan.¹⁷¹

NYT katsoi, että jatkamalla Clintonin aloittamia neuvotteluita ja mahdollisella Pohjois-Korean ohjusohjelman lopettavalla sopimuksella Yhdysvallat olisi voinut tehdä palveluksen kansainväliselle turvallisuudelle ja myös omille turvallisuusintresseilleen. Sopimuksen syntyminen olisi tehokas keino estää Pohjois-Korean ohjusteknologian leviäminen muihin maihin, kuten Pakistaniin tai Iraniin.¹⁷² Bushin hallinto kuitenkin valitsi linjauksen ohjuskilven kehittelystä ja olla käynnistämättä vakavissaan neuvotteluita Pohjois-Korean kanssa.

Pyongyangin ja Washingtonin suhteet kiristyivät uudelleen, ja muuttuivat lopulta avoimen vihamielisiksi. George W. Bushin hallintoon kuului lukuisia hänen isänsä, presidentti George H. W. Bushin, kanssa työskennelleitä henkilöitä. Näiden kylmän sodan aikana uransa luoneiden henkilökunnan avainhenkilöiden¹⁷³ asennoituminen ulkopolitiikkaan oli haukkamaisempaa kuin Clintonin hallinnon edustajien.

Bushin astuttua valtaan, maiden välisiä jännitteitä lisäsi entisestään hänen pitämänsä Kansakunnan tila -puhe vuodelta 2002, jossa hän nimesi Pohjois-Korean osaksi ”pahan akselia”. Valkoisen talon antamat perusteet vihamielisyyteen vaikuttivat tässä vaiheessa kyseenalaisilta, sillä Pohjois-Korea oli allekirjoittanut lukuisia kansainvälisiä terrorismin vastaisia sopimuksia, ja Clintonin kanssa käytyjen neuvottelujen aikana se oli kunnioittanut tekemiään sitoumuksia riittävän hyvin.¹⁷⁴

NYT painotti pääkirjoituksissaan, että sotilaallisten ratkaisujen käyttäminen Pohjois-Koreaa vastaan olisi äärimmäisen epätoivottavaa. Lehti katsoi myös, että tilaisuus saada aikaiseksi diplomaattinen ratkaisu saattoi olla liukumassa pois käsistä. Suhteiden kariuduttua 2002 Yhdysvallat ja Pohjois-Korea järjestivät diplomaattisia tunnusteluja järjestämällä esimerkiksi muodollisesti kolmenväliset neuvottelut Pekingissä – kuitenkin tuloksetta. Pääkirjoitus heinäkuussa 2003 painotti, että Washingtonin tapa käsitellä neuvottelujen päämäärää – ydinaseohjelman lopettamista –

¹⁷¹ The New York Times 6.3.2001, “A visit by South Korea’s leader”.

¹⁷² Sama.

¹⁷³ Esim. George W. Bushin puolustusministeri Donald Rumsfeld profiloitui kovan linjan kannattajana.

¹⁷⁴ The New York Times 18.2.2002, “Reviving Korean diplomacy”.

lähtökohtana neuvottelujen aloittamiselle oli epärealistinen, ja että diplomaattinen ratkaisu saattaisi olla käden ulottuvilla.¹⁷⁵

Uusia askeleita kohti diplomaattista ratkaisua kohti ei kuitenkaan saatu tehtyä ennen loppuvuotta 2004, jolloin Yhdysvallat – joidenkin puheenvuorojen mukaan tulevia vaaleja silmällä pitäen – antoi ensimmäisen vakavasti otettavan ehdotuksensa vuosikausiin.¹⁷⁶

Vuodesta 2003 Yhdysvaltain huomio oli kiinni Irakin sodassa, eikä Pohjois-Korean kriisin ratkaisu edennyt. Washingtonin toimintatavat Irakin suhteen herättivät pahennusta kansainvälisessä yhteisössä, ja monet liittolaismaatkin kyseenalaistivat Washingtonin toiminnan.

Vuonna 2004 NYT:n pääkirjoituksiin ilmestyy uusi ydinaseiden leviämiseen liittyvä huoli. Pakistanin roolista ”maailman ydinase-markettina” käytiin kiivasta keskustelua. Kävi nimittäin ilmi, että pakistanilainen tiedemies ja Pakistanin ydinaseohjelman isä Abdul Qadeer Khan oli salaisesti myynyt Pakistanin ydinaseteknologiaa kolmannelle valtiolle.¹⁷⁷ Yhdysvallat teki kuitenkin yllättävän ratkaisun, eikä pyrkinyt rankaisemaan Pakistania tai Khania mitenkään.¹⁷⁸

NYT kummeksui Washingtonin menettelyä kommentoiden, ettei se osoittanut kovin suurta johdonmukaisuutta toimissaan: toistaiseksi pahin ydinaseteknologian vuotaja, Pakistan, sai osakseen Yhdysvalloilta ymmärtäväistä kohtelua, kun taas Irakia, jota epäiltiin yrityksistä kehittää ydinase, rankaistiin sodalla. Syy siihen, miksi Pakistan sai niin lempeän kohtelun, oli NYT:n mukaan Pakistanin liittolaisuus Afganistanin ja Irakin operaatioissa.¹⁷⁹

Vuosina 2004 ja 2005 NYT:n otsikot synkenivät. Se uutisoi esimerkiksi, ”Letting nukes happen”¹⁸⁰ ”A world of nuclear dangers”¹⁸¹ ”Losing time on North Korea”¹⁸² ja ”Encouraging nuclear proliferation”¹⁸³.

Lyhytaikainen käänne saatiin Yhdysvaltain viimein annettua vakavasti otettavan diplomaattisen ehdotuksen loppuvuodesta 2004. Neuvottelut lähtivät varovasti käyntiin, ja Yhdysvaltain kansallisen

¹⁷⁵ The New York Times 18.7.2003, ”No time to lose on North Korea”.

¹⁷⁶ Mazarr (2007).

¹⁷⁷ Khan oli vuotanut ydinteknologiaa ainakin Pohjois-Koreaan, Iraniin ja Libyaan.

¹⁷⁸ The New York Times 18.3.2004, ”Losing time on North Korea”.

¹⁷⁹ Sama.

¹⁸⁰ The New York Times 16.5.2005, ”Letting nukes happen”.

¹⁸¹ The New York Times 19.9.2004, ”A world of nuclear dangers”.

¹⁸² The New York Times 18.3.2004, ”Losing time on North Korea”.

¹⁸³ The New York Times 10.2.2005, ”Encouraging nuclear proliferation”.

turvallisuuden neuvonantaja Condoleezza Ricen ja Yhdystalain Etelä-Korean suurlähettilään Christopher Hillin yhteistyöllä Washingtonin ja Pyongyangin välille saatiin käynnistettyä dialogi, ja lopulta lupaavalta vaikuttanut alustava sopimus. Tässä Pohjois-Korea sitoutui NPT:n piiriin, purkamaan ydinaseohjelmansa ja alistumaan IAEA:n turvamekanismeihin. Vastineeksi sille luvattiin ruoka- ja energia-apua. NYT ylisti Ricen ja Hillin leppymätöntä ahkerointia diplomaattisen ratkaisun aikaansaamiseksi.¹⁸⁴ Ilo oli kuitenkin ennen aikaista, sillä neuvottelut ajautuivat vuoden 2005 aikana uudelleen kriisiin, ja romuttuivat lopulta alkuvuodesta 2006 uudelleen.

Tammikuussa 2006 NYT totesi diplomatian hetken kiitävän ohitse Pohjois-Koreassa.¹⁸⁵ Washington oli päättänyt langettaa Pohjois-Korealle taloudellisia sanktioita, jotka koskivat epäilyjä Pohjois-Korean harjoittamasta rahanpesusta ja dollarien väärentämisestä. Pyongyang puolestaan oli sitoutunut purkamaan ydinaseohjelmansa, mutta julisti sitoutumisensa jälkeen, että sillä oli oikeus saada käyttöönsä siviilireaktori, ennen kuin se aloittaisi ydinaseohjelmansa purkamisen. Kireää ilmapiiriä kiristivät entisestään Yhdysvaltain Etelä-Korean lähettilään julkinen kommentointi Pohjois-Korean hallinnosta ”rikollisena”.¹⁸⁶ Neuvottelut ajautuivat jälleen kerran umpikujaan alkuvuodesta 2006.

NYT luonnehti tilannetta ”ei ainoastaan pettymyksenä, vaan erittäin vaarallisena”.¹⁸⁷ NYT näyttääkin osuneen kommentoinnissaan oikeaan, sillä Pohjois-Korea suoritti 5. heinäkuuta 2006 epäonnistuneen ohjuskokeen, joka herätti äänekästä paheksuntaa kansainvälisessä yhteisössä.

Pohjois-Korean toimet saivat myös NYT:n pääkirjoitukset käyttämään poikkeuksellisen vahvaa kieltä. Heti ohjuskokeen jälkeen yleensä usein maltillisesti suhtautunut NYT luonnehti Pohjois-Koreaa sanoin ”piittaamaton roistovaltio, joka jättää huomiotta lähes universaalit vetoamukset”¹⁸⁸ Se kuitenkin painotti, ettei Pohjois-Korean toiminta sinänsä riko mitään kansainvälistä sopimusta, vaan sillä on oikeus suorittaa ohjuskoe niin halutessaan. Vaikka Pohjois-Korean ohjuskokeet koettiin provokatiivisiksi, kansainvälisen oikeuden kannalta katsoen Pohjois-Korean toiminta ei oikeuttanut muita valtioita sotilastoimiin sitä vastaan.¹⁸⁹

¹⁸⁴ The New York Times 20.9.2005, ”Diplomacy at work”.

¹⁸⁵ The New York Times 3.1.2006, ”Diplomacy’s fleeting moment in Korea”.

¹⁸⁶ Sama.

¹⁸⁷ Sama.

¹⁸⁸ The New York Times 5.7.2006, ”North Korea’s folly”.

¹⁸⁹ Sama.

Ohjuskoe koettiin ilmeisesti NYT:ssa huolestuttavana merkinä, sillä heinäkuussa 2006 julkaistiin vain viiden päivän sisällä kaksi asiaa käsittelevää pääkirjoitusta. Molemmissa painotettiin, että vaikka ohjuskoe oli epäonnistunut, diplomaattinen ratkaisu ennen *onnistunutta* ohjuskoetta olisi äärimmäisen tärkeää saada aikaiseksi.¹⁹⁰

Yhdysvallat reagoi ohjuskokeisiin esittämättä taloudellisia sanktioita YK:n turvallisuusneuvostossa. NYT ei kuitenkaan ollut tyytyväinen hallinnon toimintaan, vaan katsoi, että pakotteet olivat pelkkä ”täytenumero”. NYT:n suosittelema linja ydinaseiden leviämisen ehkäisemiseksi on lyhyen aikavälin sanktiot ja pitkän aikavälin kannustimet.¹⁹¹

Annetut sanktiot eivät saaneetkaan Pohjois-Koreaa pois kurssilta, joka johti sen ensimmäiseen ydinkokeeseen 9.10.2006.

Pohjois-Korea oli tyytymätön siihen, ettei sille luvattuja reaktoreita. NYT huomautti, että Pohjois-Korealla on historia käyttää siviilireaktoreita sotilaskäyttöön ja arvioi tämän perusteeksi sille, että niiden toimittamista Pohjois-Korealle ei haluttukaan toteuttaa. Pohjois-Korea vaati näitä reaktoreita energiapulaansa. NYT kirjoitti, että Pohjois-Korean pitäisi ensin osoittaa alistuvansa NPT:n säännöille, jonka jälkeen reaktoreiden toimittaminen voitaisiin laittaa vireille.¹⁹²

Ydinkokeen jälkeen syyskuussa NYT julkaisi pääkirjoituksen ”Mr. Bush’s nuclear legacy”. Se muistutti, että presidentti Bush oli vannonut terrorinvastaisessa sodassaan estävänsä ydinaseiden leviämisen ja joutumisen terroristien käsiin. Times huomautti Pohjois-Korean kolminkertaistaneen plutoniumvarantonsa, joten uuden ydinasevaltion ilmaantuminen maailmaan olisi väistyvälle presidentti Bushille ”melkoinen perintö.”¹⁹³

NYT arveli, ettei presidentti Bushin politiikka olla puhumatta pohjoiskorealaisille tuottanut tulosta; puhumattomuuden aikana Pohjoinen oli suorittanut ydinkokeen ja moninkertaistanut plutoniumvarastonsa tehdäkseen lisää ydinaseita. Julki tullut tieto Pohjois-Korean ydinteknologian myymisestä Syyriaan koettiin ”äärimmäisen huolestuttavaksi”, sillä se viittaisi Pohjois-Korean olevan halukas myymään ydinteknologiaansa, jos hinnasta sovittaisiin.¹⁹⁴

¹⁹⁰ The New York Times 5.7.2006, ”North Korea’s folly” ja New York Times 10.7.2006, ”The UN sideshow on Korea”.

¹⁹¹ The New York Times 10.7.2006, ”The UN sideshow on Korea”.

¹⁹² Sama.

¹⁹³ The New York Times 2.9.2006, ”Mr. Bush’s nuclear legacy”.

¹⁹⁴ The New York Times 25.4.2008, ”North Korea redux”.

Pohjois-Korean on luovuttava ydinaseistaan, ja lakattava kauppaamasta ydinteknologiaansa ja -tietotaitoaan, kirjoitti NYT syyskuussa 2008. Tämän päämäärän saavuttamisen arveltiin olevan hankaa ja vaativan tarkkaavaisuutta ja joustavuutta. Yhdysvaltain ulkoministerin Condoleezza Rice pitävän käsissään tärkeää tilaisuutta ohjata epäonnistuneeksi koettu Pohjois-Korean politiikka tuottavalle uralle. Bushin hallinto oli tehnyt poliittisia avauksia Pohjois-Korean suuntaan mutta NYT arveli, että tehdyn tarjouksen voisi hyväksyä ainoastaan ”sodassa kukistettu valtio” ja hallinnon nykyisen linjan tehneen hyväksyttävän kompromissin löytämisen mahdolliseksi tehtäväksi.¹⁹⁵

NYT arvion mukaan, Yhdysvaltain epäonnistuneen Pohjois-Korea politiikan takana olivat kovan linjan kannattajat ja varapresidentti Dick Cheney, joiden ansioista Yhdysvallat kieltäytyi neuvottelemasta lainkaan vuosien ajan. Ensimmäisen ydinkokeen jälkeen diplomaattiseen kanssakäymiseen palattiin mutta NYT luonnehti tilanteen muistuttavan ”vaarallista pelkuripeliä”¹⁹⁶.¹⁹⁷

Huhtikuussa 2009 NYT kirjoitti Pohjois-Korean synnyttäneen vaarallisia uusia jännitteitä Itä-Aasiassa. Tällä kertaa Pohjois-Korea oli varoittanut tekevänsä uusia ohjuskokeita, ja Japani on uhannut ampua ohjuksen alas, jos se loukkaisi Japanin ilmatilaa.¹⁹⁸

NYT arveli NPT:n olevan merkittävä väline taistelussa ydinaseiden leviämistä vastaan mutta sopimuksen olevan ”pahasti kulunut”. Maailman valtiot kokoontuivat neuvottelemaan New Yorkiin NPT:n jatkamisesta, ja NYT arvioi sen olevan merkittävä tilaisuus parantaa sitä, jotta ydinaseiden leviäminen ja päätyminen terroristien käsiin saataisiin ehkäistyä. Presidentti Obaman johtamisen tyyli sai NYT:lta kiitosta, sillä hän oli lupautunut vähentämään Yhdysvaltain ydinaseiden määrää ja luvannut, ettei Yhdysvallat yritä kehittää uudenlaisia ydinaseita. NYT arveli, että maailman jokaisen valtion on osallistuttava, jotta NPT:n alamäki saataisiin pysäytettyä.¹⁹⁹

NYT katsoi olevan tärkeää rankaista jokaista valtiota, joka seuraisi Pohjois-Korean tietä eli eroaisi NPT:stä. Se myös arveli, että olisi tärkeää, ettei Intian 1998 ydinkokeensa jälkeen erikoiskohtelun pitäisi enää toistua, ja että Yhdysvaltain ja Venäjän tulisi näyttää esimerkkiä muille valtioille

¹⁹⁵ The New York Times 29.9.2008, “The troubled North Korea deal”.

¹⁹⁶ Engl. ”Chicken game” on yleensä autoilla tehty kahden osallistujan hermopeli, jossa kaksi autoa kiihdyttää toisiaan vastaan. Ensimmäisenä väistänyt on pelkuri, eli ”chicken”. Termiä käytetään myös poliittisesta uhkapelitalanteesta, jossa yritetään katsoa, kenen hermot pettävät ensin.

¹⁹⁷ The New York Times 14.10.2008, “The latest North Korea deal”.

¹⁹⁸ The New York Times 1.4.2009, “North Korea’s test”.

¹⁹⁹ The New York Times 9.5.2010, “Fixing the treaty”.

vähentämällä omaa ydinaseistustaan.²⁰⁰ Tällä NYT oletettavasti viittasi ydinaseettomien maiden viittaamiin ”kaksoisstandardeihin”, eli siihen, kuinka Yhdysvalloille mieluisimmat proliferoivat valtiot saivat osakseen helläkätisempää kohtelua kuin ne, joita Washington piti vihamielisenä. NYT ei kuitenkaan maininnut täydellistä ydinaseista luopumista, vaan toivoi ainoastaan vähennyksiä jo olemassa oleviin arsenaaleihin.²⁰¹

Tammikuussa 2011 NYT arveli, että kahden vuoden pattitilanne ydinneuvotteluissa saattaa olla päättymässä, vaikka Pohjois-Korean käytös olikin lehden mukaan muuttunut sotaisammaksi. NYT arvioi, että Obaman olisi tärkeää saada haluttomalta vaikuttava Kiina vakuuttumaan, että ydinasein aseistettu Pohjois-Korea toisi Pekingin kaikkea muuta, kuin paljon arvostamaa vakautta alueelle. NYT arvioi parasta olevan, että Yhdysvallat, Kiina, Venäjä, Etelä-Korea ja Japani etsisivät uusia keinoja painostaa Pohjoista, kuten myös pitää tarkasti yllä Pohjoiselle langetettuja pakotteita.²⁰²

Ensimmäisen Kwanmyongsong-satelliitin laukaisun epäonnistuessa NYT kirjoitti Kim Jong-unin nolanneen itsensä ja epäonnistuneensa ensimmäisessä testissään asettaa Pohjois-Korea ”täysjätkisemmälle ja tuottavammalle polulle”.²⁰³

Helmikuussa 2012 NYT esitti kannan, että Pohjois-Korean kolmas ydinkoe todistaa kansainvälisen yhteisön epäonnistuneen luomaan politiikkaa, joka voisi kääntää, tai edes hidastaa Pohjois-Korean ydinaseohjelmaa. NYT arveli, että kolmannella testillä uusi johtaja Kim Jong-un yrittää nostaa statustaan kansansa silmissä. NYT vaati, että YK:n turvallisuusneuvosto reagoisi Pohjois-Korean uhmakkaaseen käytökseen vakavasti, muun muassa uusin tiukemmin sanktioin, joihin myös Kiina olisi saatava osalliseksi.²⁰⁴

Maaliskuussa 2013 NYT ilmaisi huolensa siitä, miten Pohjois-Korean kolmas, onnistunut ydinkoe vaikuttaisi sen naapurin Etelä-Korean kiinnostukseen ydinasepelotteeseen. NYT:n mukaan ilmapiiri Etelä-Koreassa alkoi olla suosiollinen kotoperäisen ydinasearsenaalin kehittämiseksi Pohjois-Korean muodostamaa uhkaa vastaan. NYT muistutti, että YK:n saattaa olla hankalampaa painostaa yhtenä rintamana Pohjois-Koreaa ydinaseiden kehittämistä vastaan, mikäli Etelä-Koreakin lähtee

²⁰⁰ Sama.

²⁰¹ Sama.

²⁰² The New York Times 14.1.2011, ”Talking to North Korea”.

²⁰³ The New York Times 14.2.2012, ”Frightening fizzle: With a missile launch, North Korea’s leader has failed his own first test”.

²⁰⁴ The New York Times 13.2.2013, ”North Korea’s defiance: Ignoring warnings, and possibly moving toward actually being able to put bomb on a missile”.

ydinaseiden tielle. NYT arveli, että Pohjois-Korean uhkaaminen ydinasein saattaisi kärjistä Korean niemimaan tilannetta, ei suinkaan lieventää sitä. NYT arveli myös, että Pohjois-Korean johtaja Kim Jong-un yritti luultavasti vain parantaa omaa poliittista asemaansa, eikä yrittäisi aloittaa sotaa. Kuitenkin väärinarvioinnin riskin, joka jo tuolloin oli valtava, katsottiin kasvavan alati suuremmaksi.²⁰⁵

Ydinasekirjoittelun linjaltaan NYT profiloitui siis jokseenkin konservatiivisena. Se esittää uuden ydinasevaltion ilmaantumisen epätoivottavana ja järjestelmää horjuttavana asiana, jolla saattaa olla negatiivisia seurauksia tulevaisuudessa. NYT ei kuitenkaan ota kantaa Yhdysvaltojen omiin ydinaseisiin tai ylipäänsä NPT:hen sisällytettyyn ajatukseen, että joillakin erikoisstatuksen omaavilla valtioilla on mandaatti pitää niitä hallussaan. NYT toivoo ydinaseiden leviämistä estävän NPT-järjestelmän jatkumista, mutta ei kuitenkaan profiloitu ydinaseriisunnan puolestapuhujana, sillä ajatus Yhdysvaltojen statuksesta legitiiminä ja ”hyvänä” ydinasevaltiona näyttäisi saavan hiljaisen siunauksen ilman sen kummempaa kyseenalaistamista, eikä radikaaleja vaatimuksia täydellisestä ydinaseriisunnasta esiinny. Pohjois-Korea puolestaan näytetään epäilyttävänä ydinaserenegaattina, mutta Washingtonin tempoilevaksi esitettyä linjaa kommentoimalla NYT osoittaa myös ajoittain varautunutta ymmärrystä Pohjois-Korean toimintaa kohtaan.

NYT tuntuu kannattavan sanktioita Pohjois-Korean painostuksen välineenä. Useaan otteeseen se toivoo kansainvälisen yhteistyön parantamista ja diplomaattisen paineen ylläpitämistä pakotteiden muodossa. Pakotteet ja diplomaattinen paine nähdään keinona, jolla proliferaatiota hautova Pohjois-Korea voidaan saada takaisin ruotuun. NYT ei kannata Irakin kaltaista sotilaallista interventiota proliferaation estämisen välineenä.

NYT ei kommentoi myöskään Yhdysvaltain sotilaallista läsnäoloa Korean niemimaalla tai mahdollista vastuuta Korean niemimaan konfliktista, kuten The Guardian tekee. Pääkirjoituksissa ei esiinny ydinaseiden ihannointia, mutta niiden olemassaolo tunnutaan hyväksytyt annettuna.

²⁰⁵ The New York Times 18.3.2013, “No nukes on Korean peninsula: South Korea’s security would not be improved by developing its own nuclear weapons”.

The Guardian 1992 - 2013

Pohjois-Korean toiminta herätti The Guardianissa 1990-luvun alussa ihmetystä, ja lehti kommentoikin: ”Juche-ideologia²⁰⁶ merkitsee aivan uniikkia poliittisesti autistisen käytöksen tasoa”.²⁰⁷

The Guardianin pääkirjoitusten lähestymistapa oli kuitenkin paljon ymmärtävämpi jo huhtikuussa 1993. ”Oikeuttamatta Pohjois-Korean ydinasehanketta, Pyongyangilla on täysi syy tuntea itsensä hermostuneeksi”. Lehden mukaan jännittynyttä tilannetta ja ydinasekysymystä leimasi kaksi ”ilmiselvää ongelmaa”: Yhdysvaltain tekopyhä asenne, sen ollessa valtava aseiden viejä ympäri maailman, ja diplomaattisen ratkaisun etsimättä jättäminen.²⁰⁸

Talven kynnyksellä 1993 raportit Pohjois-Korean huonosta sadosta alkoivat kantautua myös ulkomaailmaan. Clintonin hallituksen aloitellessa neuvotteluja Pyongyangin kanssa The Guardian uutisoi eteneviä neuvotteluja myönteisesti todeten: ”tärkeintä on houkutella sisään Pohjois-Korea ulos kylmästä”.²⁰⁹ Sanavalinnalla viitattaneen Pohjois-Korean poliittiseen eristyneisyyteen maailmanyhteisössä.

Pentagon oli esittänyt arvion, että Pohjois-Korealla saattaisi pitää hallussaan mahdollisesti kahta ydinasetta mutta The Guardian ei pitänyt väitteitä uskottavina. Se huomautti mahdollisia ”ydinpainajaisia” olevan Aasian molemmilla laidoilla, mutta näistä vain Pohjois-Korean mahdollisten ydinaseiden päätyvän keskustelun aiheeksi. Yhdysvaltain puolustusministeri William Perry oli jopa pitänyt mahdollisena, että Pohjois-Korean ydinaseohjelman jäädyttäminen ja vetäminen takaisin saattaisivat olla jopa sodan riskin arvoisia päämääriä. Pääkirjoituksessaan The Guardian kuitenkin totesi, että vaikka ydinaseet ovat vakava uhka ja YK:n turvallisuusneuvostolla on täysi oikeus olla kiinnostunut Pohjois-Korean ydinaseohjelmasta, ei maailmanyhteisöllä ole oikeutta vaatia valtiota olemaan hankkimatta ydinaseita. The Guardian otti Pohjois-Korean vertailukohteeksi Pakistanin, joka The Guardianin mukaan sai Yhdysvalloilta osakseen paljon ymmärtävämpää kohtelua huolimatta sen mahdollisista ydinaseambitioista ja jonka kanssa Yhdysvallat oli jopa hieromassa hävittäjäkauppoja. The Guardian luonnehti tilannetta kaksinaismoralistiseksi.²¹⁰

²⁰⁶ Juche on Pohjois-Korean valtiodoktriini, joka käännettynä tarkoittaa ’omavaraisuutta’. Juche-aatteen luoja oli Pohjois-Korean perustajaisä ja ensimmäinen hallitsija, Kim Il-sung.

²⁰⁷ The Guardian 26.3.1993, ”North Korea heads for nuclear showdown with the UN”.

²⁰⁸ The Guardian 12.4.1993, ”Asia’s nuclear reaction”.

²⁰⁹ The Guardian 9.11.1993, ”North of the border”.

²¹⁰ The Guardian 6.4.1994, ”New bombs for old”.

Perryn esittämä sotilaallinen ratkaisu ei siis saanut kannatusta The Guardianissa, sillä provosoiviksi koetuista ydinaseambitioista ja ohjuskokeistaan huolimatta Pohjois-Korea ei ollut hyökännyt mihinkään naapurimaistaan. Pohjois-Korean mahdollinen aseistautuminen ydinpommilla koettiin kuitenkin selväksi uhkaksi.

The Guardianissa muistutettiin kuitenkin ”pehmeämmän koulukunnan” edustajien arvelevan, että Kim Jong-il voisi olla halukas vaihtamaan alkeelliseksi arvioidun ydinaseohjelmansa taloudelliseen apuun, diplomaattiseen tunnustukseen ja eristyksen päättymiseen.²¹¹

Vuoden 1993 kriisi alkoi The Guardianin mukaan ”vain teknisenä rikkeenä”, kun pohjoiskorealaiset poistivat Yongbyonin reaktorista käytetyt plutoniamsauvat ilman IAEA:n valvontaa. Vaikka IAEA:n tarkastajat saivat sovittua uuden tarkastuksen, kriisi eskaloitui ja Pohjois-Korea karkotti tarkastajat maasta uhaten erota NPT:stä.²¹²

The Guardian oli epäileväinen, voisiko Kim Jong-il todellakin mielummin hankkia ydinaseen kuin lopettaa maansa poliittisen eristyneisyyden.²¹³

Kuten jo yllä on todettu, Clintonin hallinto sai kuitenkin eskaloituneen kriisin purettua yhdessä entisen presidentti James Carterin kanssa tämän matkustettua Pyongyangiin hieromaan sovintoa pohjoiskorealaisten kanssa. Epävarmuutta herätti kuitenkin keskeisessä asemassa olevien plutoniamsauvojen rooli.²¹⁴ Pohjois-Korean ja Yhdysvaltain apulaisulkoministeri Robert Galluccin mukaan tarkkailijat olivat paikalla varmistamassa, ettei plutoniumia poistettaisi. IAEA kuitenkin valitti todistusaineiston hävinneen, ja aikoi pyytää YK:n turvallisuusneuvostoa antamaan varoituksen asiasta. The Guardian myönsi asioimisen Pyongyangin kanssa olevan hankalaa, mutta totesi kuitenkin syytä Pohjois-Korean eristyneisyyteen olevan myös muiden valtioiden suhtautumisessa.²¹⁵

Vuonna 1994 The Guardian katsoi asialliseksi muistuttaa uudestaan, kuinka Pohjois-Korean ydinasekeskustelua leimasi kaksinaismoralismi. The Guardian kysyi pääkirjoituksissaan, kuinka Britannialla tai Yhdysvalloilla voi olla oikeutta vaatia Pohjois-Koreaa luopua ydinaseohjelmastaan, kun Britannia ja Ranska käyttävät samaan aikaan huomattavia summia oman ydinasearsenaalinsa

²¹¹ The Guardian 1.6.1994, ”Talk softly and carry a big carrot”.

²¹² Sama.

²¹³ The Guardian 1.6.1994, ”Kim plays a mean game”.

²¹⁴ Plutonium-sauvat olivat tässä kysymyksessä keskeisiä, koska niistä saattoi käsittelemällä tehdä ydinaseen valmistuksessa tarvittavaa asekelpoista plutoniumia.

²¹⁵ The Guardian 17.7.1994, ”Chalk one for Carter”.

uudistamiseen. The Guardian kommentoi, että Pohjois-Koreaan liittyvässä keskustelussa vaaraksi esitettiin sen oletettu plutoniumin tuotanto, jota voitaisiin käyttää ydinaseiden valmistukseen: kuitenkin Britannia, Ranska ja Japani tuottivat moninkertaisen määrän ylimääräistä plutoniumia tarvitsematta pelätä kansainvälistä painostusta. Lehti kommentoi kuinka *”toista kertaa neljän vuoden sisään ydineliitti on joutunut oman kaksoisstandardiensa ja ahneutensa vangiksi”*²¹⁶ ja arveli kiristyneiden asenteiden johtuvan joidenkin ydinteknologiaa ”vuotaneiden” maiden²¹⁷ halusta paikkailla kärsinyttä imagoaan vastuullisina rauhanomaista ydinteknologiaa myyvinä maina.²¹⁸

NPT:n jatkamiseen tähtäävän konferenssin oli määrä toteutua New Yorkissa 1995. Yhdysvaltain ja sen liittolaisten huolimaton ydinteknologian vuotamisen arveltiin kuitenkin aiheuttavan närää sopimuksen solmineiden pienten maiden keskuudessa: pienet valtiot olivat pitäneet osansa sopimuksesta, kun taas suurvallat eivät, vaan ne näyttivät ’vuotavan’ ydinteknologiaa pitkin maailmaa. The Guardian huomauttikin, että kenties olisi hyvä, jos länsimaihin sovellettaisiin samoja vaatimuksia kuin kolmannen maailman valtioihin, jotka joutuivat alistumaan kansainvälisiin tarkistuksiin ja pitämään ydinohjelmansa läpinäkyvinä.²¹⁹

Kuten edellä on todettu, Yhdysvaltain ja Pohjois-Korean ydinaseuuvotteluja leimasi heilahtelevuus ja maiden väliset suhteet kiristyivät uudelleen kohti Clintonin kauden loppua. Pohjois-Korea suoritti koelaukaisun Taepodong 1 -ohjuksellaan vuonna 1998, ja vuonna 1999 tiedustelu toi Valkoisen talon tietoon, että se epäili Pohjois-Korean mahdollisesti huijaavan Agreed Framework-sopimuksessa.

Pohjois-Korean motiiveista vuoden 1998 ohjuskokeelle keskusteltiin julkisuudessa kiivaasti. Pohjois-Korea syytti Yhdysvaltoja ja Japania siitä, etteivät ne olleet pitäneet lupauksiaan ja toimittaneet täysimääräisesti luvattua energia-apua. Myös Pyongyangille luvattujen kevytvesireaktoreiden toimitus oli jäänyt puolitiehen.²²⁰

²¹⁶ *”For the second time in four years the nuclear elite has been caught by their own double standards and greed.”* The Guardian 12.7.1994, *”Nuclear power game show North Korean defiance of the non-proliferation treaty may have unexpected consequences for nations with the nuclear bomb”*.

²¹⁷ Artikkelellä mainitsee Britannian, Ranskan, Saksan ja Kiinan maina, jotka ovat myyneet maailmalle ydinteknologiaa, joka on myöhemmässä tarkastelussa paljastunut käytetyn ei suinkaan rauhanomaisissa, tai tutkimuksellisissa, vaan salaisissa ydinaseohjelmissa mm. Irakissa, Brasiliassa ja Argentiinassa.

²¹⁸ The Guardian 12.7.1994, *”Nuclear power game show North Korean defiance of the non-proliferation treaty may have unexpected consequences for nations with the nuclear bomb”*.

²¹⁹ The Guardian 18.6.1994, *”Raw tension of the peninsula where market confronts Marx”*.

²²⁰ <http://www.theguardian.com/world/1998/sep/01/northkorea> vierailtu 23.5.2018.

Pohjois-Korean ohjuskokeiden arveltiin olevan erikoinen huomionhakutaktiikka, josta amerikkalainen ajatushautomo *Stratford* käytti nimeä *“Crazy Fearsome Cripple Gambit”*²²¹ ja huomautti, että maaksi, jonka oli ennustettu romahtavan jo vuosia sitten, Pohjois-Korea on onnistunut pitämään itsensä suurvaltojen mielenkiinnon kohteena ”yllättävän hyvin”.²²² Pohjois-Korea saattoi olla taloudellisten vaikeuksien runtelema, mutta se oli silti huomioonotettava alueellinen voimatekijä Itä-Aasiassa jo pelkällä ydinaseohjelman etenemisen uhallakin.

Tammikuussa 1999 *The Guardian*issa julkaistu kommentaari kuului *“Naapurien pommittaminen ydinasein: Yhdysvallat ja Britannia etsivät uusia kohteita, joihin suunnata joukkotuhoaseensa sen sijaan, että pyrkisivät vähentämään niitä”*. Kommentaari kiinnitti huomiota siihen, että vaikka Yhdysvaltain ydinaseiden määrää rajoittaviin sopimuksiin olikin päästy, Pentagonin lista ydinaseilla tuhottavista kohteista ei suinkaan ollut lyhentynyt, vaan pikemminkin kasvanut.²²³

Samaisessa kommentaarissa nostettiin esiin myös huomio, että Yhdysvaltain ydinatedoktriinin mukaan ydinaseita oli mahdollista käyttää ydinaseettomia maita vastaan ja maita vastaan, joiden kanssa Yhdysvallat ei välttämättä olisi edes sodassa. Ydinaseiden käytön mahdollisuus otettiin esille myös ei-valtiollisten tahojen, toisin sanoen terroristijärjestöjen toiminnan ehkäisemisessä, ja myös Naton strateginen rooli alkoi muuttua Euroopan turvaksi suunnitellusta puolustusliitosta globaaliksi toimijaksi. Esille nostettiin myös se, kuinka jotkut Yhdysvaltain kyseistä ydinatedoktriinia muokkaamassa olleet entiset korkeimman tason sotilaat ja diplomaatit²²⁴ olivat alkaneet epäillä sen järkevyyttä: *“--threatening to use nuclear weapons to deter chemical or biological warfare preparations or attacks would not only be ‘inappropriate and disproportionate’, it also makes nonsense of American and British efforts to encourage countries not to acquire nuclear weapons”*.²²⁵

Myös Britannian hallitus sai osakseen kritiikkiä halustaan miellyttää Atlantin takaista liittolaista. Britannian arveltiin tulleen vedetyksi mukaan Yhdysvaltain ”kuolettaviin sotapeleihin”, koska

²²¹ Gambit, eli gambiitti on avaus shakissa.

²²² *The Guardian* 9.8.1999, “North Korea’s war game plan drives a global arms race. Pyongyang’s aims may be political, but the implications are frightening”.

²²³ *The Guardian* 5.1.1999, “Nuking the neighbors: far from striving down their own weapons of mass destruction, the US and Britain are finding new targets to point them at”.

²²⁴ Sama. Jutussa mainitaan kenraali Lee Butler ja suurlähettiläs Thomas Grahn.

²²⁵ Sama.

Yhdysvallat halusi ydinaseilla arvoaltaansa tukevan liittolaisen tueksi Saksan uuden hallituksen antamaa kritiikkiä vastaan NATO:n globaalista roolista ja NATO:n ydinasedoktriinista^{226, 227}

Myös Yhdysvalloissa käyty keskustelu mahdollisesta ohjuskilvestä nähtiin The Guardianissa liittyvän ydinasekysymykseen. The Guardianissa ohjuskilpihanke herätti huolestuneisuutta. Sen mukaan kyseinen hanke saattaisi vaikuttaa huolestuttavalla tavalla vallitsevaan maailman ydinasetasapainoon kokonaisvaltaisemmin, vaikka Washingtonin mukaan kyseessä olisikin puolustus vain ”roistovaltioita” vastaan. Kilven rakentamisessa nähtiin lukuisia ongelmia: Se tulisi maksamaan melkoisesti, ja mahdollisesti provosoisi muita ydinasevaltioita, kuten Kiinaa ja Venäjää lisäämään tai parantamaan omaa ydinaseistustaan. Pentagon sai kuitenkin ohjuskilpihankkeelle huomattavan 6 miljardin dollarin budjetin.²²⁸

Ydinaseiden vähentämistä toivoneet tahot joutuivat pettymään, kun ydinkokeita rajoittava ydinkoekieltosopimus²²⁹ kaatui Yhdysvaltain senaatissa vuonna 1999. Yhdysvaltain vaikeudet saada edellä mainittua sopimusta läpi liittyvät sisäpolitiikkaan. Yhdysvaltain lain mukaan ulkopoliittiset sopimukset tulevat maan laiksi, ja siksi ne pitää hyväksyttää senaatilla. Demokraattipresidentti Clinton ei saanut kannatusta republikaaneilta, joilla oli lievä enemmistö senaatissa, ja ydinkoekieltosopimus kaatuikin senaatin äänestyksessä. Kun äänestys oli käsitelty, sitä poikkeuksellisesti ei edes kierrätetty lausuntokierroksilla sen enempää valiokunnissa kuin puolustusvoimissakaan.²³⁰

Varsinkin amerikkalainen republikaanisenaattori Jesse Helms profiloitui ydinkoekieltosopimuksen vastustajana ja presidentti Clintonin arvostelijana. The Guardian kommentoi Helmsin toimintaa poikkeuksellisen jyrkästi, ”*Mr. Helms is a fool*”.²³¹

The Guardian piti ydinkoekieltosopimusta tärkeänä työkaluna ydinaseiden leviämistä vastaan, ja että sopimuksen ratifioimatta jättäminen vahingoittaisi Yhdysvaltain vaikutusvaltaa, ja olisi

²²⁶ NATO, toisin kuin Yhdysvallat, ei sisällytä ensi-iskusta kieltäytymistä ydinasedoktriiniinsa.

²²⁷ The Guardian 5.1.1999, ”Nuking the neighbors: far from striving down their own weapons of mass destruction, the US and Britain are finding new targets to point them at”.

²²⁸ The Guardian 9.8.1999, ”North Korea’s war game plan drives a global arms race. Pyongyang’s aims may be political, but the implications are frightening”

²²⁹ CTBT, eli Complete Test Ban Treaty. Ydinaseiden testauksen kieltämisellä toivottiin poistavan ne siitä keskeisestä osasta, jota ne parhaillaan nauttivat.

²³⁰ Mäkilä (2007), 128.

²³¹ The Guardian 9.10.1999, ”Nuclear stalemate – The US should ratify the test ban treaty”.

vaarallinen viesti maailmalle.²³² Ydinaseiden kontrolloimisen, vähentämisen ja lopullisen poistamisen koettiin The Guardianissa lipuvan pikkuhiljaa pois Washingtonin agendasta.

Yhdysvalloissa Pohjois-Korean ohjusten muodostama uhka koettiin selvästikin vakavasti. Paineet vastata tähän uhkaan saivat Washingtonin harkitsemaan kalliin ohjuskilven rakentamista.

The Guardian painotti Yhdysvaltain toimilla olevan kansainvälistä vaikutusta, ja muistutti myös toimenpiteiden taloudellisestakin puolesta. The Guardian myönsi, että Pohjois-Korean ydinaseet oli turvallisuustekijänä otettava huomioon, mutta se arveli kuitenkin, että kalliin, toistaiseksi toimimattoman ohjuskilven rakentamiselle olisi halvempia ja vähemmän maailman sotilaallista tasapainoa horjuttavia vaihtoehtoja. Lisäksi, Pohjois-Korean ohjukset vaikuttivat varsin alkeellisilta, eikä niiden uhkaan Yhdysvaltoja vastaan ollut Guardianin toimituksessa paljoakaan uskoa: The Guardian siteerasi *Jane's Defence Weekly*²³³, joka luonnehti Taepodong-ohjusten laukaisupaikan muistuttavan ”pikemmin hylättyä öljynporaustornia kuin kapitalistien juoksupoikien tuhoamiseen tähtäävää hermokeskusta”.²³⁴

Ydinasevastaiset pääkirjoitukset lisääntyivät The Guardianissa kohti Clintonin toisen kauden loppua ja George W. Bushin ensimmäisen kauden alussa. Lehti otti epäilevän kannan mitä tuli Pentagonin ja Washingtonin tiedonantoihin liittyen Pohjois-Korean oletettuihin salaisesti rakennettuihin ydinaseisiin 2000-luvun ensimmäisinä vuosina.

Varsinkin uuden presidentin George W. Bushin hallinto sai The Guardianilta kovaa kritiikkiä, ja The Guardian myös jakoi muistutella amerikkalaisten kommentaattoreiden ”kuolleesta kulmasta”, nimittäin Yhdysvaltain omasta roolista Korean niemimaan 1900-luvun historiassa. Lehti toistuvasti kommentoi myös ydinaseisiin liittyviä kaksoisstandardeja: Yhdysvaltain hallintoa eivät tuntuneet häiritsevän Yhdysvaltain omat tai sen liittolaisten tekemät tavanomaisten aseiden kaupat, eivätkä muiden kuin Washingtonille vastenmielisten valtioiden suorittamat ydin- tai ohjuskokeet²³⁵ saaneet aikaan samanlaista päättäväistä toimintaa kansainvälisen paineen lisäämiseksi. Toisinaan asia näytti olleen jopa päinvastoin: Yhdysvallat hieroi vuonna 1998 ydinkokeen tehneen Pakistanin

²³² The Guardian 31.3.2000, “You can’t deny it – nuclear weapons are a stupid risk”.

²³³ *Jane's Defence Weekly* on viikoittain ilmestyvä sotilasasioista raportoiva lehti.

²³⁴ The Guardian 19.4.2000, “Son of star wars – Britain’s ministers are going along meekly with Washington’s grandiose and dangerous plans”.

²³⁵ Kuten edellä on todettu, esimerkiksi Intia ja Pakistan saivat Washingtonilta paljon ymmärtävämpää kohtelua.

kanssa asekauppoja amerikkalaisvalmisteisista F-16 hävittäjistä²³⁶ ja junaili ydinkokeen tehneelle Intialle erityisaseman NPT:n sisällä, vaikka Intia ei ollut edes allekirjoittanut maa.

Monella George W. Bushin hallinnon avainhenkilöistä oli sotilaallinen tausta. Tämä saattoi hyvinkin vaikuttaa Bushin ensimmäisen kauden kovan politiikan linjaan. The Guardian kritisoi myös merkittävien ydinaseiden komponentteja valmistavien amerikkalaisien firmojen, kuten Boeing, Lockheed Martin ja Raytheonin²³⁷ yllyttävän keskustelua Yhdysvaltain kansallisesta turvallisuudesta turvatakseen omat kaupalliset etunsa.²³⁸

The Guardian kommentoi, kuinka Yhdysvaltain hallinnon ilmeinen ydinaseemyönteisyys näytti vaikuttavan myös Britannian ydinasedoktriineihin Yhdysvaltain liittolaisena. Vuonna 2002 The Guardian uutisoi, kuinka Britannian puolustusministeri *Geoff Hoon* oli toistuvasti julkisissa yhteyksissä kommentoinut, kuinka Britannia saattaisi olla valmis käyttämään ydinaseitaan käynnissä olevassa sodassa Irakia vastaan. The Guardian piti kommentteja tyrmistyttävinä, sillä ne eivät olleet lainkaan linjassa Britannian vuonna 1978 omaksuman ”*no first use*” doktriinin kanssa. Lehti painotti, että mikäli Britannia ja Yhdysvallat käyttäisivät Irakin sotaa tekosyynä luopua periaatteestaan pidättäytyä ensikäytöstä, mikä estäisi muita valtioita hankkimasta turvakseen ainoaa asetta, jotka ilmeisesti riittäisi pitää ne turvassa – kotoperäistä ydinasetta? The Guardian huomautti lisäksi, että puolustusministerin uhmakkaat kommentit ydinaseiden käytöstä, kuin ne olisivat vain tavallista järeämpiä sodankäynnin välineinä banalisoi ydinaseiden merkityksen.²³⁹

The Guardian suhtautui puolustusministeri Hoonin käytökseen erittäin kriittisesti. Se kummasteli, että vaikka vuosikymmentä aikaisemmin pääministeri John Major oli Irakia vastaan käydyssä Persianlahden sodan yhteydessä 1990-1991 lupautunut Britannian ehdottomasti pidättäytyvän ensi-iskusta ydinaseilla, maailma oli nyt ilmeisesti puolustusministeri Hoonin mielessä asettunut tilanteeseen, jossa oli puolusteltua harkita ydinaseiden käyttöä ydinaseetonta maata vastaan ja vieläpä ennaltaehkäisevästi.²⁴⁰

²³⁶ The Guardian 6.4.1994, ”New bombs for old”.

²³⁷ Kyseiset firmat tekevät loistoautojen ohella osia mm. Yhdysvaltain ydinohjuksiin.

²³⁸ The Guardian 9.8.2001, ”The US search for absolute security is a threat to us all”.

²³⁹ The Guardian 6.6.2002, ”Hoon’s talk of pre-emptive strikes could be catastrophic”.

²⁴⁰ Sama.

The Guardian ei myöskään suhtautunut kovin luottavasti Yhdysvaltain ulkoministerin Donald Rumsfeldin vakuutteluihin siitä, että Pohjois-Korealla saattaisi olla yksi tai kaksi toimivaa ydinasetta. The Guardian arveli argumenttien kuulostavan ”kierrätetyiltä”.²⁴¹

The Guardianin sivuilla julkaistuista pääkirjoituksista ei yleensä uskottu, että Pohjois-Korean perimmäinen tavoite olisi ydinasevaltion statuksen hankkiminen. Vaikka pelaaminen ydinasekortilla koettiin selvästi häiritseväksi ja tuomittavaksi, sai Pyongyangin toiminta osakseen varovaista ymmärrystä pääkirjoituksissa esitetyn kontekstin kautta. Lehden pääkirjoitukset muistuttelivat usein myös Yhdysvaltalaisten roolista kriisien eskaloitumisessa.²⁴²

Irakin sodan jälkeen eteenpäin The Guardianissa julkaistiin paljon Amerikka-kriittisiä pääkirjoituksia. Washingtonin sotatoimet Irakissa, jotka näytettiin The Guardianissa oman käden oikeutena ja kovat puheet kansainvälisessä yhteisössä saivat lehdeltä osakseen paheksuntaa. Yhdysvaltain puolustusministeri Donald Rumsfeldin ja Yhdysvaltain YK:n edustajan John Boltonin pahaa enteilevät kehotukset Pyongyangille ”ottamaan oppia Irakista” koettiin The Guardianissa huolestuttavina. The Guardian myös humoristisesti kuvaili, kuinka viime kuukaudet olivat ”roistovaltioille” kuin TV:ssä kellon ympäri pyörivä kaupallinen tiedote²⁴³.

“Can’t you just picture the North Korean leader, well-lit in a TV-armchair saying: Hi, my name is Kim Jong-il. My friend Saddam didn’t have nuclear bombs and look at the price he paid. I do have nukes – and America backed off. If you’re a rogue state, call one of our operators now – and get nuked-up. The US won’t touch you. I guarantee it.”²⁴⁴

The Guardian katsoi, että Yhdysvaltain hallinto halusi todistaa ”pahoiksi” luokittelemilleen valtioille olevansa tosissaan: tarvittaessa Yhdysvallat olisi valmis käyttämään ylivoimaista sotilasmahtiaan missä tahansa maailmassa, tarvittaessa vaikka ilman YK:n mandaattia. Lehti arveli kansainvälisen Yhdysvaltain toiminnan vain vahvistavan Kim Jong-ilin päättäväisyyttä ja Yhdysvaltain toimien saavan Pohjois-Korean ydinaseambitiot näyttämään perustelluilta. The Guardian huomautti, että Pyongyang tuskin enää luopuisi ydinaseistaan ”Irakin opetusten” jälkeen.²⁴⁵

²⁴¹ The Guardian 22.10.2002, “Confessional diplomacy”.

²⁴² The Guardian 11.2.2003, “Why Korea has returned to the cold”.

²⁴³ The Guardian 12.4.2003, “Are tyrants shocked, awed, or stocking up nukes?”.

²⁴⁴ Sama.

²⁴⁵ Sama.

Toisinaan The Guardian ihmetteli, halusiko Yhdysvallat edes saada aikaan diplomaattista ratkaisua Pohjois-Korean ydinasekysymykseen, jonka The Guardian katsoi olevan saavutettavissa. Lehti viittasi myös Yhdysvaltain YK:n lähettilään John Boltonin uhmakkaisiin kommentteihin²⁴⁶ Pohjois-Korean johtajasta Kim Jong-ilistä, jotka hän esitti juuri, kun osapuolet olivat astumassa neuvottelupöytään, ja jotka Pohjois-Koreassa koettiin erittäin loukkaaviksi. Tulistuneena Boltonin käytöksestä Pyongyang perui neuvottelut, ja vastasi nokitteluun kutsuen Boltonia ”ihmissaastaksi” ja ”verenimijäksi”.²⁴⁷

John Boltonin valinta YK:n edustajaksi oli muutenkin The Guardianin silmissä merkillinen valinta. Bolton tunnettiin avoimesta halveksunnastaan YK:ta ja kaikenlaisia Yhdysvaltain toimintaa rajoittavia kansainvälisiä sopimuksia kohtaan. Boltonin yksinapaisuutta korostava ajattelu muodosti jyrkän ristiriidan kansainvälisen yhteistyön tarpeelle.²⁴⁸

The Guardian viittasi toisinaan Yhdysvaltain ”outoihin ja petollisiin poliittisiin kiemuroihin” molempien ydinasekriisien näyttämöiden kohdalla. Lehti antoi ymmärtää, että Yhdysvaltain hallinnon piilotellut motiivit saattoivat hankaloittaa ratkaisun aikaansaamista Pohjois-Korean ydinasekysymykseen.²⁴⁹

Bushin hallintoa luonnehdittiin The Guardianissa tempoilevaksi. Presidentin henkilökunta ja eri ministeriöt näyttivät The Guardianin mukaan vetävän omaa vaikeaselkoista linjaansa, joka ruokki Pyongyangin paranoiaa ja epäluuloa tehden diplomaattisen ratkaisun aikaansaamisen vaikeaksi. Yhtenäiseltä vaikuttavan politiikan luomisessa katsottiin olevan vaikeuksia.²⁵⁰ Yhdysvaltain ulkoministeriö ei lopulta puuttunut Yhdysvaltain YK:n edustajan John Boltonin uhmakkaaseen käyttäytymiseen, ja sovitut neuvottelut Pohjois-Korean ydinaseohjelman jäädyttämisestä lopulta peruuntuivat vuonna 2003.

The Guardian uutisoi Pohjois-Korean humanitäärisistä kriiseistä pääkirjoitustensa yhteydessä perusteellisemmin kuin New York Times. Lehti myönsi kuitenkin, että skeptisismiin oli aihetta: Pyongyang saattaisi kerätä kansainväliset avustukset ja jatkaa salassa ydinaseohjelmaansa.²⁵¹ The

²⁴⁶ Bolton kutsui Pohjois-Korean johtajaa Kim Jong-iliä mm. tyrannimaiseksi diktaattoriksi.

²⁴⁷ The Guardian 9.8.2003, ”The US is starting a nuclear fight that will be hard to stop”.

²⁴⁸ The Guardian 10.3.2005, ”Comment and analysis: Bolton from the blue”.

²⁴⁹ The Guardian 9.8.2003, ”The US is starting a nuclear fight that will be hard to stop”.

²⁵⁰ The Guardian 28.8.2003, ”Carry on, Korea”.

²⁵¹ The Guardian 19.4.2003, ”North Korea next: Pyongyang feels the grave digger’s breath”.

Guardian kommentoi kuitenkin, ettei Yhdysvaltojen tulisi käyttää humanitääristä apua neuvottelun työkaluna²⁵².

Vaikka The Guardian myönsikin, että vaikka eräessä mielessä Bushin kovan linjan strategia Pohjois-Koreaa kohtaan oli saattanut tuottaa myös tuloksia, ei se silti pitänyt aikaansaannoksia maksetun hinnan arvoisena: lehti katsoi kansainvälisen yhteistyön tulleen entistä vaikeammaksi, koska Yhdysvaltain toiminta, joka koettiin The Guardianissa oman käden oikeudeksi muita valtioita kohtaan, oli vieroittanut kansainvälisen yhteisön Washingtonista. Pahan akselia jahdatessaan Yhdysvallat oli onnistunut työntämään pois luotaan myös ”hyvän akselin” eli kansainvälisen oikeuden ja YK:n. Tätä The Guardian kommentoi: *“Down home in Texas, this is called shooting yourself in the foot”*.²⁵³

Tiedot Pohjois-Korean ydinaseohjelman tilasta olivat Yhdysvaltain tiedustelupalvelun tietojen varassa ja The Guardianissa keskusteltiin myös sen roolista ja pätevydestä. Pakistanin ydinaseohjelman isän Abdul Qadeer Khanin jäätyä kiinni ydinteknologian levittämisestä pitkin maailmaa, alkoi The Guardian kysellä, miten tilanne oli voinut päästä Yhdysvaltain ja Britannian tiedustelupalveluilta pitkän aikaa täysin huomaamatta. The Guardianin mukaan Bush ja Blair katsoivat ydinasehuolteen yksinkertaisesti ”väärään suuntaan”²⁵⁴. Huolta tiedustelupalvelun pätevydestä lehdessä lisäsi myös se, ettei Yhdysvaltain tiedustelupalvelu ollut havainnut Libyan ydinasepyrkimyksiä ennen kuin Libya luopui siitä vapaaehtoisesti.²⁵⁵

Irakin sodan hyökkäysvaiheen päätyttyä Yhdysvallat joutui lopulta myöntämään, että huhut Irakin ydinaseista olivat perättömiä. Myös oletetut Al-Qaeda-yhteydet jouduttiin myöntämään perättömiksi. Tästä puolustusministeri Donald Rumsfeld vieritti syyn hallinnolta tiedustelupalvelun niskoille²⁵⁶. Tiedustelupalvelun virheitä pohdittiin kuitenkin The Guardianissa vielä pitkään.

The Guardian kiinnitti useaan otteeseen huomiota Bushin hallinnon kaksinaismoralistiseen asenteeseen liittyen joukkotuhoaseisiin, joiden leviämistä vastaan se kuitenkin ilmoitti taistelevansa. Lehti huomautti, että onnistuakseen tässä kunnianhimoisessa tehtävässä tarvittaisiin kollektiivista kansainvälistä yhteistyötä. Kuitenkin Washingtonin huoleton asenne Yhdysvaltain ja sen liittolaisten

²⁵² The Guardian 28.8.2003, “Carry on, Korea”.

²⁵³ The Guardian 13.1.2004, “The Axis in practise : US foreign policy”.

²⁵⁴ The Guardian 6.2.2004, “WMD proliferation: Nuclear bombshell”.

²⁵⁵ Sama.

²⁵⁶ The Guardian 6.10.2004, “Rumsfeld’s missing Iraq and 9/11”.

aseistusta rajoittaviin sopimuksiin oli The Guardianin mukaan omiaan vaikeuttamaan ydinaseisiin liittyvien rajoittavien toimien etenemistä. Yhdysvaltain hallinnon lähtöoletukset oletettujen joukkotuhohaseiden tuhoamiselle Irakissa olivat The Guardianin mukaan vääriä. Irakin sota oli tehnyt kansainvälisen yhteistyön, ja näin ollen ydin- ja joukkotuhohaseiden leviämisen kontrolloimisen astetta vaikeammaksi. ” *Thanks to Iraq and, principally, to US policy, the ultimate nightmare - that terrorist groups could obtain WMD - may have crept several shades closer.* ”²⁵⁷

Bushin hallinnon toinen virhe oli The Guardianin mielestä sen kyvyttömyys erotella reaaliset uhat potentiaalisista: Pohjois-Korea ja Iran olivat suurempia riskejä ydinaseiden leviämisen kannalta kuin Irak. Silti Bushin hallinto itsepintaisesti näytti keskittyvän Irakiin.²⁵⁸

Washingtonin kansakunnan rakentaminen Bushin ensimmäisellä kaudella oli The Guardianin luonnehdinnan mukaan ”kunnianhimoista, ylimielistä ja epäpätevää”.²⁵⁹

Vuonna 2005 The Guardianissa käytiin keskustelua myös Britannian omasta ydinaseistuksesta. Trident-ohjusjärjestelmän elinkaaren loppu siinsi horisontissa, ja hallituksen oli pian tehtävä päätöksiä Britannian oman ydinasepelotteen tulevaisuudesta: uusittaisiinko Trident-ohjusjärjestelmä, korvattaisiinko se jollain muulla, vai luovuttaisiinko siitä kokonaan? Varsinkin Britannian pääministeri Tony Blair ajoi järjestelmän korvaamista uudella. Uusi järjestelmä tulisi kuitenkin The Guardianin mukaan hyvin kalliiksi. Vaikkakin The Guardian myönsi Britannian tarpeen turvata olemassaolonsa, katsoi se, että nämä päämäärät saavuttaisiin paremmin investoimalla tavanomaisiin sotavoimiin ydinaseiden sijasta. Ydinaseettomasta maailmasta tämä olisi vielä jokseenkin kaukana, mutta ainakin lähempänä Britanniankin allekirjoittaman ydinasesulkusopimuksen henkeä ja kirjainta, joka vaati virallisilta ydinasemailta asteittaisia vähennyksiä olemassa oleviin ydinasearsenaaleihin ja ennen pitkää niiden lopullista poistamista.²⁶⁰

The Guardianin mukaan viralliset ydinasevaltiot syyllistyivät ydinasepolitiikassaan yhä edelleen kaksinaismoralismiin, mutta tämän ei pitäisi olla avoin valtakirja pienemmille valtioille yrittää kehittää itselleen ydinasepelotetta.²⁶¹

²⁵⁷ Sama.

²⁵⁸ The Guardian 11.10.2004, ”Comment and analysis: Bush’s security plan rests on nothing but hope”.

²⁵⁹ Sama.

²⁶⁰ The Guardian 18.7.2005, ”Remember Los Alamos”.

²⁶¹ The Guardian 20.9.2005, ”Nuclear diplomacy: handle with care”.

Myös Iranin ydinenergiaohjelma sai The Guardianissa paljon huomiota vuonna 2005. Sen pelättiin olevan savuverho Iranin ydinasepyrkimyksille. Pohjois-Korea ja Iran liitettiin The Guardianissa ydinasekysymyksessä toisiinsa, koska ne molemmat nähtiin saman Pakistanista vuotaneen ydinteknologian vastaanottajina. Tästä syystä lehdessä julkaistut ydinaseisiin liittyvät pääkirjoituksen käsittelevät usein myös Irania eivätkä pelkästään Pohjois-Koreaa.²⁶²

Pohjois-Korea suoritti Yhdysvalloille symbolisesti erittäin tärkeänä päivänä 4. heinäkuuta Taepodong 2 -ohjuksen epäonnistuneen koelaukaisun. The Guardian arveli kyseessä olevan Pyongyangin uusi huomionhakuyritys, joka takaa sille roolin alueellisessa ja kansainvälisessä politiikassa sen takaperoisuudesta huolimatta. Kuudenväliset neuvottelut Pohjois-Korean ydinasekysymyksestä eivät olleet edenneet sitten marraskuun 2005. The Guardian suositteli lähestymistavaksi diplomatian elvyttämistä ja ”aikuismaista käytöstä lapsellisen provokaation edessä.”²⁶³

Samaan aikaan The Guardian muistutteli jälleen kerran, mikä Britannian roolin sen mielestä tulisi olla ydinaseiden vähentämiseen tähtäävissä kansainvälisissä ponnisteluissa. Piakkoin Pohjois-Korean Taepodong 2:n ohjuslaukaisun jälkeen The Guardian julkaisi pääkirjoituksen, jossa se muistutti, että Britannia itsekin oli NPT:n mukaan veloitettu mahdollisuuksien mukaan vähentämään ydinarsenaaliaan ja tavoiteltava ydinaseidensa lopullista poistamista. Tällä The Guardian viittasi edelleen käynnissä olevaan keskusteluun Britannian oman Trident-ydinohjusjärjestelmän uusimisesta. The Guardian totesi, että Britannian luopuminen ihmiskunnan tuhoamiseen kykenevistä aseista olisi ”kunniakas teko, tuoden uuden moraalisen käskyvallan sen kansainvälisiin asioihin”.²⁶⁴

Kuitenkin Trident-järjestelmän kohtalo näytti The Guardianille selvältä: se uusittaisiin, ja Britannia jatkaisi ydinasevaltiona. Britannia oli ”Yhdysvaltain kiertoradalla”, koska se katsoi, ”ettei ole olemassa brittiläisiä Trident-ohjuksia”. Tällä viitattiin siihen, että Trident-järjestelmälle voitaisiin saada korvaaja vain Yhdysvalloista. Britannian omien ydinaseiden uusimista perusteltiin terrorismin uhalla, vaikka niiden nähtiinkin olevan jokseenkin tehottomia terroristijärjestöjen muodostamaa uhkaa vastaan.²⁶⁵

²⁶² The Guardian 20.9.2005, ”Nuclear diplomacy: handle with care”.

²⁶³ The Guardian 6.7.2006, ”North Korea: Perspective on provocation”.

²⁶⁴ The Guardian 8.7.2006, ”Nuclear weapons: Britain’s moral imperative”.

²⁶⁵ Sama.

Vaikka The Guardian olikin esittänyt ydinaseita käsittelevissä pääkirjoituksissaan myös ymmärtäviä puheenvuoroja Pohjois-Korean toimintaa kohtaan, reaktio Pohjois-Korean ensimmäiseen ydinkokeeseen 10.10.2006 oli tuomitseva. Pohjois-Korea kuvattiin pääkirjoituksessa ”salailevaksi ja surkastuneeksi stalinistiseksi muinaisjäänteeksi”. The Guardian arveli, että vaikka Pohjois-Korea olikin nyt ylittänyt kynnyksen ydinasevaltioiden suljettuun kerhoon, olisi sen käytössä olevan teknologian aseellistamiseen vielä aikaa. Suurempi huoli oli kuitenkin ydinkokeen vaikutus muuhun maailmaan ja ydinaseiden leviämiseen. The Guardian kirjoittikin: ”The test may not formally kill off the Non-proliferation treaty, but expectations of it’s death cannot be exaggerated”. The Guardian katsoi tilanteen olevan myös diplomatian tappio, johon syyppää oli George W. Bushin hallinnon jääräpäinen asenne Pohjois-Koreaa kohtaan. Lehti katsoi, että ennen Bushin toista kautta asiat olivat edenneet hitaasti, mutta varmistettavasti kohti ydinasetonta Pohjois-Koreaa. Clintonin aloittama lupaavasti alkanut linja oli hylätty, ja nyt Bushin harjoittama ”ydinapartheid” oli tuottanut maailmaan yhden ydinasevaltion lisää. The Guardian arveli viimeinkin tapahtuneen Pohjois-Korean ydinkokeen olevan Yhdysvaltain lisäksi arvovaltatappio myös Kiinalle, mutta epäili, ettei Kiina olisi kaikesta huolimatta innokas tukemaan jämeriä sanktioita Pohjois-Koreaa vastaan YK:ssa. Lehti toivoi Kiinalta jämäkämpää roolia kriisin ratkaisemisessa.²⁶⁶

Vaikka The Guardian selvästi ei ollut hyvillään Pohjois-Korean liittymisestä ydinasevaltioiden kerhoon, se muistutti kuitenkin suurvaltojen harjoittamasta ”ydinapartheidista”: mikäli strategisesti turvallista asemaa nauttivat Ranska ja Britannia halusivat pitää yllä ydinasearsenaalia äärimmäistä uhkaa varten, miksi ei uhatussa asemassa oleva Pohjois-Koreakin haluaisi?²⁶⁷

Pääkirjoituksessaan The Guardian myös kommentoi, ettei ole olemassa ”ohjaavaa moraalista kompassia”, vaan ydinasekysymystä määrittävät etupäässä opportunistit. The Guardian huomautti, että Pakistan ja Intia ovat saaneet hyvin erilaista kohtelua Pohjois-Korean rinnalla, vaikka Pakistan on myynyt ydinaseteknologiaansa pitkin maailmaa ja mahdollisesti suojelee terroristeja. NPT:n kommentoitiin olevan suurvaltojen työkalu ja alusta asti ”tekopyhä”: sitä suojelevat suurvallat

²⁶⁶ The Guardian 16.10.2006, ”Provocation and proliferation”.

²⁶⁷ The Guardian 11.10.2006, Comment & Debate: Accept North Korea into the nuclear club or bomb it now: economic sanctions are a coward’s response that would only punish the people while propping up Kim.

halusivat vain varmistaa oman turvallisuutensa estämällä ydinaseiden päätyminen pienempien valtioiden käsiin.²⁶⁸

The Guardian katsoi, että ydinaseen pelote-efekti oli parhaimmillaankin liioiteltu tai jopa olematon, eikä tuonut sitä turvaa, jolla sen olemassaoloa perusteltiin. Ydinase oli tuhovoimaisuudessaan niin hirvittävä, ettei sitä ollut tarkoituskaan käyttää; tämä kuitenkin heikensi sen oletettua pelote-efektiä. The Guardian muistutti, ettei esimerkiksi Britannian ydinasepelote ollut estänyt Argentiinaa hyökkäämästä Falklandin saarille, eikä Yhdysvaltain pelote ollut hyödyttänyt sitä Vietnamissa, Somaliassa tai Irakissa. Ydinase oli The Guardianista pikemmin statuskysymys, suurvallan merkki.²⁶⁹

The Guardianin mukaan oli vain kaksi järkevää vaihtoehtoa kohdata Pohjois-Korea: joko hyväksyä se ydinaseiden kerhoon tai tuhota sen ohjukset ja tuotantolaitokset Tomahawk-ohjuksilla välittömästi.²⁷⁰

Ensimmäinen ydinkoe sai lopulta aikaan helläkätisemmät sanktiot YK:n turvallisuusneuvostolta kuin The Guardianin mielestä se olisi ansainnut. The Guardian arveli, että Pohjois-Korean ydinasekriisi olisi ainakin lähempänä ratkaisua, jos suurvallat luopuisivat omien etujensa ajamisesta, ja alkaisivat ydinaseiden vähentämiseksi puhaltaa yhteen hiileen.²⁷¹ Tällä oletettavasti The Guardian viittasi sekä Kiinan haluttomuuteen langettaa kovin ankaria pakotteita Pohjois-Korealle, mutta myös Britannian kotimaiseen Trident-keskusteluun.

Pohjois-Korean suorittama ydinkoe kuitenkin sai Yhdysvallat muuttamaan politiikkaansa. Vuoden päästä ydinkokeesta helmikuussa 2007 The Guardian uutisoi Yhdysvaltojen ja Pohjois-Korean palanneet neuvottelupöytään. Yhdysvallat oli vaihtanut neuvottelutaktiikkaansa, ja oli nyt huomattavasti suostuvaisempi Pohjois-Korean ehdoille. Neuvottelut näyttivät alkuun edistyvän lupaavasti. Pohjois-Korea lupasi sammuttaa Yongbyonin ydinvoimalansa, josta sen aseissa käytetty plutonium oli oletetusti peräisin, ja se sitoutui antamaan selonteon plutonium-, ja uraanipohjaisista ohjelmistaan. Vastineeksi Yhdysvallat lupasi Pohjois-Korealle energia-apua, ja jos neuvottelut saataisiin suotuisaan päätökseen, lupauksen suhteiden normalisoimisesta ja sanktioiden

²⁶⁸ "The treaty was always hypocritical, policed by those states whose security it confirmed. It has been a vehicle of superpower convenience." The Guardian 11.10.2006, Comment & Debate: Accept North Korea into the nuclear club or bomb it now: economic sanctions are a coward's response that would only punish the people while propping up Kim.

²⁶⁹ Sama.

²⁷⁰ Sama.

²⁷¹ The Guardian 16.10.2006, "Nuclear proliferation: Expediency's toxic fallout".

lopettamisesta. The Guardian paheksui kuitenkin tapaa, jolla tilanteeseen oli päädytty. Se totesi, että ilmeinen viesti muille ”roistovaltioille” oli, että ”päästäkseen pois terrorismia tukevien maiden listalta tarvitsi vain rakentaa ydinpommi ja räjäyttää se”.²⁷²

Pohjois-Korean toinen ydinkoe herätti laajaa pahennusta kansainvälisessä yhteisössä. The Guardian tyrmäsi kuitenkin järjestöinä ne julkisessa keskustelussa esitetyt väitteet, joiden mukaan Pohjois-Korean halu hankkia itselleen ydinaseita olisi irrationaalista. Se muistutti, että Yhdysvallat on yrittänyt kaataa Pohjois-Korean hallinnon aina kylmän sodan päättymisestä lähtien, se Pohjois-Korea listattiin julkisesti Bushin ”pahan akselille”, ja Clintonin esittämät vakuuttelut, ettei Yhdysvallat haudo vihamielisiä aikomuksia Pohjoista kohtaan, vedettiin Bushin kaudella selväsanaisesti takaisin.²⁷³

The Guardian arveli, että Pohjois-Korea veti johtopäätöksensä vuoden 2003 Irakin sodasta, että ainoastaan massiivinen sotilaallinen pelote riittäisi pitämään Yhdysvaltain hyökkäyksen loitolla, ja että aseistariisuminen ja alistuminen tarkastuksiin ainoastaan lisäävät hyökkäyksen kohteeksi joutumisen riskiä. The Guardianin mukaan olikin vain ajan kysymys, milloin Pohjois-Korea uusisi vuoden 2006 puoliksi epäonnistuneen ydinkokeensa todistaakseen statuksensa ydinasevaltiona.²⁷⁴

Lehti kommentoi myös, että ydinasekeskustelua leimaavat ”henkeäsalpaava tekopyhyys”, jota alleviivaavat Israelin, Intian ja Pakistanin ydinasevarustelun hiljainen siunaaminen, kun samaan aikaan Pohjois-Koreaa ja Irania rankaistiin pakotteilla ”sääntöjen rikkomisesta”.²⁷⁵

The Guardian julkaisi Pohjois-Korean kolmannen ydinkokeen ja Kwanmyongsong 3-2 satelliitin laukaisun jälkeen Comment & Debate -osiossaan kirjoituksen, jonka mukaan ydinaseet eivät ole edes oikea uhka, mutta kansakunnan reaktio niihin on huolestuttava. The Guardian puhui ydinaseista ”poikien leluina”, joilla ei ole ensivaikutelmastaan huolimatta minkäänasteista sotilaallista arvoa – ydinaseiden arvon katsottiin olevan ainoastaan poliittinen. The Guardianin

²⁷² The Guardian 16.10.2006, ”Nuclear proliferation: Expediency’s toxic fallout”.

²⁷³ The Guardian 28.5.2009, ”Comment & Debate: After Iraq, it’s not just North Korea that want’s the bomb: The nuclear weapons states are the main drives of proliferation. Only far-reaching disarmament can halt their spread”.

²⁷⁴ Sama.

²⁷⁵ Sama.

mukaan väitteet siitä, että Pohjois-Korean ohjukset muodostaisivat uhan kolmannelle valtiolle olivat ”absurdeja”.²⁷⁶

Jokainen ydinasekeskustelu on pullollaan tuomiopäivän ennustuksia, mutta The Guardianin mukaan pelko on aiheeton – ydinaseet ovat yksinkertaisesti liian tehokkaita käytettäväksi, ja sodassa kysymys on alueiden valtaamisesta, ei ”asioiden ja ihmisten räjäyttelemisestä”. Ydinaseisiin liittyvän keskustelun synkän sävyn tarkoituksena on The Guardianin mukaan varmistaa, että aiheesta kertovat kirjat menevät kaupaksi ja asefirmat saavat uusia sopimuksia.²⁷⁷

The Guardian katsoo myös ydinaseiden vaikutuksen olevan liioiteltu: pitkäkestoinen tavanomaisten joukkojen sota kukisti Japanin toisessa maailmansodassa, eivät kaksi ydinasetta.²⁷⁸

The Guardian arvioi, ettei ole mahdollista saavuttaa tilannetta, jossa vain ”me”, eli Britannia, pitää hallussaan ydinasetta. Pohjois-Korea ei pyri rakentamaan ydinasearsenaalia hyökätäkseen muiden kimppuun, vaan ”machoillakseen”. Ydinaseet ovat ”kalliita poikien leluja” vailla todellista käyttötarkoitusta. The Guardian näki niiden haitallisimman vaikutuksen Britanniaan olevan se, kuinka ydinaseiden uhalla maan johtajat perustelivat kansalaistensa vapauksien poistamista ja rajoittamista tiedusteluun ja turvallisuuteen vedoten.²⁷⁹

Joulukuussa 2013 The Guardian kommentoi, että Pohjois-Korean ja Iranin köyhdyttäminen taloudellisin pakottein ei ratkaise vaan pahentaa ongelmaa ja olevan niin ilmiselvän haitallista, että on hämmästyttävää, miksi sitä edelleen ehdotetaan ratkaisuksi.²⁸⁰

The Guardian näyttää Pohjois-Korean ydinaseambitiot huolestuttavina ja tuomittavina mutta sen linjaa voidaan luonnehtia radikaalimmaksi, kuin NYT:n. Siinä missä NYT näyttää ottaneen ydinaseiden olemassaolon ja virallisten ydinase maiden statuksen annettuna, The Guardian toivoo avoimesti kaikkien ydinaseiden poistamista. Suurvaltojen toimiminen aseistariisumisen esimerkkinä näytetään pääkirjoituksissa hyvin tärkeäksi, jotta pienemmät ”toisen renkaan” valtiot vakuuttuisivat ydinaseambitioiden turhuudesta. The Guardian muistuttaa Yhdysvaltojen ja Britannian moraalisesta

²⁷⁶ The Guardian 4.12.2013, ”Comment: North Korea's toys are not a threat – but our reaction is: Big missiles and nuclear weapons don't topple states, conventional arms do. Their menace is political, not military”.

²⁷⁷ Sama.

²⁷⁸ Sama.

²⁷⁹ Sama.

²⁸⁰ Sama.

velvoitteesta riisua oman arsenaalinsa, ennen kuin ne voisivat uskottavasti vaatia samaa Pohjois-Korealta.

Lehden linja ottaa myös radikaalisti kantaa suurvaltojen ydinaseapartheidiksi luonnehdittua syrjivää politiikkaa kohtaan, jota vasten Pohjois-Korean toimintaa tarkastellaan. Pohjois-Korean murtautumista ydinaseamaiden kerhoon ei kuitenkaan tervehditä ilolla, eikä Pohjois-Korea saa ympärilleen The Guardianissa samaa sankarin viittaa, jonka se itse itselleen antaa. Otoksen ajan ydinaseet näytetään The Guardianissa kalliina, vaarallisina ja käyttökelvottomina turhakkeina.

Suuren eron pääkirjoitusten näyttökulmissa muodostaa The Guardianin sinnikäs kritisointi Yhdysvaltain ajamaa politiikkaa kohtaan varsinkin George W. Bushin aikakaudella. Lehti menee jopa niinkin pitkälle, että esittää pääkirjoituksessaan sotilaallisen voiman käyttöä pakotteita parempana vaihtoehtona, jotka se luonnehtii pelkurimaisiksi ja hyödyttömiksi.

Suurvaltojen ja varsinkin George W. Bushin Yhdysvaltojen politiikan näytettiin olevan enemmänkin osa Pohjois-Korean proliferaation ongelmaa kuin sen ratkaisua. The Guardianin linja oli näyttää Bushin politiikka tempoilevaksi ja tekopyhäksi, ruokkien Pohjois-Korean epäilyksiä Washingtonin vilpittömyydestä, joita pahensi entisestään Yhdysvaltojen aloittama ennaltaehkäisevä proliferaatiosota Irakia vastaan vuonna 2003. Suurvaltojen harjoittaman ydinapartheidin arveltiin tuottaneen maailmaan yhden ydinasevaltion lisää sen sijaan, että se olisi vähentänyt niitä.

Foreign Affairs 1992-2013

Otokseni 1992-2013 aikana Foreign Affairsissa julkaistuissa artikkeleissa toistuva kysymys on, voisiko uusi ydinasevaltio Itä-Aasiassa tai Lähi-Idässä käynnistää alueellisen ydinasevarustelun kierteen usean alueellisen kilpailijan välille. Keskustelevien asiantuntijoiden näkemyksissä toistui usein, että uusi alueellisesti vaikuttava ydinasevaltio ei välttämättä ole ylivoimainen uhka Yhdysvalloille itselleen, mutta ydinasevarustelun kierre saattaisi synnyttää epätoivottavan tilanteen, jossa alueelliset pienet tai keskisuuret, toisilleen vihamieliset valtiot ajautuisivat asevarustelun kierteeseen.²⁸¹

Voisivatko esimerkiksi Etelä-Korea ja Japani, joilla molemmilla ns. latentti kyvykkyys eli tarvittava osaaminen ja resurssit, olla kiinnostuneita hankkimaan kotoperäisen ydinasearsenaalin turvakseen ydinasein varustetun Pohjois-Korean muodostamaa uhkaa vastaan? Myös Taiwanin ja Kiinan suhteet mainittiin olevan jännittyneiden ja Taiwan mainitaankin FA:ssa mahdollisena proliferoivana valtiona, jos Pohjois-Korean ydinaseohjelma laukaisee asevarustelun kierteen Itä-Aasiassa.²⁸² Kiristynyt turvallisuustilanne ja eskaloitua asevarustelu saattaisi johtaa tilanteeseen, jossa USA:n vaikutusvalta alueella voisi joidenkin asiantuntijoiden mukaan muuttua muotoaan tai jopa vähentyä.²⁸³

Pohjois-Korean ensimmäinen ydinkoe vuonna 2006 oli epäonnistuneenakin merkittävä askel, sillä se osoitti Pohjoisen omistavan riittävän kehittyneen teknologian, jotta koeräjäytystä on mielekästä yrittää.²⁸⁴ Kuten suhtautuminen Intian ydinkokeisiin 1970 – luvulla osoittaa, koeräjäytys yleensä synnyttää kansainvälisessä yhteisössä laajaa paheksuntaa ja pakotteiden yms. vastatoimenpiteiden

²⁸¹ Haas (2005).

²⁸² Allison (2010).

²⁸³ Cha (2007).

²⁸⁴ Singh, Way (2004), 7-9.

aallon²⁸⁵. Täten ydinkokeen suorittaminen vaillinaisella teknologialla tai ydinkokeen lavastaminen²⁸⁶ ei ole järkevää. Vaikka Pohjois-Korean ensimmäinen ydinkoe 9.10.2006 tuottikin kunnollisen ydinräjähdyskappaleen sijaan pelkän ydinsihinin (engl. nuclear fizzle) ja tässä mielessä epäonnistui, sitä voidaan pitää merkittävänä tapahtumana. Toimivan ydinaseen kokoaminen on merkittävä virstanpylväs, jonka jälkeen maata on pidettävä proliferoineena ydinasevaltana²⁸⁷.

Enimmäkseen FA:n sivuilla keskusteluun osallistuneet asiantuntijat ovat amerikkalaisia mutta myös USA:n ulkopuolisten tahojen ääni saadaan kuuluviin, sillä eteläkorealainen ministeri ja eteläkorealainen professori osallistuvat myös käytyyn keskusteluun.²⁸⁸ Pohjois-Korealaisien asiantuntijoiden ääniä ei FA:ssa ole julkaistu. Keskustelua käydään mm. siitä, oliko Clintonin Pohjois-Korean ydinaseohjelman purkamiseen tähännyt Agreed Framework fiasko vai menestys, ja onko George W. Bushin hallinnon valitsemassa uusi, kovempi linja perusteltu vai ei? Molemmat linjat saavat ymmärtäjänsä.²⁸⁹

Huoli ydinaseen päätyemisestä radikaalin terroristiryhmän käsiin oli esitetty jo 1990-luvulla Neuvostoliiton luhistuttua, mutta myös Pohjois-Korea, Iran ja Pakistan nähtiin mahdollisina tulevaisuuden ydinaseiden tai -teknologian ”vuotajina”, joiden kautta ydinase saattaisi päätyä jollekin radikaalille ryhmälle, kuten esimerkiksi Al-Qaidalle.²⁹⁰

Yhdysvaltain ydinasedoktriinia ja ulkopoliittisia linjauksia kommentoidaan FA:ssa ahkerasti. Kantaa otetaan esimerkiksi siihen, millainen pitäisi olla Yhdysvaltain suhde ydinaseiden leviämisen ehkäisemisen ja ulkopoliitiikan välillä.²⁹¹ Myös ydinasedoktriinin arveltiin kaipaavan uudistamista kylmän sodan loppumisen jälkeen, jotta ne vastaisivat paremmin muuttuneita olosuhteita. George

²⁸⁵ Intia suoritti ensimmäisen ydinkokeensa 1974 ja sen seurauksena sai vastaansa pakotteiden hyökyaallon ja laajaa paheksuntaa kansainvälisessä yhteisössä. Intia kutsui ydinkoettaan rauhanomaiseksi, vedoten räjähteen olevan tarkoitettu käytettäväksi esim. kaivostoiminnassa. Rauhanomaisen ja sotilaallisen ydinkokeen eron mielletään olevan räjähteen toimitettavuudessa: ´rauhanomainen´ ydinase on sopimaton toimitettavaksi ohjuksen kärjessä, tai lentokoneessa kohteeseensa ja siten sopimaton sotilaskäyttöön. Intia suoritti sotilaalliset ydinkokeensa 1998 ja Pakistan muutamaa päivää myöhemmin, taaskin saaden osakseen laajaa paheksuntaa ja pakotteita. George W. Bush poisti Yhdysvaltain 1970 – luvulla ja 1990 – luvun lopulla langettamat pakotteet vuonna 2005.

²⁸⁶ Koeräjäytyksen vaatimattoman lopputuloksen tähden eri lehdissä käytiin keskustelua, olisiko mahdollista, että Pohjois-Korean ydinkoe olisikin lavastettu pelotteen luomiseksi. Tätä pidettiin kuitenkin ankarien seurausten tähden epätodennäköisenä.

²⁸⁷ Singh, Way (2004), 7-9.

²⁸⁸ Ahn (1994). Hong (1999).

²⁸⁹ Harrison (2005). Reiss, Gallucci (2005). Mazarr (2007). Cha (2007).

²⁹⁰ Allison (2010).

²⁹¹ Deutch (1992).

W. Bushin aikana FA:ssa puheenvuoroja esittäneet asiantuntijat toivoivat palaamista kansainväliseen yhteistyöhön ja yhtenäisempää linjaa Bushin hallinnolle.²⁹²

Yhdysvaltain tiedustelupalvelun hankkiman aineiston valossa näytti mahdolliselta, että Pohjois-Korealla todellakin olisi ollut rinnakkainen uraanin rikastamisohjelma mutta todisteet eivät olleet ratkaisevia. Rikastettua uraania voisi käyttää vaihtoehtoisena fissiilinä plutoniumin sijaan, jota Pohjois-Korean ydinreaktorit tuolloin tuottivat.²⁹³

FA:n sivuilla kuitenkin esitettiin myös epäileviä puheenvuoroa tiedustelutietojen tarkkuudesta ja niiden käyttötarkoituksesta. Vaikka esimerkiksi sentrifugien ostot olivat rikkomus Clintonin Agreed Framework –sopimusta kohtaan, niitä ei kielletä esimerkiksi NPT:ssä. Lisäksi ostettujen sentrifugien määrä oli vain muutamia kymmeniä, kun puolestaan asekelpoisen rikastetun uraanin merkittävien määrien valmistaminen vaatisi tuhansia. FA arveli, ettei Yhdysvallat saanut olla liian sinisilmäinen, ja että mahdollisesta vaihtoehtoisesta fissiiliohjelmasta olisi saatava aikanaan selvyys, mutta Clintonin aloittamien neuvottelujen katkeamisen olevan suurempi uhka Yhdysvaltain turvallisuudelle.²⁹⁴

Varsinkin Pohjois-Korean asiantuntija Selig Harrison kritisoi Bushin hallintoa sen koetusta taipumuksesta esittää epätäydellisten todisteiden nojalla pahimman tapauksen skenaarion tapahtuneena tosiasiana. Artikkelissaan Harrison ilmaisi epäilynsä Pohjois-Korean uraanin rikastamiskyvyn mittaluokkaa kohtaan, ja toivoi pitävämpiä todisteita Bushin valitseman politiikan tueksi. Harrison painotti, että tähän asti esitetyt todisteet eivät olleet ratkaisevia ja ne oli toimittanut sama tiedustelupalvelu, joka oli tuottanut raportit Irakin joukkotuhoojista; esitetyt arviot olivat myös Irakin kohdalla herättäneet suurta huolta, mutta paljastuneet myöhemmin virheellisiksi.²⁹⁵

FA arvioi nykyisen järjestyksen olevan äärimmäisen hauras, ja Pohjois-Korean, Iranin ja Pakistanin muodostavan kolme kiireellisintä haastetta. Mikäli Pohjois-Korea ja Iran tulevat ydinasevaltioiksi, NPT olisi tehty tyhjäksi ja jos nykyinen ydinaseiden leviämistä jarruttava systeemi romahtaisi,

²⁹² Carter (2004). Deutch (2005). Mazarr (2007).

²⁹³ Harrison (2005).

²⁹⁴ Sama.

²⁹⁵ Sama.

ydinsodan ja ydinterrorin mahdollisuudet nousisivat niin merkittävästi, että jokaisen järkevän valtiomiehen on taisteltava tätä mahdollisuutta vastaan.²⁹⁶

Alkuvuodesta 2010 FA otti kantaa, ettei kansainvälinen yhteisö ollut vielä täysin käsittänyt Pohjois-Korean ydinaseohjelmaan liittyviä huolestuttavia tosiasioita. Ydinaseiden leviämistä vastaan rakennettu koneisto oli osoittautunut voimattomaksi ehkäisemään ydinaseiden leviämistä ja salaisten ydinasepyrkimysten havaitsemista. Kahdeksassa vuodessa Pohjois-Korea, yksi eristäytyneimmistä ja köyhimmistä valtioista, moninkertaisti plutonium-varastonsa ja suoritti kaksi ydinkoetta ja se ilmeisesti onnistui pitämään pitkään salassa rinnakkaisen uraanin rikastamisohjelman; Pohjois-Korea oli myös suorittanut mittavasta kansainvälisestä painostuksesta huolimatta lukuisia ohjuskokeita ja myynyt eteenpäin ydinteknologiaansa esimerkiksi Syyriaan. Tämä herätti FA:ssa kysymyksiä, kuinka rapauttava vaikutus Pohjois-Korean antamalla esimerkillä on NPT:hen ja tulevaisuuden proliferaatioon?²⁹⁷

FA:n arvioi alkuvuodesta 2010, että Pohjois-Korean tapaus herättää kaksi merkittävää huolta: ensinnäkin, ydinteknologian myyminen Syyriaan viittaa, että Pohjois-Korea saattaa ajatella voivansa proliferoida ydinteknologiaa ympäri maailmaa, ehkä ydinaseista kiinnostuneelle Iranille tai jopa Al-Qaidalle joutumatta siitä vastuuseen; toiseksi, kuinka haitallinen vaikutus on sillä, että yksi maailman eristäytyneimmistä ja köyhimmistä valtioista saattaa uhmata rangaistuksetta suurvaltojen ylläpitämää NPT:tä?²⁹⁸

FA näki, että Presidentti Barack Obaman visiota ydinaseettomasta maailmasta on kansainvälisen turvallisuuden asiantuntijoiden piirissä pidetty hankalasti toteutettavana tai vähintäänkin pitkän tähtäimen projektina, eikä virallisten ydinasevaltioiden toiminta viittaa siihen, että yksikään niistä olisi luopumassa omasta arsenaalistaan. Tämän vuoksi on helppo nähdä, miksi kansainvälisessä yhteisössä NPT on helppo nähdä ydinaseet omistavien eliittivaltioiden yrityksenä pitää vähäisemmät valtiot ulkona ydinaseklubista.²⁹⁹

²⁹⁶ Allison (2010).

²⁹⁷ Sama.

²⁹⁸ Sama.

²⁹⁹ Sama.

FA teki saman huomion kuin The Guardian³⁰⁰ viitaten brittiläisen strategian tuntijan Lawrence Freedmaniin, jonka mukaan Irakin sota opetti sen, että nähtävästi ainoa uskottava keino suojautua Yhdysvaltain sotilaalliselta interventiolta on omistaa kotoperäinen ydinasepelote.³⁰¹

Vuonna 2010 Pohjois-Korean onnistuneen toisen ydinkokeen jälkeen FA arveli Pohjois-Korean ydinasepyrkimykset olevan jo niin pitkällä, ettei sitä voitaisi pysäyttää lyhyellä tähtäimellä mutta pitemmän aikavälin kuluessa Pohjois-Korean ydinaseohjelma voisi olla mahdollista saada puretuksi oikeissa olosuhteissa. Siksi olisi tärkeää keskittyä minimoimaan jo tapahtuneen proliferaation alueelliset vaikutukset ja luoda otolliset olosuhteet Pohjois-Korean sisäiselle muutokselle.³⁰²

FA:n näki myös erittäin tärkeää olevan sen, että Pohjois-Korean ja Iranin ydinaseohjelmien mahdollista kääntymistä odotellessa NPT:n allekirjoittaneiden maiden olisi tärkeä pitää silmällä mahdollisia tulevaisuuden proliferoivia valtioita ja tehostaa kansainvälisen yhteisön toimintaa ydinaseiden leviämisen estämiseksi ja laskea ydinaseiden merkitystä virallisten ydinase maiden turvallisuuspolitiikassa. Tulevaisuuden proliferaation kannalta olisi myös erittäin tärkeää huolehtia niistä valtioista, jotka kokevat esimerkiksi turvallisuusympäristönsä puolesta kokevat tarvetta ydinaseen kehittämiseen, jotta ilmeisin motiivi proliferaatiolle saataisiin minimoitua.³⁰³

Tästä mahdollisesti seuraava NPT:n romahtaminen olisi katastrofi FA:n mukaan katastrofi, josta ei olisi helppoa tietä ulos.³⁰⁴

FA:n linjaa voi luonnehtia konservatiiviseksi mutta ydinasevastaiseksi. Julkaisun sivuilla ei esiinny avointa kannatusta konfliktin ratkaisemiselle sotilaallisin keinoin mutta Pohjois-Korean ydinaseohjelma koetaan merkittävänä uhkana kansainväliselle turvallisuudelle ja huolestuttavana esimerkkinä tulevaisuuden proliferaatiota ajatellen. FA keskittyi muita julkaisuja enemmän tulevaisuuden proliferaation ja ydinaseiden leviämistä jarruttavan systeemin NPT:n kohtalon pohtimiseen.

FA vaikuttaisi oletettavan ydinasevaltioiden olemassaolon annettuna mutta ei toivo Pohjois-Korean tai minkään muunkaan valtion liittyvän ydinasevaltioiden klubiin. FA kannattaa NPT:tä proliferaatiota hillitseväenä mekanismina mutta annetuissa puheenvuoroissa usein rivien välistä

³⁰⁰ Katso sivu 55.

³⁰¹ Allison (2010).

³⁰² Schulte (2010).

³⁰³ Sama.

³⁰⁴ Allison (2010).

tulee ilmi, ettei virallisten ydinasevaltojen ydinasearsenaaleja pidetä uhkana, eikä niiden ydinaseriisuntaa kovin kiireellisenä päämääränä. Esimerkiksi FA viittaa Barack Obaman esittämän toiveen ydinaseettomasta maailmasta olevan hieno asia, mutta sinne päästäneen vasta joskus hamassa tulevaisuudessa. FA:ssa esitetyt puheenvuorot vaikuttavat hiljaisesti kannattavan status quo –tilaa, eli NPT:ssä hahmoteltua maailmaa, jossa muutamat etuoikeutetut valtiot saavat omistaa ydinaseita, mutta uusia ei toivota, sillä täydellisestä ydinaseriisunnasta ei FA:n sivuilla keskustella.

Huolta FA:ssa herättää paitsi Pohjois-Korean huono esimerkki tulevaisuuden proliferoiville valtioille, mutta myös uuden ydinasevaltion ilmaantumisen vaikutus Itä-Aasian herkkään voimatasapainoon.

Suurin osa FA:ssa kirjoittaneista kommentaattoreista on yhdysvaltalaisia tutkijoita, mutta julkaisu esittää lausutulle ihanteelleen uskollisena kattavan skaalan asiantuntijamielipiteistä myös Yhdysvaltain ulkopuolelta. Pohjoiskorealaisten asiantuntijoiden lausuntoja FA ei ole julkaissut, mahdollisesti näyttökulmansa propagandistisen luonteen vuoksi. Täysin äänettömäksi Pohjois-Korean puoli asiasta ei kuitenkaan jää, sillä Pohjois-Korean näyttökulmaa edustaa yksittäinen Itä-Aasian asiantuntija Selig Harrison.

Päätäntö

Uuden ydinasevaltion ilmaantuminen maailmaan voidaan nähdä NPT:n epäonnistumisena. Sen luomista turvamekanismeista huolimatta Pohjois-Korea kykeni hankkimaan itselleen tarvittavan teknologian ja fissiilit toimivan ydinaseen rakentamiseen. Myöskään NPT:n kautta langetetut pakotteet eivät saaneet Pohjois-Koreaa luopumaan ydinaseambitioistaan. Pohjois-Korean huomattava päättäväisyys hankkia itselleen ydinasepelote viittaa siihen, että niiden omistajuus mielletään ainakin Pyongyangissa siinä määrin arvokkaaksi päämääräksi, että huomattavan resurssimäärän uhraaminen ja intensiivistä kansainvälistä painostusta vastaan itsepäisesti taistelemine on mielekäs ratkaisu. Tähän viittaavat myös Pohjois-Korean Pohjoismaiden suurlähetystön julkaisemat tiedonannot, jotka sisältävät runsain mitoin ihailua suurin uhrauksin saavutettua Pohjoisen ydinasepelotetta kohtaan. Ydinaseiden kehittämisestä päätöksen tehneet johtajat Kim Il-sung ja Kim Jong-il esitetään Pohjois-Korean näyttökulmasta suurmiehinä ja suurina kansallisina hyväntekijöinä.

Pohjois-Korean suurlähetystön julkaisemat materiaalien puhumistapojen tutkimus paljastaa pohjoiskorealaisten liittävän ydinaseeseensa hyvin positiivisia latauksia. Ydinase tuo ennen kaikkea turvaa ulkoista hyökkääjää, Yhdysvaltoja, vastaan. Ydinase nähdään selvästi myös suuruuden symbolina kansainvälisellä areenalla, jonka arvellaan tuovan Pohjoiselle aiempaa suurempaa huomiota ja arvovaltaa kansainvälisessä yhteisössä. Se on ”kansakunnan aarre” ja voiman tunnusmerkki.

Pohjois-Korean ydinasetta voidaan pitää myös Yhdysvaltain johtaman kansainvälisen yhteistyön epäonnistumisena. Vuosien ja vuosikymmenien aikana käydyt kuudenväliset neuvottelut eivät onnistuneet tuottamaan NPT:n ja Yhdysvaltojen kannalta haluttua tulosta, kuten eivät tuottaneet YK:n langettamat taloudelliset pakotteet tai tarjotut tukipaketitkaan. Pohjois-Korean onnistui kuin onnistuikin murtautua ydinase maiden ”klubiin” kaikista sen tielle asetetuista esteiteistä huolimatta.

Kylmän sodan jälkeisessä maailmassa ydinasepariteetti eli lukumääräinen tasavertaisuus ei enää näyttele niin suurta roolia kuin se näytteli kylmän sodan aikana Yhdysvaltain ja Neuvostoliiton välisessä asevarustelukilvassa: Pohjois-Korean kaltaisen pienemmän valtion ei tarvitse pyrkiä tasavertaiseen ydinaseiden määrään, koska minimaalinen pelotekin riittää takaamaan halutun vaikutuksen ulkoiseen uhkaan. Yksikin asutuskeskukseen osunut ydinase aiheuttaisi niin massiivista

taloudellista ja inhimillistä tuhoa, ettei se olisi hyväksyttävissä.³⁰⁵ Pelotteen tehokkuus riippuu pitkälti siitä, *ketä* yritetään karkottaa, *mikä* on se asia, jota karkotettavan ei toivota tekevän, ja *missä olosuhteissa*.³⁰⁶ Uhka yhdenkin ydinaseen osumisesta kohteeseensa Yhdysvalloissa saattaa hyvinkin pidättää Yhdysvallat valitsemasta lukuisia vaihtoja, joita sillä olisi käytössään päättäessään tulevaisuudessa toimistaan Pohjois-Korean suhteen. Tätä vasten voidaan helposti nähdä, miksi Pohjois-Korea haluaa kehittää itselleen ydinasepelotteen, vaikkei sillä ole toivoakaan päästä tasapaiseen ydinasearsenaaliin suurimpana turvallisuusuhkana pitämänsä Yhdysvaltain kanssa. Jos yhden tai useamman kaupungin tuhoutumisen uhka riittää pitämään Yhdysvaltain sotavoimat poissa Pohjois-Koreasta, ydinasepelote on tehnyt tehtävänsä.

Pohjois-Korea ei kuvaa itseään ydinaserenegaattina, vaan oikeuden ja turvallisuuden puolustajana imperialistisia Yhdysvaltoja vastaan. Pohjois-Korea kuvaa toimivansa rauhan takaajana ja vastapainona Yhdysvaltain vaikutukselle Itä-Aasiassa. Pohjoinen kuvaa myös, kuinka heidän aseensa edustavat täysin uutta ydinaseiden käyttötapaa, joilla pienet valtiot voivat haastaa suurvaltojen hegemonian tuoden mukanaan tasapainoa, rauhaa ja vaurautta.

Täysin rauhaa syleileviä Pohjoisen tiedonannot eivät kuitenkaan ole, sillä se muistuttaa hyökkäyksen kohteeksi joutuessaan muuttavansa ”vihollistensa linnakkeet tulimereksi”³⁰⁷. Rauhanomaisuutensa vakuuttelun lomassa Pohjoinen muistuttaa useasti myös armeijansa vastaiskujen armottomuudesta ja päättäväisyydestä, mikäli sen suvereniteettia loukattaisiin.

Ydinasepelotteella ja ohjusteknologialla pullistelu on linjassa sen oletuksen kanssa, ettei Yhdysvallat käytä sotilaallista voimaa proliferoinutta valtiota vastaan sen jälkeen, kun sen ydinasearsenaali on saavuttanut käyttövalmiuden.³⁰⁸ Pohjois-Korealla on siis motiivi antaa pelottava ja arvaamaton vaikutelma ja saada Yhdysvallat vakuuttumaan, että sen ydinase ja kantolaiteteknologia on todellakin käyttövalmis. Mahdollisesti tästä syystä Pohjois-Korea suorittikin ydinkokeensa kohtalaisen nopealla aikataululla, 2006-2013 kolme kertaa.

Suurta hegemonian siirtymistä uuden ydinasevaltion esiinmurtautuminen tuskin ennustaa, mutta Pohjois-Korean osoittama huomattava sinnikkyys viittaa siihen, että ydinase asejärjestelmänä on edelleen valttikortin asemassa. Yhdysvaltojen ja muiden virallisten ydinase maidenkin kannalta

³⁰⁵ Fors (2006), 78.

³⁰⁶ Pierre (1972), 306.

³⁰⁷ KDKT:n Pohjoismaiden suurlähetystön tiedote 2/2013.

³⁰⁸ Feaver, Niou (1996), 23.

tilanne on kiusallinen, sillä Pohjois-Korean antama esimerkki saattaa toimia inspiraationa proliferoiville valtioille tulevaisuudessa. Yhdysvaltain ja muidenkin virallisten ydinase maiden on huolehdittava myös tulevaisuuden proliferaatiosta, jotta uusia ydinasevaltoja ei alkaisi putkahdella esiin kuin sieniä sateen jälkeen.

Ydinaseiden leviäminen on suhteellisesti suurempi uhka vahvoille kuin heikoille valtioille. Pohjois-Korean kaltaisten ”toisen rivin” ydinaseteknologian omistajien on arveltu mahdollisesti lisäävän kansainvälistä ydinaseteknologian saatavuutta, ja siten horjuttavan ydinaseiden leviämistä estävää NPT:tä. Tämä on huolestuttava tekijä Yhdysvaltain kannalta, sillä yhteisen vihollisen on todettu olevan ydinaseiden levittämistä edistävä tekijä.³⁰⁹ Pohjois-Korean tapauksessa jännittyneet suhteet Yhdysvaltoihin saattaisi olla Pohjoiselle motiivi levittää ydinaseteknologiaa kolmansille osapuolille, jotka myös pitävät Yhdysvaltoja uhkana turvallisuudelleen. Tämä tehnee Pohjois-Koreasta Yhdysvaltain silmissä mittavan turvallisuusuhan mahdollisena tulevaisuuden ydinase markettina kolmansille maille ja mahdollisesti jopa ei-valtiollisille toimijoille.

Ydinasetutkijoiden piirissä arveltiin jo 1990 – luvulla Yhdysvaltain kohtaavan erityisen suuria jännitteitä liittyen sen laajennettuun pelotteeseen³¹⁰. Yhdysvaltain politiikka liittyen NPT:hen ja ydinaseiden hankkimiseen saattaa synnyttää merkittäviä jännitteitä tulevaisuudessa.³¹¹ Pohjois-Korean murtautumisen ydinase maiden kerhoon voidaan nähdä syntyneen näistä jännitteistä. Vaikka Yhdysvaltain liittolaisen Etelä-Korean maaperällä ei enää olekaan ydinaseita, Yhdysvaltain laajennetun pelotteen takaama ydinsateenvarjo³¹² nähdään Pohjois-Koreassa uhkana ydinaseiden käytöstä. Myös Pohjois-Korean julkilausuttu kritiikki NPT:n kaksinaismoralistiseksi koetusta luonteesta ja Yhdysvaltain valikoivasta asennoitumisesta ydinaseiden leviämiseen tukee näkemyksiä merkittävien ydinasejännitteiden olemassaolosta.

Molemmissa käyttämässäni sanomalehtiaineistoissa, NYT:ssa ja The Guardianissa, näyttökulma ydinaseiden leviämiseen on odotetusti kielteinen.

³⁰⁹ Kroenig (2009), 4.

³¹⁰ Laajennettu pelote tarkoittaa, että Yhdysvallat on sitoutunut käyttämään omaa ydinasearsenaaliaan puolustaakseen liittolaistaan.

³¹¹ Sagan (1996/1997).

³¹² Ydinasateenvarjolla viitataan Yhdysvaltain antamaan sitoumukseen käyttää tarvittaessa omia ydinaseitaan puolustaakseen liittolaistaan. Sitoumuksen tarkoitus on saada liittolainen pidättäytymään luomasta kotoperäistä ydinasearsenaalia.

NYT:ssa ydinaseiden leviäminen mielletään selvästi uhkana ja Pohjois-Korean ydinasevarustelun ei näytetä olevan toivottava asia. NYT ei juuri ota kantaa Yhdysvaltain omiin ydinaseisiin, mutta esittää uuden ydinasevaltion ilmaantumista maailmaan huolestuttavana asiana. NYT:n lähestymistapa on konservatiivinen, sillä se näyttää kannattavan nykyisen systeemin ylläpitoa, jossa muutaman valitun valtion ydinaseomistajuus on sallittu, ja muutosta ydinasevaltioiden lukumäärään epätoivottavana asiana.

Myös The Guardian edustaa ydinasekielteistä kantaa mutta merkittävästi eri tavalla kuin The New York Times. Siinä missä NYT harvemmin huomioi kysymystä yleisestä ydinaseiden riisumisesta, The Guardianissa julkaistuissa pääkirjoituksissa koko ydinaseiden olemassaolo asetettiin radikaalisti kyseenalaiseksi. The Guardian kyseenalaisti niin Pohjoisen kuin Britannian ja Yhdysvaltojenkin ydinasearsenaalin käyttöarvon, monesti viitaten niiden olevan hyödyttömiä. The Guardian kritisoi myös NYT:a radikaalimmin koko ydinaseiden leviämistä vastustavan systeemin perusluonnetta, joka koettiin kaksinaismoralistiseksi: ydinasevaltiot olivat päättäväisesti kieltämässä Pohjois-Korealta oikeutta ydinaseiden omistajuuteen, mutta toisaalta itse selvästikin rakensivat oman puolustuspolitiikkansa niiden varaan.

The Guardian kritisoi myös oman hallituksensa tiedonantoja ydinaseilla varustetun Pohjois-Korean muodostamasta turvallisuusriskistä kyseenalaistamalla Pohjois-Korean muodostavan Britannialle niin merkittävän uhan, että brittiläinen ydinasepelote heitä vastaan olisi perusteltu. The Guardian esitti, että Pohjois-Koreaa käytettiin mahdollisesti tekosyynä Britannian oman ydinasepelotteen ja siihen liitetyn suurvaltastatuksen ylläpitämiseen, sekä mahdollisesti tulevaisuudessa jopa kansalaisvapauksien rajoittamiseen ja tiedusteluun.

FA:ssa, joka on enemmänkin keskustelun foorumi kuin yhtenäistä linjaa edustava painomedia, ydinaseet ja proliferaatio nähtiin poikkeuksetta epätoivottavana asiana. Keskustelu käytiin siitä, millainen on Yhdysvaltojen rooli proliferaation ongelman ratkaisemisessa, ja mikä strateginen linja tuottaa todennäköisimmin parhaita tuloksia Pohjois-Korean kanssa, joka on tunnettu oikukkaana neuvottelukumppanina. Keskustelun kohteena oli varsinkin George W. Bushin hallinnon ulkopolitiikka 2000-luvun alussa, joka laajalti nähtiin riidanhaluisena ja mahdollisesti Pohjois-Korean proliferaatiohaluja lisänneenä linjana, mutta oli myös heitä, joiden mielestä Bushin politiikka oli varsinkin Aasiassa mainettaan onnistuneempi³¹³.

³¹³ Cha (2007).

Aikarajaukseni päättyy vuoden 2013 joulukuuhun, mutta neuvottelut Pohjoisen ydinaseohjelman lopettamiseksi ovat tämän pro gradu -työn kirjoittamishetkellä lokakuussa 2018 yhä käynnissä. Työni joutuu jättämään kesken lukuisia mielenkiintoisia sivupolkuja, kuten esimerkiksi Japanissa lisääntyvän kiinnostuksen tavanomaisten sotavoimien vahvistamiseen, ja mahdollisesti jopa ydinasepelotteen luomiseen, sekä yleisen vaikutuksen niin Aasian voimatasapainoon ja ydinaseiden leviämiseen niin Itä-Aasiassa kuin maailmanlaajuisestikin. Toimiiko Pohjois-Korean tapaus rohkaisevana esimerkkinä esimerkiksi Lähi-Idän, tai Itä-Aasian muille valtioille niiden ydinasepyrkimyksissä? Vielä kirjoitushetkellä on epäselvää, saadaanko Korean niemimaan ydinasejännitteet raukeamaan ja ovatko käytetyt keinot diplomaattisia vai eivät.

Lähteet

Tutkimusaineisto

New York Times 1992 - 2013 (ProQuest JY), vierailtu 1.12.2013-20.3.2014.

The Guardian 1992 - 2013 (ProQuest JY), vierailtu 1.12.2013-20.3.2014.

Foreign Affairs 1992 - 2013 (ProQuest JY), vierailtu 1.12.2013-20.3.2014.

Korean demokraattisen kansantasavallan Pohjoismaiden suurlähetystön tiedotteet 2009 – 2013.

Suomen Juche-aatteen opintoyhdistys. <https://www.jucheaate.com/>. Vierailtu 24.10.2018.

Lähdekirjallisuus

Ahn, Byung-joon, The man who would be Kim. Foreign Affairs, Nov/Dec 1994, Vol. 73 Issue 6, 94-108.

Allison, Graham, Nuclear disorder (2010). Foreign Affairs, Jan/Feb 2010, Vol. 89 Issue 1, 74-85.

Carter, Ashton, How to counter WMD? (2004). Foreign Affairs, Sep/Oct 2004, Vol. 83 Issue 5, 72-85.

Cha, Victor, Winning Asia (2007). Foreign Affairs, Nov/Dec 2007, Vol. 86 Issue 6, 98-113.

Siracusa, Joseph, Nuclear weapons : a very short introduction (2008). New York. Oxford University Press.

Cirincione, Joseph, Bomb scare : The history and the future of nuclear weapons (2007). New York: Columbia University Press.

Deutch, John, The new nuclear threat (1992). Foreign Affairs, Fall 1992, Vol 71, Issue 4, 120-134.

Deutch, John, A nuclear posture for today (2005). Foreign Affairs, Jan/Feb 2005, Vol. 84 Issue 1, 49-60.

Eberstadt, Nicholas, Can the two Koreas be one? Foreign Affairs, Winter 1992, Vol. 1 Issue 5, 150-165.

Feaver, Peter D., Niou Emerson M.F., Managing nuclear proliferation: Condemn, Strike or Assist? (1996). *International Studies Quarterly* (1996) 40, 209 – 233.

Fiske, John, Merkkien kieli – Johdatus viestinnän tutkimiseen (1994). Suom. Veikko Pietilä, Risto Suikkanen ja Timo Uusitupa. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

French, Paul, North Korea: the paranoid peninsula – A modern history (2007). London UK: Zed books Ltd.

Forss, Stefan, Yhdysvaltain ydinasepolitiikka (2006). Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos. Julkaisusarja 2, Tutkimuslustoja No 34. Helsinki: Edita Prima Oy.

Fukuyama, Francis, Historian loppu ja viimeinen ihminen (1992). Suom. Heikki Eskelinen. Juva: WSOY.

Gaddis, John Lewis, We now know – Rethinking cold war (1997). New York: Oxford University Press Inc.

Garwin, Richard, HEU done it. *Foreign Affairs*, Mar/Apr 2005, Vol 84, Issue 2, 145-146.

Haas, Richard, Regime change and it's limits (2005). *Foreign Affairs*, Jul/Aug 2005, Vol. 84 Issue 4, 66-78.

Harrison, Selig, Did North Korea cheat? (2005). *Foreign Affairs* Jan/Feb 2005, Vol. 84 Issue 1, 99-110.

Hassig, Ralph, Oh, Kongdan (2009), The hidden people of North Korea. Plymouth UK: Rowman & Littlefield Publishers, Inc.

Herken, Gregg, The winning weapon (1988). New Jersey: Princeton University Press.

Hoare, James E. (2012), Historical dictionary of Democratic People's republic of Korea. Lontoo: Scarecrow Press.

Hong, Soon-jong, Thawing Korea's cold war. *Foreign Affairs*, May/Jun 1999, Vol 78, Issue 3, 8-12.

Hyland, William G., Foreign Affairs at 70 (1992). *Foreign Affairs* Fall 1992, Vol. 71 Issue 4, 171-193.

Kerttunen, Mika, Ydinaseet 2000-luvun maailmanjärjestyksessä. Teoksessa Raitasalo, Jyri, Sipilä, Joonas (toim.), Sota – teoria ja todellisuus. Näkökulmia sodan muutokseen (2008). Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos. Julkaisusarja 1: Strategian tutkimuksia No 24. Helsinki: Edita Prima Oy.

Kim, Sun Joo (toim.), The northern region of Korea – history, identity, and culture (2010). Seattle, USA: University of Washington Press.

Korhonen, Keijo, George W. Bushin perintö – Pax Americana (2008). Vantaa: Hansaprint Oy.

Kroenig, Matthew, Importing the bomb: Sensitive nuclear assistance and nuclear proliferation (2009). Journal of conflict resolution, Vol. 53, No. 2, April 2009, 161-180.

Kroenig, Matthew, Exporting the bomb : technology transfer and the spread of nuclear weapons (2010). Ithaca, New York. Cornell University Press.

Leffler, Melvyn, For the soul of the mankind – The United States, The Soviet Union, and the cold war (2007). New York: Hill and Wang.

Mazarr, Michael J., Going just a little nuclear: Nonproliferation lessons from North Korea (1995). International Security Fall 1995, Vol. 20 No. 2, 92 – 122.

Mazarr, Michael J., The long road to Pyongyang (2007). Foreign Affairs Sep/Oct 2007, Vol. 86 Issue 5, 75-94.

Mäkilä, Kimmo, Tuhoa, tehoa ja tuhlausta – Helsingin sanomien ja New York Timesin ydinaseuutisoinnin tarkastelua diskurssianalyttisestä näkökulmasta 1945-1998 (2007). Jyväskylä. Jyväskylä University Printing House.

Nevakivi, Jukka, Hentilä, Seppo, Haataja, Lauri, Poliittinen historia – Johdatus tutkimukseen (1993). Loimaa: Loimaan kirjapaino.

Oberdorfer, Don (2001), The Two Koreas – A contemporary history. New York: Basic Books Publications.

Paul T.V. & Hall John A. (2001), International order and the future of world politics. Cambridge: Cambridge University Press.

Pierre, Andrew J., Nuclear politics: the British experience with an independent strategic force (1972). London: Oxford University Press.

Pietikäinen, Sari, Kriittinen diskurssitutkimus (2008). Teoksessa Sajavaara, Kari; Pietikäinen, Arja (toim.), Kieli, diskurssi ja yhteisö (2008). Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus.

Radchenko, Sergey (2015), *Russia's Policy in the Run-Up to the First North Korean Nuclear Crisis, 1991-1993*. Washington, DC. The Nuclear Proliferation International History Project.

Railo, Erkkä (toim.), Oinonen, Paavo (toim.), *Media historiassa* (2012). Turku: Painosalama Oy.

Reiss, Mitchell, Gallucci, Robert, *Dead to rights* (2005). *Foreign Affairs*, Mar/Apr 2005, Vol. 84, Issue 2, 142-145.

Robinson, Michael E., *Korea's Twentieth-century Odyssey – a short history* (2007). Honolulu: University of Hawai'i Press.

Sagan, Scott, *Why do states build nuclear weapons: three models in search of a bomb* (1996/1997), *International Security* vol 21 No. 3 (Winter 1996/1997), 54 – 86.

Schulte, Gregory L., *Stopping proliferation before it starts* (2010). *Foreign Affairs* Jul/Aug 2010, Vol. 89 Issue 4, 85-95.

Singh, Sonali, Way, Christopher R., *The correlates of nuclear proliferation* (2004): A quantitative test. *Journal of conflict resolution* Vol. 48, No. 6, December 2004, 859-885.

Särmä, Saara, *Junk feminism and nuclear wannabes: Collaging parodies of Iran and North Korea* (2014). Tampere: Suomen yliopistopaino Oy – Juvenes print.

Torvinen, Taimi, *Ulkomaisen sanomalehdistön historia* (1982). Espoo: Weilin + Göös.

Van Evera, Stephen, *Causes of War – Power and the roots of conflict* (1999). Ithaca, New York: Cornell University Press.

Väyrynen, Raimo, *Ydinaseet ja suurvaltapolitiikka* (1982). Helsinki : Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Walker, Martin, *Powers of the press* (1982). London UK: Quatered books limited.